

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 28 sierpnia 1939 r.

Nr 79

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA

- Poz.:** 521—Komunikacji z dnia 18 lipca 1939 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany „Regulaminu przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych” 1195

OŚWIADCZENIA RZĄDOWE:

- Poz.:** 522—z dnia 29 lipca 1939 r. w sprawie przystąpienia Grecji do konwencji z dnia 30 marca 1931 r. o sposobie opodatkowania obcokrajowych pojazdów mechanicznych 1196
- 523—z dnia 29 lipca 1939 r. w sprawie przystąpienia Litwy do konwencji z dnia 27 lipca 1929 r., dotyczącej traktowania jeńców wojennych 1196
- 524—z dnia 29 lipca 1939 r. w sprawie przystąpienia Litwy do konwencji z dnia 27 lipca 1929 r. o polepszeniu losu rannych i chorych w armiach czynnych 1196

521

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 18 lipca 1939 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany „Regulaminu przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych”.

Na podstawie art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 580) w brzmieniu, nadanym mu rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 października 1930 r., zmieniającym i uzupełniającym przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr 76, poz. 599), oraz ustawą z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zmianie ustawy o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 257), jak również na podstawie art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr 97, poz. 567) zarządzam co następuje:

§ 1. Jako załącznik A do § 4 „Regulaminu przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych” (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 73, poz. 521) wprowadza się „Przepisy o przedmiotach przyjmowanych do przewozu warunkowo” w brzmieniu załącznika do rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Równocześnie tracą moc obowiązującą:

- a) załącznik A do § 4 Regulaminu przewozu, zawierający „Przepisy dotyczące przedmiotów, przyjmowanych do przewozu kolejami żelaznymi warunkowo”, wprowadzony rozporządzeniem Ministra Komunikacji z dnia 21 września 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 721) i utrzymany w mocy aż do odwołania rozporządzeniem Ministra Komunikacji z dnia 24 września 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 73, poz. 521);
- b) zdanie rozpoczynające się od słów „(Aż do odwołania obowiązują. . .)”, zamieszczone w powołanym w § 1 rozporządzenia niniejszego regulaminie przewozu pod nagłówkiem „Załącznik A (do § 4 regulaminu przewozu)”.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 września 1939 r.

Minister Komunikacji: *Ulrych*

PRZEPISY

o przedmiotach przyjmowanych do przewozu warunkowo.

UWAGI WSTĘPNE.

- 1 (1) Załącznik A zawiera przepisy uzupełniające do § 3, pkt 1, ust. (4) i § 4, pkt 1, lit. A Regulaminu przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych (RPT). Materiały i przedmioty, dopuszczone na podstawie tego Regulaminu do przewozu tylko pod pewnymi warunkami, podzielone są w niniejszym Załączniku na sześć klas, a mianowicie:

Klasa I. Przedmioty zagrażające wybuchem:

I a. Materiały wybuchowe;

I b. Amunicja;

I c. Materiały zapalające, ognie sztuczne itp.;

I d. Gazy sprężone, skroplone lub rozpuszczone pod ciśnieniem;

I e. Materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy zapalne lub podtrzymujące palenie.

Klasa II. Materiały samozapalne.

Klasa III. Materiały łatwo zapalne:

III a. Ciecze palne;

III b. Materiały stałe łatwo zapalne.

Klasa IV. Materiały trujące.

Klasa V. Materiały żrące.

Klasa VI. Materiały gnilne, wydzielające woń przykrą lub budzące odrazę.

(2) Materiały i przedmioty określone w tytułach klas I i II są przez RPT wyłączone od przewozu za wyjątkiem materiałów i przedmiotów wymienionych pod liczbami marginesowymi (l. m.) 21, 61, 101, 131, 181 i 201 (§ 3, pkt 1, ust. (4) RPT). Jednak wymienione pod tymi l. m. materiały i przedmioty dopuszczone są do przewozu tylko pod pewnymi warunkami i wskutek tego uważa się je za materiały i przedmioty Załącznika A.

(3) Materiałów i przedmiotów określonych w tytułach klas III, IV, V i VI RPT od przewozu nie wyłącza. Jednakże materiały i przedmioty wymienione pod l. m. 301, 351, 401, 501 i 601 dopuszczone są do przewozu tylko pod pewnymi warunkami (§ 4, pkt 1, lit. A RPT) i wskutek tego są one również materiałami i przedmiotami Załącznika A.

(4) Przesyłki, zawierające materiały i przedmioty Załącznika A, oznacza się w ten sposób, że nazwę towaru w liście przewozowym otacza się czarną lub czerwoną ramką lub podkreśla czerwonym kolorem. Patrz również § 6, pkt 11 d), § 7, pkt 2 i 5 i § 28, pkt 1 e) RPT.

- 2 (1) O ile Załącznik A nie zawiera odmiennych postanowień, do materiałów i przedmiotów Załącznika A mają zastosowanie przepisy regulaminu przewozu.

(2) Przepisy o przewozie Załącznika A składają się z przepisów dla każdej z jego sześciu klas i z trzech dodatków.

a) Przepisy o przewozie dla każdej klasy podzielone są na następujące rozdziały:

A. Sztuki przesyłki:

1. Ogólne przepisy o opakowaniu;
2. Opakowanie poszczególnych materiałów lub rodzajów przedmiotów;
3. Pakowanie razem;
4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

D. Środki przewozowe:

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania;
2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach.

E. Zakaz ładowania razem.

F. Próżne opakowanie. Inne przepisy.

b) Trzy dodatki zawierają:

Dodatek I — warunki stałości niektórych materiałów zagrażających wybuchem oraz przepisy dotyczące prób stwierdzających, czy warunki te są zachowane;

Dodatek II — przepisy dotyczące używania wagonów z urządzeniami elektrycznymi do przewozu materiałów i przedmiotów klas Ia i Ib, punkty 3, 5, 6, 7, 13 i 14 oraz klas III a i III b;

Dodatek III — przepisy dotyczące nalepek ostrzegawczych oraz objaśnienie wzorów tych nalepek.

(3) Poza tym należy stosować się do przepisów władz celnych, podatkowych, skarbowych, policyjnych i innych władz administracyjnych (patrz § 13, pkt 1 RPT).

W szczególności poza przepisanyymi w niniejszym Załączniku wzmiankami i oświadczeniami należy zamieścić w liście przewozowym również oświadczenia wymagane przez władze administracyjne oraz dołączyć do niego dokumenty, wymagane przez te władze.

KLASA I.

Przedmioty zagrażające wybuchem.

Ia. MATERIAŁY WYBUCHOWE.

Uwaga. Materiały, które przez zapalenie nie mogą być doprowadzone do wybuchu i zarówno na uderzenie jak i na tarcie nie są wrażliwsze od dwinitrobenzenu, nie są w myśl § 3 RPT uważane za zagrażające wybuchem i wskutek tego nie podlegają przepisom klasy Ia.

Stosownie do tego nie są w myśl § 3 RPT uważane za zagrażające wybuchem i wskutek tego nie podlegają przepisom klasy Ia np. materiały:

1. roztwory nitrogliceryny w alkoholach, zawierające w stosunku wagowym najwyżej 1 część nitrogliceryny na 99 części alkoholu;
2. tabletki nitroglicerynowe o zawartości w każdej tabletkie 1 mg nitrogliceryny oraz tabletki czteronitroerytrolowe (erytroltetranitrat);
3. a) roztwory wodne kwasu pikrynowego i maści z niego i z jego soli alkalicznych oraz
b) mokry kwas pikrynowy, zawierający w stosunku wagowym co najmniej 20 części wody na 80 części czystego kwasu pikrynowego;
4. mokry kwas trójnitrobenzoesowy, zawierający w stosunku wagowym co najmniej 40 części wody na 60 części kwasu trójnitrobenzoesowego;
5. roztwory wodne dwunitrofenolanu sodu lub potasu;
6. a) azotek baru, również z dodaniem wody;
b) roztwory wodne azotku baru; } patrz jednak klasę IV, pkt 11 i 12 (l. m. 401)
7. tlenocyjanek rtęciowy zawierający cyjanek;
8. nitroceluloza w postaci żelatyn (past) i roztworów;
9. nitroceluloza zwilżona taką ilością wody, alkoholu lub mieszaniny z równych części alkoholu i kamfory, a umieszczona w naczyniach całkowicie wypełnionych w ten sposób, aby podczas całego przewozu zawartość cieczy w naczyniu nie mogła nigdzie spaść poniżej 35% (na 65% suchej nitrocelulozy). Do zwilżania nitrocelulozy o zawartości najwyżej 12% azotu można używać ksylenu;
10. nitroceluloza w postaci tkanin z nici nitrocelulozowych z dodaniem takiej ilości wody, aby naczynie było nią całkowicie wypełnione;
11. odpadki błon i taśm filmowych nitrocelulozowych, myte i następnie wygotowane pod ciśnieniem, zawierające co najmniej 2% kamfory, oraz zwilżone co najmniej 35 częściami alkoholu na 65 części suchych;
12. odpadki błon i taśm filmowych nitrocelulozowych, myte i następnie wygotowane pod ciśnieniem, zawierające co najmniej 2% kamfory, oraz zalane taką ilością benzenu, toluenu lub ksylenu, aby ciecze te zupełnie przykryły odpadki. Dla przesyłek tego rodzaju obowiązują jednak przepisy klasy IIIa dla benzenu, toluenu i ksylenu — l. m. 301;
13. trójnitrobenzen zawierający w stosunku wagowym co najmniej 30 części wody na 70 części trójnitrobenzenu.

Nadawca nadając do przewozu takie materiały, które w myśl powyższego nie są uważane za zagrażające wybuchem, powinien jednak w liście przewozowym poniżej nazwy towaru wpisać oświadczenie: „Materiał nie zagrażający wybuchem w myśl RPT”.

1. Wyszczególnienie materiałów.

- 20 (1) Spośród materiałów określonych w tytule klasy Ia dopuszczone są do przewozu tylko materiały wymienione pod l. m. 21, i to tylko na warunkach przewidzianych pod l. m. 20 (2) do 53. Materiały te uważa się wskutek tego za materiały Załącznika A.

Uwaga. Prózne opakowanie po materiałach klasy Ia nie jest w myśl § 3 RPT uważane za zagrażające wybuchem i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

(2) W dopuszczonych do przewozu materiałach wybuchowych nitrogliceryna może być całkowicie lub częściowo zastąpiona przez:

- a) nitroglukol, albo
- b) dwunitrochlorohydrynę, albo
- c) nitrowaną mieszaninę gliceryny lub glikolu lub chlorohydryny ze sorbitem, albo
- d) nitrowaną mieszaninę gliceryny i sorbitu z glikolem lub chlorohydryną,

z dodaniem w przypadkach podanych pod c) i d) odpowiedniego stabilizatora.

(3) Wnioski o dopuszczenie do przewozu nowego materiału wybuchowego należy składać do Ministerstwa Komunikacji, dołączając wyniki prób przeprowadzonych na bezpieczeństwo przy przewozie kolejami, dokonanych w uznanych przez Ministerstwo Komunikacji zakładach badawczych. Spis tych zakładów ogłasza się w czasopiśmie przeznaczonym do ogłaszania taryf.

21. 1. Grupa. Materiały wybuchowe dopuszczone do przewozu w przesyłkach drobnych i wagonowych:

1. Nitroceluloza (*bawełna strzelnicza, bawełna kolodionowa*), mianowicie:

- a) w postaci kłaczek i nieprasowana, zawierająca w stosunku wagowym najwyżej 75 części suchych i co najmniej 25 części wody, albo alkoholu (etylowego, propylowego, butylowego, amyłowego lub ich mieszanin), albo wody i alkoholu, albo alkoholu i kamfory, albo ksyłenu; w razie dodania ksyłenu zawartość azotu w nitrocelulozie nie może przewyższać 12°/_o;
- b) prasowana, zawierająca w stosunku wagowym najwyżej 85 części suchych i co najmniej 15 części wody;
- c) *zżelatynowana*, zawierająca co najmniej 15°/_o palatinolu C (estru butylowego kwasu ftalowego), fosforanu trójkrezylu lub innego flegmatyzatora (*zżelatynowana bawełna kolodionowa*);

(dla a), b) i c) patrz również Dodatek I, l. m. 701.

2. *Prochowa masa surową niezżelatynowaną* do wyrobu prochów bezdymnych (np. mieszanina nitrocelulozy i nitrogliceryny), zawierająca w stosunku wagowym co najmniej 30°/_o wody.
3. *Prochy nitrocelulozowe zżelatynowane, nieporowate i niemielone* i *prochy nitrocelulozowe niemielone, zawierające nitroglicerynę* (również nitrozwiązki, również namiastki nitrogliceryny), czyniące zadość tak pierwsze jak i drugie warunkom stałości grupy 1; patrz również Dodatek I, l. m. 702.
4. *Prochy nitrocelulozowe zżelatynowane, porowate, oraz prochy nitrocelulozowe mielone, zawierające nitroglicerynę*, jedno i drugie opakowane według l. m. 25; patrz również Dodatek I, l. m. 702.
5. *Odpadki błon i taśm filmowych nitrocelulozowych, myte i następnie wygotowane pod ciśnieniem*, zawierające co najmniej 2°/_o kamfory; patrz również Dodatek I, l. m. 703.

O zwilżonych wodą, alkoholem, benzenem, toluenem lub ksylenem odpadkach błon i taśm filmowych nitrocelulozowych tego rodzaju patrz uwagę pod nagłówkiem klasy Ia, punkty 11 i 12.

6. Nitrozwiązki organiczne; patrz również punkty 7 i 17 oraz Dodatek I, l. m. 704:

- a) *Rozpuszczalne w wodzie:*
trójnitrofenol (kwas pikrynowy),
kwas trójnitrobenzoesowy,
trójnitroheksel.

- b) Nierozpuszczalne w wodzie i nie tworzące soli wybuchowych;
trójnitrotoluen (trotyl), również tzw. *trójnitrotoluen ciekły* (obojętna mieszanina różnych stopni nitrowania toluenu), również mieszanina trójnitrotoluen z trójmironaftalenem oraz mieszanina trójnitrotoluen z saletrą amonową, również z glicynem (*amonale*) i *trójnitrotoluen plastyczny* (plastyczna mieszanina krystalicznego i ciekłego trójnitrotoluen, zawierająca najwyżej 0,5% bawełny kolodionowej),
azotan eteru dwunitrofenyloglikolowego, również w mieszaninie z azotanem eteru trójnitrofenyloglikolowego (zawartość tego ostatniego materiału nie może przekraczać 65%),
trójnitroanizol,
trójnitrobenzen,
trójnitrochlorobenzen (chlorek pikrylu),
trójnitroksylen,
trójnitromezitylen,
trójnitronaftalen,
czteronitronaftalen,
sześcinitrodwufenyloamina,
siarczek sześciinitrodwufenylu,
nitroguanidyna.

- c) Mieszanki materiałów wymienionych pod a) i b) między sobą lub z innymi nitrozwiązkami aromatycznymi, nie należącymi w myśl uwagi pod nagłówkiem klasy Ia do materiałów wybuchowych, jak jednonitrotoluenem, również z innymi domieszkami, nie zwiększającymi niebezpieczeństwa.
d) Mieszanki materiałów wybuchowych, składające się z nitrozwiązków organicznych, wymienionych wyżej pod a), b) i c), również bez innych domieszek i oznaczone według ich głównego składnika (np. mieszanina trójnitrotoluenowa dla mieszaniny z większej ilości trójnitrotoluen i mniejszej ilości dwunitrotoluen).
e) Nitrozwiązki organiczne — *preparaty do celów naukowych lub farmaceutycznych*, w ilości najwyżej 500 g w jednym naczyniu i w ogólnej ilości nitrozwiązków w jednej sztuce przesyłki najwyżej 5 kg.

7. Nitrozwiązki organiczne wyżej nie wymienione; patrz również Dodatek I, l. m. 705:

- a) rozpuszczalne w wodzie jak *trójnitrorezorcyna*,
b) nierozpuszczalne w wodzie jak *azotan eteru trójnitrofenyloglikolowego*, *czteronitrametyloanilina (tetryl)*.

Waga całej przesyłki nie powinna przewyższać 300 kg (patrz również pkt 17).

Uwaga. Należące tu nitrozwiązki organiczne w stanie ciekłym są wyłączone od przewozu.

8. *Czteroozotan pięcioerytrytu (tetranitropentaerytryt, pentryt)* drobno krystaliczny i *trójmetylenotrójnitroamina (trójmetylenotrójnitratrójamina, heksagen)*:

- a) *zwilżone równomiernie co najmniej: czteroozotan pięcioerytrytu — 30% wody, a trójmetylenotrójnitroamina — 15% wody*, albo
b) *sflegmatyzowane co najmniej 10% wosku ziemnego lub parafiny lub ich mieszaniną*, albo
c) *sflegmatyzowane co najmniej 25% wosku ziemnego lub parafiny lub ich mieszaniną*.
Do a), b) i c): Waga całej przesyłki nie powinna przewyższać 300 kg (patrz również pkt 18); patrz również Dodatek I, l. m. 705/1.

9. *Chlorohydryna nitrowana (dwunitrochlorohydryna)* i *chlorohydryna nitrowana techniczna* o zawartości nitrogliceryny nie większej niż 5%; patrz również Dodatek I, l. m. 705/2.

Waga całej przesyłki nie powinna przewyższać 300 kg (patrz również pkt 19).

10. *Materiały wybuchowe amonowosaletrzane, żelatynowe i nieżelatynowe*; patrz również Dodatek I, l. m. 706.

Amonowosaletrzane materiały wybuchowe, skład których znajduje się w granicach wykazanych niżej mieszanin, są dopuszczone do przewozu:

- a) t y m c z a s o w o, jeżeli ich dokładny skład chemiczny został zgłoszony Ministerstwu Komunikacji,

b) o s t a t e c z n i e, gdy Ministerstwo Komunikacji zatwierdzi dopuszczenie materiału wybuchowego o danym składzie chemicznym do przewozu koleją.

Amonowosaletrzane materiały wybuchowe, skład których nie znajduje się w granicach wykazanych niżej mieszanin, uważa się za materiały wybuchowe nowe [patrz l. m. 20(3)].

Zelatyna amonowa, również oznaczona liczbami lub literami albo liczbami i literami (mieszaniny saletry amonowej w ilości najwyżej 65⁰/₀, część której — w ilości najwyżej 15⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego — może być zastąpiona saletrą sodową, z mączkami roślinnymi, również z klejem roślinnym, z glinem w ilości najwyżej 2,5⁰/₀, z nitropochodnymi toluenu lub naftalenu w ilości najwyżej 15⁰/₀, w tym trójnitropochodnych najwyżej 5⁰/₀ ogólnej ilości materiału wybuchowego, z dwunitrochlorohydryną w ilości najwyżej 33⁰/₀ lub z dwunitroglukolem w ilości najwyżej 29⁰/₀, przy czym część tych dwóch ostatnich — w ilości najwyżej 6⁰/₀ całej ilości materiału wybuchowego — może być zastąpiona nitrogliceryną, z bawełną kolodionową w ilości najwyżej 2⁰/₀, również z bezpiecznymi, obojętnymi, stałymi, barwiącymi domieszkami);

Amonit, oznaczony liczbami lub literami albo liczbami i literami (mieszaniny saletry amonowej ze związkami bogatymi w węgiel jak: węgiel kamienny, węgiel drzewny, mączki roślinne, celuloza lub celuloza zmieniona w drodze chemicznej lub biologicznej, obojętne pozostałości ługów posulfitowych, wosk ziemny i wazelina, również z nie więcej niebezpiecznymi niż trójnitrotoluen nitrowiązkami aromatycznymi lub ich mieszaninami w ilości najwyżej 20⁰/₀, w czym samego trójnitrotoluenu najwyżej 18⁰/₀, również z saletrą potasową, sodową, barową, wapniową lub ich mieszaninami, również z nadchloranem potasu w ilości najwyżej 10⁰/₀, również z glinem, krzemkiem glinu, krzemkiem wapnia, żelazokrzemem lub ich mieszaninami w ilości najwyżej 12⁰/₀, również z nitrocelulozą w ilości najwyżej 1⁰/₀, również z nitrogliceryną w ilości najwyżej 6⁰/₀, również z dwunitrochlorohydryną w ilości najwyżej 25⁰/₀, również z bezpiecznymi, obojętnymi, stałymi, barwiącymi domieszkami);

Bradyt, lignozyt, pionkit — oznaczone literami lub liczbami albo literami i liczbami (mieszaniny saletry amonowej ze związkami bogatymi w węgiel jak: mączka drzewna, celuloza lub celuloza zmieniona w drodze chemicznej lub biologicznej, pył węglowy, naftalen i inne stałe lub ciekłe węglowodory, z nitrogliceryną w ilości najwyżej 8⁰/₀, która może być zżelatynowana bawełną kolodionową, również z saletrą potasową lub sodową w ilości najwyżej 5⁰/₀, również z saletrą barową w ilości najwyżej 10⁰/₀, również z trójnitrotoluenem, także sflegmatyzowanym, w ilości najwyżej 10⁰/₀, również z dwunitrotoluenem, również z nitronaftalenenem, również z nadchloranem potasu w ilości najwyżej 5⁰/₀, również z chlorkiem sodu lub potasu, również z chlorkiem amonu lub podobnymi, bezpiecznymi, obojętnymi, stałymi solami).

11. Proch czarny i materiały wybuchowe podobne do prochu czarnego:

a) *Proch czarny prasowany (proch górniczy) oraz proch ziarnisty (proch skalny, proch lontowy, proch myśliwski itp.)* — również oznaczone literami lub liczbami albo literami i liczbami (mieszaniny saletry potasowej z siarką i czarnym lub brunatnym węglem drzewnym, również z saletrą sodową). Patrz również Dodatek I, l. m. 710.

Waga całej przesyłki nie powinna przewyższać 300 kg (patrz również pkt 22).

b) *Saletra wybuchowa*, również oznaczona literami lub liczbami albo literami i liczbami (mieszanina saletry sodowej z siarką, węglem drzewnym, kamiennym lub brunatnym, również z saletrą potasową w ilości najwyżej 25⁰/₀ ilości saletry sodowej). Patrz również Dodatek I, l. m. 707.

Saletra wybuchowa, skład której znajduje się w granicach wykazanej wyżej mieszaniny, jest dopuszczona do przewozu:

t y m c z a s o w o, jeżeli jej dokładny skład chemiczny został zgłoszony Ministerstwu Komunikacji,

o s t a t e c z n i e, gdy Ministerstwo Komunikacji zatwierdzi dopuszczenie materiału wybuchowego o danym składzie chemicznym do przewozu koleją.

Saletrę wybuchową, skład której nie znajduje się w granicach wykazanej wyżej mieszaniny, uważa się za materiał wybuchowy nowy [patrz l. m. 20(3)].

12. Materiały wybuchowe chloranowe i nadchloranowe. Patrz również Dodatek I, l. m. 709.

a) Materiały wybuchowe chloranowe:

chloratyt, szedyt — również oznaczone liczbami lub literami albo liczbami i literami

(mieszanki chloranów metali alkalicznych lub ziem alkalicznych ze związkami bogatymi w węgiel jak: węgiel, węglowodory, żywice, oleje, mączki roślinne, również z nitrozwiązkami aromatycznymi, również z solami nieorganicznymi). Mieszanki chloranowe nie powinny zawierać żadnych soli amonowych.

b) Materiały wybuchowe nadchloranowe:

nadchlorat, również oznaczony liczbami lub literami albo liczbami i literami (mieszanki nadchloranu potasu, który w 25% może być zastąpiony przez nadchloran amonu, ze związkami bogatymi w węgiel, również ze saletrą amonową, również ze saletrą potasową, również z nitrozwiązkami aromatycznymi, również z nitrogliceryną w ilości najwyższej 6%).

Do a) i b): Waga całej przesyłki nie powinna przewyższać 300 kg (patrz również pkt 21).

13. Próbkki materiałów wybuchowych, wysyłane w celu przeprowadzania badań jako przesyłki drobne tylko do państwowych lub urzędowo uznanych zakładów badawczych lub do wytwórni materiałów wybuchowych:
  - a) *próbkki materiałów wybuchowych* w ilości nie większej niż 20 kg; patrz również Dodatek I, l. m. 708;
  - b) *próbkki dowolnych materiałów zdolnych do wybuchu, w ilości do 100 g.*

2. Grupa. Materiały wybuchowe dopuszczone do przewozu tylko w przesyłkach wagonowych (patrz również l. m. 44):

14. *Prochy nitrocelulozowe żelatynowane, porowate, opakowane według l. m. 33; patrz również Dodatek I, l. m. 702.*
15. *Prochy nitrocelulozowe żelatynowane i prochy nitrocelulozowe zawierające nitroglicerynę (również zawierające nitrozwiązki, również namiastki nitrogliceryny), które jak pierwsze tak i drugie nie czynią zadość warunkom stałości grupy 1; patrz również Dodatek I, l. m. 702.*
16. *Prochy nitrocelulozowe niezżelatynowane (tzw. prochy mieszane); patrz również Dodatek I, l. m. 702.*
17. *Nitrozwiązki organiczne* w ilościach większych niż podane w punkcie 7; patrz również Dodatek I, l. m. 705:
  - a) *rozpuszczalne w wodzie jak trójnitrorezorcyna,*
  - b) *nierozpuszczalne w wodzie jak azotan eteru trójnitrofenyloglikolowego, czteronitrometyloanilina (tetryl).*

Uwaga. Należące tu nitrozwiązki organiczne w stanie ciekłym są wyłączone od przewozu.

18. *Czteroazotan pięcioerytrytu (tetranitropentaerytryt, pentryt) drobnokrystaliczny i trójmetylenotrójnitroamina (trójmetylenotrójnitrotrójamina, heksogen), w ilościach większych niż podane w punkcie 8 (patrz również Dodatek I, l. m. 705/1):*
  - a) *zwilżone równomiernie co najmniej: czteroazotan pięcioerytrytu — 30% wody, a trójmetylenotrójnitroamina — 15% wody, albo*
  - b) *sflegmatyzowane co najmniej 10% wosku ziemnego lub parafiny lub ich mieszaniną, albo*
  - c) *sflegmatyzowane co najmniej 25% wosku ziemnego lub parafiny lub ich mieszaniną.*
19. *Chlorohydryna nitrowana (dwunirochlorohydryna) i chlorohydryna nitrowana techniczna* o zawartości nitrogliceryny nie większej niż 5% — w ilościach większych niż podane w punkcie 9. Patrz również Dodatek I, l. m. 705/2.

20. Dynamity i materiały wybuchowe podobne do dynamitu; patrz również Dodatek I, l. m. 708; a mianowicie:
dynamit, żelatyna wybuchowa, żelamit, barbaryt, radomit — również oznaczone liczbami lub literami albo literami i liczbami.
21. Materiały wybuchowe chloranowe i nadchloranowe w ilościach większych niż podane w punkcie 12; patrz również Dodatek I, l. m. 709.
- a) Materiały wybuchowe chloranowe:
chloratyt, szedyt — również oznaczone liczbami lub literami albo liczbami i literami (mieszanki chloranów metali alkalicznych lub ziem alkalicznych ze związkami bogatymi w węgiel jak: węgiel, węglowodory, żywice, oleje, mączki roślinne, również z nitrozwiązkami aromatycznymi, również z solami nieorganicznymi). Mieszanki chloranowe nie powinny zawierać żadnych soli amonowych.
- b) Materiały wybuchowe nadchloranowe:
nadchloratyt, również oznaczony liczbami lub literami albo liczbami i literami (mieszanki nadchloranu potasu, który w 25% może być zastąpiony przez nadchloran amonu, ze związkami bogatymi w węgiel, również z saletrą amonową, również z saletrą potasową, również z nitrozwiązkami aromatycznymi, również z nitrogliceryną w ilości najwyżej 6%).
22. *Proch czarny prasowany, ziarnisty lub w postaci mączki, jak proch górniczy, proch lontowy, proch myśliwski* i inne, również oznaczone liczbami lub literami albo liczbami i literami (mieszanki saletry potasowej, siarki i węgla drzewnego).
Patrz również punkt 11 oraz Dodatek I, l. m. 710.

2. Przepisy o przewozie.

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

- 22 (1) Opakowanie powinno być tak szczelne i tak zamknięte, aby nic z jego zawartości nie mogło się przedostawać na zewnątrz. Zabezpieczanie zamknięcia opakowania metalowymi taśmami lub drutem jest dozwolone tylko w wyraźnie wskazanych przypadkach.
- (2) Materiał opakowania i jego zamknięcia nie powinien ulegać oddziaływaniu zawartości, ani też tworzyć z nią szkodliwych związków.
- (3) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić. Materiały stałe powinny być nieruchomo ułożone w opakowaniu wewnętrznym, a opakowanie wewnętrzne — w naczyniu zewnętrznym.
- (4) Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości; w szczególności powinien on posiadać właściwości chłonne, jeśli zawartość jest ciekła lub może dawać wypocenia.

2. Opakowanie poszczególnych materiałów.

- 23 (1) Materiały wymienione w punktach 1 i 2 powinny być zapakowane:
- a) w naczynia drewniane lub wodoszczelne beczki z tektury; naczynia te i beczki powinny być wyłożone materiałem nie przepuszczającym znajdujących się w ładunku cieczy, albo
- b) w beczki żelazne, wewnątrz ocynkowane lub wyołowione, albo
- c) w naczynia z blachy białej, cynkowej lub glinowej, układając je pojedynczo lub po kilka w materiale wypełniającym w skrzyniach drewnianych;
- d) nitroceluloza żelatynowana (bawełna kolodionowa żelatynowana) [pkt 1c)] — również w naczynia drewniane szczelnie wyłożone mocnym papierem.
- (2) Nitroceluloza z dodatkiem ksylenu powinna być pakowana tylko w naczynia metalowe.

(3) Naczynia metalowe powinny być zamknięte hermetycznie; zamknięcie powinno jednak ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz.

(4) Sztuka przesyłki z materiałami wymienionymi w punkcie 1 powinna ważyć nie więcej niż 120 kg, o ile zaś może być przetwarzana — nie więcej niż 300 kg. Sztuka przesyłki z materiałami wymienionymi w punkcie 2 powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

24

(1) Materiały wymienione w punkcie 3 powinny być zapakowane:

- a) w pudełka z tektury, z blachy białej lub cynkowej, zamknięcia których powinny ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz, albo w torebki parafinowane. Pudełka lub torebki powinny być umieszczone pojedynczo lub po kilka w skrzyniach drewnianych. Albo
- b) bez uprzedniego pakowania w pudełka lub torebki:
  1. w wodoszczelne beczki tekturowe; albo
  2. w naczynia drewniane wyłożone blachą cynkową; albo
  3. w naczynia metalowe (z wyjątkiem naczyń z blachy czarnej), zamknięcia których powinny ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz.

(2) Proch w rurkach, laskach, nitkach, wstęgach lub płytkach może być pakowany, bez uprzedniego pakowania w pudełka lub w torebki, w skrzynie drewniane, wyłożone tkaniną lub papierem, parafinowanymi albo przeoliwionymi.

(3) Żelazne gwoździe, wkrętki i inny żelazny materiał wzmacniający naczyń drewnianych, jak obręcze, taśmy itp. powinny być ocynkowane. Nie wyklucza to stosowania do tego celu innych metali, nie dających iskier przy uderzeniu.

(4) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 120 kg.

25

(1) Materiały wymienione w punkcie 4 powinny być zapakowane:

- a) najwyżej po 1 kg w pudełka z tektury lub białej blachy, zamknięcia których powinny ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz. Pudełka te powinny być każde z osobną owinięte papierem i umieszczone pojedynczo lub po kilka w naczyniach drewnianych. Albo
- b) w worki układane w naczyniach drewnianych, wyłożonych blachą cynkową, lub w naczyniach z blachy cynkowej, albo też bezpośrednio w naczynia drewniane wyłożone blachą cynkową lub w naczynia z blachy cynkowej. Ścianki naczyń z blachy cynkowej powinny być wyłożone tekturą lub mocnym papierem, a dno i pokrywa drewnem, tekturą lub mocnym papierem.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg. Sztuka przesyłki powinna zawierać nie więcej niż 25 kg prochu nitrocelulozowego w opakowaniu przewidzianym pod a) i nie więcej niż 40 kg tego materiału w opakowaniu przewidzianym pod b).

26

(1) Materiały wymienione w punkcie 5 powinny być zapakowane w worki papierowe, te zaś umieszczone pojedynczo lub po kilka w wodoszczelnych beczkach tekturowych lub w naczyniach z blachy cynkowej, których ścianki powinny być wyłożone tekturą a dno i pokrywa drewnem.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg i zawierać nie więcej niż 30 kg odpadków błon i taśm filmowych nitrocelulozowych.

27

(1) Nitrozwiązki organiczne [pkt 6 a), 6 b) — z wyjątkiem mieszaniny trójnitrotoluenu z trójnitronaftalenem —, 6 c) i 6 d)] powinny być zapakowane w naczynia drewniane lub w wodoszczelne beczki tekturowe. Do pakowania trójnitrotoluenu ciekłego dopuszcza się jednak tylko naczynia drewniane lub żelazne.

Naczynia żelazne powinny być zamknięte hermetycznie; zamknięcia jednak powinny ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz.

(2) Mieszaninę trójnitrotoluenu z trójnitronaftalenem [pkt 6 b)] dopuszcza się do przewozu tylko w postaci naboju o osłonach papierowych. Naboje takie powinny być zapakowane do hermetycznie zamykanych puszek blaszanych, umieszczonych następnie w naczyniach drewnianych.

Naboje parafinowane lub cerezynowane można także łączyć w paczki o wadze do 2,5 kg przez owinięcie mocnym papierem lub ułożenie w pudełkach tekturowych. Jeżeli gotowe paczki są parafinowane lub cerezynowane, to naboje w nich umieszczone mogą nie być parafinowane lub cerezynowane. Paczki powinny być umieszczone w naczyniach drewnianych.

Zamknięcie naczyń drewnianych może być zabezpieczone za pomocą obciążonych dookoła nich metalowych taśm lub drutu.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg i zawierać nie więcej niż 50 kg materiału wybuchowego.

(3) Organiczne nitrozwiazki jako preparaty do celów naukowych lub farmaceutycznych [pkt 6e)] powinny być zapakowane w hermetycznie zamykane naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe itp. o zawartości nie większej niż 500 g, które powinny być następnie ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach drewnianych.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 15 kg i zawierać nie więcej niż 5 kg nitrozwiazków organicznych.

(4) Do pakowania nitrozwiazków rozpuszczalnych w wodzie nie wolno używać ołowiu lub materiałów zawierających ołów.

27/1

(1) Nitrozwiazki organiczne (pkt 7) powinny być zapakowane:

a) Rozpuszczalne w wodzie: w naczynia ze stali nierdzewnej lub z innego odpowiedniego materiału. Nitrozwiazki powinny być równomiernie zwilżone taką ilością wody, aby przez cały czas przewozu zawartość wody nie spadła poniżej 25%. Zamknięcie naczyń powinno ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz. Naczynia, z wyjątkiem naczyń z nierdzewnej stali, powinny być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach drewnianych.

Do pakowania nitrozwiazków rozpuszczalnych w wodzie nie wolno używać ołowiu lub materiałów zawierających ołów.

b) Nierozpuszczalne w wodzie: w ilościach nie większych niż 15 kg — w worki z tkaniny lub z papieru. Worki papierowe powinny być umieszczone pojedynczo w szczelnych, mocnych pudełkach tekturowych. Worki z tkaniny lub pudełka tekturowe powinny być zapakowane w naczynia drewniane.

Do a) i b): Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg i zawierać nie więcej niż 25 kg nitrozwiazków rozpuszczalnych w wodzie lub nie więcej niż 50 kg nitrozwiazków nierozpuszczalnych w wodzie.

(2) Nitrozwiazki organiczne nierozpuszczalne w wodzie można również pakować w ilości po 25 kg w trwałe i szczelne skrzynki wyłożone mocnym papierem w ten sposób, aby materiał wybuchowy nie mógł się wysypywać do skrzynki.

30

(1) Materiały wymienione w punkcie 8 powinny być zapakowane:

a) Zwilżone wodą:

czteroozotan pięcioerytrytu w ilościach nie większych niż 12,5 kg — w torby z tkaniny lub z papieru, które następnie powinny być umieszczone pojedynczo w pudełkach z wodoszczelnej tektury lub w puszkach z glinu lub z białej blachy. Pudełka lub puszki powinny być zapakowane, najwyżej po cztery, w skrzynię drewnianą; puszki metalowe powinny być oddzielone od siebie osłoną z tektury falistej. Wolne przestrzenie powinny być wypełnione tekturą falistą, papierem lub innym odpowiednim materiałem wypełniającym;

trójmetylenotrójnitroaminę w ilościach nie większych niż 15 kg — w worki z tkaniny lub z papieru. Worki papierowe powinny być umieszczone pojedynczo w szczelnych i mocnych pudełkach tekturowych. Worki z tkaniny lub pudełka tekturowe powinny być zapakowane w naczynia drewniane.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

b) Sflegmatyzowane najmniej 10% wosku ziemnego lub parafiny lub ich mieszaniną: w ilościach nie większych niż 12,5 kg — w torby z papieru, lub w ilościach nie większych niż 25 kg — w worki z tkaniny. Torby papierowe powinny być umieszczone pojedynczo w szczelnych i mocnych pudełkach tekturowych. Worki z tkaniny lub pudełka tekturowe powinny być zapakowane w skrzynię drewnianą.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg i zawierać nie więcej niż 50 kg materiału wybuchowego.

- c) Sflęmatyzowane najmniej 25% wosku ziemnego lub parafiny lub ich mieszaniną: w ilościach nie większych niż 50 kg — do gęstego worka, który powinien być umieszczony w skrzyni drewnianej.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

(2) Pokrywa powinna być do skrzyni przyśrubowana lub przymocowana za pomocą obciążniętych dookoła skrzyni taśm metalowych lub drutu.

- 30/1 (1) Materiały wymienione w punkcie 9 powinny być zapakowane w naczynia metalowe, napełnione jednak tylko do $\frac{9}{10}$ ich pojemności, przy czym naczynie powinno zawierać nie więcej niż 25 kg chlorohydryny nitrowanej. Każde naczynie metalowe powinno być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniu drewnianym w ten sposób, aby między naczyniem metalowym a naczyniem drewnianym znajdowała się ze wszystkich stron co najmniej 10 centymetrowa przestrzeń, wypełniona materiałem wypełniającym.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

- 31 (1) Materiały wymienione w punkcie 10 dopuszcza się do przewozu:

a) w postaci nabojów o osłonach papierowych, które powinny być zapakowane do hermetycznie zamykanych puszek blaszanych, umieszczonych następnie w naczyniach drewnianych; albo

b) luzem, przy czym materiały wybuchowe powinny być zapakowane w hermetyczne naczynia metalowe, umieszczone w mocnych i ścisłych skrzyniach drewnianych.

(2) Naboje parafinowane lub cerezynowane można także łączyć w paczki o wadze do 2,5 kg przez owinięcie mocnym papierem lub ułożenie w pudełkach tekturowych. Jeżeli gotowe paczki są parafinowane lub cerezynowane, to naboje w nich umieszczone mogą nie być parafinowane lub cerezynowane. Paczki powinny być umieszczone w naczyniach drewnianych.

(3) Zamknięcie naczyń drewnianych może być zabezpieczone za pomocą obciążniętych dookoła nich taśm metalowych lub drutu.

(4) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg i zawierać nie więcej niż 50 kg materiału wybuchowego.

- 32 (1) Materiały wymienione w punkcie 11 powinny być zapakowane:

a) proch czarny (górnicy) i saletra wybuchowa prasowana w słupki, połączone przez zawinięcie mocnym papierem w paczki o wadze do 300 g — w wyłożone mocnym papierem naczynia drewniane;

b) proch czarny gruboziarnisty (skalny) i saletra wybuchowa w stanie ziarnistym, wszystko w nabojach o szczelnych osłonach papierowych lub w torbach z tkaniny lub papieru — w puszki blaszane lub pudełka tekturowe, umieszczone następnie w naczyniach drewnianych. Każda puszka lub pudełko może zawierać najwyżej 2,5 kg materiału wybuchowego. Zamknięcie puszek blaszanych powinno ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz;

c) proch czarny drobnoziarnisty (myśliwski, lontowy itp.) w ilościach nie większych niż po 1 kg — w woreczki z tkaniny lub z papieru lub w pudełeczka tekturowe owinięte papierem. Woreczki lub pudełeczka powinny być umieszczone w puszkach blaszanych lub pudełkach tekturowych, które powinny być następnie zapakowane w naczynia drewniane. Zamknięcie puszek blaszanych powinno ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz.

Prochy lontowe i zapłonnikowe można również pakować w worki z tkaniny pyłoszczelnej (lecz nie gumowanej), umieszczone następnie w naczyniach drewnianych.

(2) Naczynia drewniane nie powinny posiadać żelaznych gwoździ lub wkrętek jak też innego żelaznego materiału wzmacniającego. Użycie żelaznych ocynkowanych gwoździ lub wkrętek jest jednak dozwolone.

(3) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg i zawierać nie więcej niż 50 kg materiału wybuchowego.

32/1

(1) Materiały wymienione w punkcie 12 dopuszcza się do przewozu:

- a) albo w postaci nabojów o osłonach z papieru parafinowanego lub cerezynowanego lub też z mocno przeklejonego, albo obciążonych parafiną lub cerezyną. Naboje takie powinny być przez owinięcie papierem lub opakowanie w pudełka tekturowe połączone w paczki o zawartości do 2,5 kg materiału wybuchowego, które następnie powinny być zapakowane w naczynia drewniane;
- b) albo luzem, przy czym materiały wybuchowe powinny być w ilościach do 2,5 kg zapakowane w pudełka tekturowe owinięte w papier i umieszczone następnie w skrzyni drewnianej.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 35 kg i zawierać nie więcej niż 25 kg materiału wybuchowego.

32/2

(1) Próbki materiałów wybuchowych wymienione w punkcie 13 a) dopuszcza się do przewozu:

- a) albo w postaci nabojów o osłonach papierowych lub w postaci słupek prasowanych lub lanych. Naboje lub słupki powinny być złączone papierem w paczki zawierające nie więcej niż 2,5 kg materiału wybuchowego, które powinny być następnie umieszczone w skrzyni drewnianej. Skrzynia powinna być ułożona w materiale wypełniającym w drewnianej skrzyni zewnętrznej o grubości ścianek co najmniej 18 mm i o takich wymiarach, aby między skrzynią wewnętrzną a zewnętrzną znajdowała się wszędzie co najmniej 5 centymetrowa przestrzeń, wypełniona trocinami lub ziemią okrzemkową;
- b) albo luzem, przy czym materiał wybuchowy powinien być zapakowany w ilościach najwyżej po 5 kg w szczelne lub hermetyczne (zależnie od rodzaju materiału wybuchowego) blaszanki. Blaszanki powinny być następnie ułożone w materiale wypełniającym w skrzyni drewnianej o grubości ścianek co najmniej 18 mm.

Do a) i b): Sztuka przesyłki powinna zawierać nie więcej niż 20 kg materiału wybuchowego.

(2) Próbki materiałów wybuchowych wymienione w punkcie 13 b) dopuszcza się do przewozu tylko w postaci nabojów. Każdy nabój powinien być owinięty w mocny papier. Tak opakowane naboje powinny być połączone w paczki przez owinięcie papierem lub zapakowanie w pudełka tekturowe. Paczki te powinny być następnie ułożone w materiale wypełniającym w skrzyni drewnianej o grubości ścianek co najmniej 22 mm, która powinna być umieszczona w skrzyni zewnętrznej o grubości ścianek co najmniej 18 mm w ten sposób, aby między skrzynią wewnętrzną a zewnętrzną znajdowała się wszędzie 12 centymetrowa przestrzeń wypełniona trocinami lub ziemią okrzemkową.

33

(1) Materiały wymienione w punktach 14, 15 i 16 powinny być zapakowane w wodoszczelne beczki tekturowe lub w naczynia drewniane lub metalowe, z wyjątkiem naczyń z czarnej blachy. Gwoździe, wkrętki lub inny żelazny materiał wzmacniający jak obręcze, taśmy itp., powinny być ocynkowane. Zamknięcie naczyń metalowych powinno ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg.

34

(1) Materiały wymienione w punkcie 17 powinny być zapakowane:

- a) **Rozpuszczalne w wodzie:** w naczynia ze stali nierdzewnej lub z innego odpowiedniego materiału. Nitrozwiązki powinny być równomiernie zwilżone taką ilością wody, aby przez cały czas przewozu zawartość wody nie spadła poniżej 25%. Zamknięcie naczyń powinno ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz. Naczynia, z wyjątkiem naczyń z nierdzewnej stali, powinny być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach drewnianych.

Do pakowania nitrozwiązków rozpuszczalnych w wodzie nie wolno używać ołowiu lub materiałów zawierających ołów.

- b) **Nierozpuszczalne w wodzie:** w ilościach nie większych niż 15 kg — w worki z tkaniny lub z papieru. Worki papierowe powinny być umieszczone pojedynczo w szczelnych, mocnych pudełkach tekturowych. Worki z tkaniny lub pudełka tekturowe powinny być zapakowane w naczynia drewniane.

Do a) i b): Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg i zawierać nie więcej niż 25 kg nitrozwiązków rozpuszczalnych w wodzie lub nie więcej niż 50 kg nitrozwiązków nierozpuszczalnych w wodzie.

(2) Nitrozwiązki organiczne nierozpuszczalne w wodzie można również pakować w ilości po 25 kg w trwałe i szczelne skrzynki wyłożone mocnym papierem w ten sposób, aby materiał wybuchowy nie mógł się wysypywać do skrzynki.

35

(1) Materiały wymienione w punkcie 18 powinny być zapakowane:

a) Zwilżone wodą:

czterozotan pięcioletrytu w ilościach nie większych niż 12,5 kg — w torby z tkaniny lub z papieru, które następnie powinny być umieszczone pojedynczo w pudełkach z wodoszczelnej tektury lub w puszkach z gliny lub z białej blachy. Pudełka lub puszki powinny być zapakowane, najwyżej po cztery, w skrzynię drewnianą; puszki metalowe powinny być oddzielone od siebie osłoną z tektury falistej. Wolne przestrzenie powinny być wypełnione tekturą falistą, papierem lub innym odpowiednim materiałem wypełniającym; trójmetylenotrójnitroaminę w ilościach nie większych niż 15 kg — w worki z tkaniny lub z papieru. Worki papierowe powinny być umieszczone pojedynczo w szczelnych i mocnych pudełkach tekturowych. Worki z tkaniny lub pudełka tekturowe powinny być zapakowane w naczynia drewniane. Materiał ten można również pakować do hermetycznych skrzyń z ocynkowanej blachy żelaznej, umieszczonych następnie nieruchomo w skrzyniach drewnianych.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

b) Sflęgmetyzowane najmniej 10% wosku ziemnego lub parafiny lub ich mieszaniną; w ilościach nie większych niż 12,5 kg — w torby z papieru, lub w ilościach nie większych niż 25 kg — w worki z tkaniny. Torby papierowe powinny być umieszczone pojedynczo w szczelnych i mocnych pudełkach tekturowych. Worki z tkaniny lub pudełka tekturowe powinny być zapakowane w skrzynię drewnianą.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg i zawierać nie więcej niż 50 kg materiału wybuchowego.

c) Sflęgmetyzowane najmniej 25% wosku ziemnego lub parafiny lub ich mieszaniną; w ilościach nie większych niż 50 kg — w gęsty worek, który powinien być umieszczony w skrzyni drewnianej.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

(2) Pokrywa powinna być do skrzyni przyśrubowana lub przymocowana za pomocą obciążniętych dookoła skrzyni taśm metalowych lub drutu.

36

(1) Materiały wymienione w punkcie 19 powinny być zapakowane w naczynia metalowe, napełnione jednak tylko do $\frac{9}{10}$ ich pojemności, przy czym naczynie powinno zawierać nie więcej niż 25 kg chlorohydryny nitrowanej. Każde naczynie metalowe powinno być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniu drewnianym w ten sposób, aby między naczyniem metalowym a naczyniem drewnianym znajdowała się ze wszystkich stron co najmniej 10 centymetrowa przestrzeń, wypełniona materiałem wypełniającym.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

37

(1) Materiały wymienione w punkcie 20 dopuszcza się do przewozu tylko w postaci naboju o osłonach z papieru parafinowanego lub cerezynowanego, z pergaminu lub z innego odpowiedniego papieru. Naboje powinny być zapakowane w naczynia drewniane po uprzednim połączeniu ich w paczki o wadze do 2,5 kg przez owinięcie mocnym papierem lub ułożenie w pudełkach tekturowych. Zamknięcie naczyń drewnianych może być zabezpieczone za pomocą obciążniętych dookoła nich taśm metalowych lub drutu.

(2) W przesyłkach przeznaczonych do dalszego przewozu morzem uprzednie pakowanie naboju w paczki lub pudełka tekturowe nie jest konieczne, jeżeli naczynia drewniane są szczelnie wyłożone trwałą i wodoszczelną papierem a naboje są ułożone w nich w mączce z miękkiego drewna tak, aby były ze wszystkich stron otoczone warstwą mączki drzewnej.

(3) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 35 kg.

38

(1) Materiały wymienione w punkcie 21 dopuszcza się do przewozu:

a) albo w postaci naboju o osłonach z papieru parafinowanego lub cerezynowanego albo obciążniętych parafiną lub cerezyną. Naboje takie powinny być przez owinięcie papierem lub opakowanie w pudełka tekturowe połączone w paczki o zawartości do 2,5 kg materiału wybuchowego, które następnie powinny być zapakowane w naczynia drewniane, których zamknięcie może być zabezpieczone za pomocą obciążniętych dookoła nich taśm metalowych lub drutu;

b) albo luzem, przy czym materiały wybuchowe powinny być w ilościach do 2,5 kg zapakowane w pudełka tekturowe, owinięte w papier i umieszczone następnie w skrzyni drewnianej.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 35 kg.

39

(1) Materiały wymienione w punkcie 22 powinny być zapakowane:

- a) proch ziarnisty luzem — w worki z gęstej tkaniny, a proch w postaci mączki, luzem — w worki skórzane lub w podwójne worki z tkaniny pyłoszczelnej. Worki powinny być umieszczone pojedynczo lub po kilka w naczyniach drewnianych lub w wodoszczelnych beczkach tekturowych. Prochy te można również pakować w suche naczynia metalowe (z wyjątkiem żelaznych), umieszczone następnie w naczyniach drewnianych;
- b) proch czarny prasowany w słupek, połączone przez zawinięcie mocnym papierem w rulony o wadze do 300 g — w wyłożone mocnym papierem naczynia drewniane;
- c) proch czarny ziarnisty w postaci naboju — w puszkach blaszane lub w pudełka tekturowe. Puszki lub pudełka powinny być następnie umieszczone nieruchomo w naczyniach drewnianych;
- d) proch czarny drobnoziarnisty (myśliwski, lontowy itp.) może być również pakowany w ilościach nie większych niż po 1 kg w woreczki z tkaniny lub z papieru lub w pudełeczka tekturowe owinięte w papier. Woreczki lub pudełeczka powinny być umieszczone w puszkach blaszanych lub w pudełeczkach tekturowych, które powinny być następnie zapakowane w naczynia drewniane. Zamknięcie puszek blaszanych powinno ustępować pod słabym ciśnieniem z wewnątrz.

Prochy lontowe i zapłonnikowe można również pakować w worki z tkaniny pyłoszczelnej (lecz nie gumowanej), umieszczone następnie w naczyniach drewnianych.

(2) Naczynia drewniane nie powinny posiadać żelaznych gwoździ lub wkrętek, jak też innego żelaznego materiału wzmacniającego; jednak przy beczkach drewnianych, ważących wraz z zawartością nie więcej niż 20 kg, oraz przy skrzyniach drewnianych dopuszczone są ocynkowane gwoździe lub wkrętki żelazne z wgłębionymi w drewno główkami.

(3) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg.

3. Pakowanie razem.

41 Wymienione w poszczególnych punktach l. m. 21 materiały, różniące się pod względem ich składu, ilości lub opakowania, nie mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki ani pomiędzy sobą ani też z materiałami wymienionymi w innych punktach tej l. m. ani z materiałami lub przedmiotami innych klas, ani też z innymi towarami.

Dopuszcza się jednak pod warunkiem zachowania przepisów o opakowaniu wewnętrznym łączenie w jednej skrzyni drewnianej:

- a) żelatynowych i nieżelatynowych materiałów wybuchowych amonowosaletrzanych (pkt 10);
- b) prochu czarnego gruboziarnistego, prochu czarnego prasowanego (prochu górniczego) i saletry wybuchowej, wymienionych w punkcie 11.

Uwaga. Sztuka przesyłki, o której mowa w punkcie 6e), może zawierać nitrozwiazki organiczne różnego rodzaju i różnej nazwy.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki.

42 Każda sztuka przesyłki z materiałami wymienionymi w punkcie 13 powinna na pokrywie posiadać wyraźny i nie dający się wytrzeć napis w czerwonym kolorze o brzmieniu następującym:

na sztukach przesyłki zawierających materiały wymienione w punkcie 13 a) — „*Próbki materiałów wybuchowych doświadczalnych*”,
na sztukach przesyłki zawierających materiały wymienione w punkcie 13 b) — „*Próbki materiałów zdolnych do wybuchu*”.

43 W nalepki ostrzegawcze (patrz Dodatek III) powinny być zaopatrzone:

- a) sztuki przesyłki z materiałami wybuchowymi grupy 1, wymienionymi w punktach 1 do 6, 10, 11 b) i 13 w nalepki według wzoru nr 1, a wymienionymi w punktach 7 do 9, 11 a) i 12 w nalepki według wzoru nr 1a;
- b) sztuki przesyłki z materiałami wybuchowymi grupy 2 (pkt 14 do 22) w nalepki według wzoru nr 2.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

44 Materiały wymienione w punktach 6 — z wyjątkiem trójnitrotoluenu —, 7, 8 b), 8 c) — z wyjątkiem trójmetylenotrójnitroaminy —, 9, 11 i 12 nie mogą być w ogóle nada-

wane jako przesyłki pośpieszne przyśpieszone, zaś jako przesyłki pośpieszne tylko w przesyłkach wagonowych. Materiały wymienione w punktach 14 do 22 nie mogą być w ogóle wysyłane jako przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyśpieszone, lecz tylko jako zwykłe przesyłki wagonowe.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

45 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 21.

Przy przesyłkach zawierających materiały objęte punktami 6 c) i 6 d) powinna być w liście przewozowym podana następująca uwaga: „Nitrozwiązek klasy Ia, punkt 6 c) [lub punkt 6d)]” oraz w miarę możliwości nazwa materiału przyjęta w handlu.

Nazwę towaru należy:

- a) przy materiałach wybuchowych grupy 1 [pkt 1 do 6, 10, 11 b) i 13] otoczyć pojedynczą ramką czerwoną, albo też poniżej tej nazwy nalepić lub nadrukować znaczek wzoru nr 1 wielkości znaczka pocztowego;
- b) przy materiałach wybuchowych grupy 1 [pkt 7 do 9, 11 a) i 12] otoczyć pojedynczą ramką czerwoną z umieszczonym poniżej niej czerwonym napisem „Tylko 300 kg” albo też poniżej nazwy towaru nalepić lub nadrukować znaczek wzoru nr 1a wielkości znaczka pocztowego;
- c) przy materiałach wybuchowych grupy 2 (pkt 14 do 22) otoczyć podwójną ramką czerwoną, albo też poniżej tej nazwy nalepić lub nadrukować znaczek wzoru nr 2 wielkości znaczka pocztowego.

(2) Przy przesyłkach materiałów klasy Ia nadawca powinien złożyć w liście przewozowym oświadczenie: „Właściwości i opakowanie odpowiadają przepisom Załącznika A do RPT”.

Poza tym nadawca powinien w liście przewozowym przy materiałach wybuchowych amonowosaletrzanych (pkt 10) i saletrze wybuchowej [pkt 11 b)] oświadczyć: w czasie tymczasowego dopuszczenia materiału wybuchowego do przewozu — kiedy dokładny skład chemiczny materiału wybuchowego został zgłoszony Ministerstwu Komunikacji (data i numer pisma), a po ostatecznym dopuszczeniu do przewozu — kiedy Ministerstwo Komunikacji zatwierdziło dopuszczenie materiału wybuchowego do przewozu koleją (data i numer pisma).

(3) Przy przesyłaniu materiałów wybuchowych grupy 2 (pkt 14 do 22) powinna być w liście przewozowym podana, oprócz znaków i numerów, ilości i rodzaju naczyń, również waga każdej sztuki przesyłki.

D. Środki przewozowe.

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

46 (1) Do przewozu materiałów klasy Ia należy używać wagonów krytych.

(2) Do przewozu materiałów grupy 2 (pkt 14 do 22) powinny być używane tylko wagony kryte ze sprężynowymi zderzakami i sprzęgami, bez szpar, z dobrze zamykającymi się drzwiami i oknami (otworami przewietrznymi), mocnym i trwałym dachem i możliwie bez urządzeń hamulcowych. Wewnątrz wagonu nie powinno być żadnych wystających przedmiotów z żelaza, nie stanowiących konstrukcyjnych części wagonu (jak gwoździ, wkrętek itp.). Drzwi i okna (otwory przewietrzne) wagonów powinny być stale zamykane.

(3) O używaniu wagonów z urządzeniami elektrycznymi patrz Dodatek II.

47 (1) Materiały wymienione w punktach 7 do 9, 11 a) i 12 mogą być ładowane do jednego wagonu jako przesyłki drobne do takiej ilości, aby ich waga ogólna nie przekroczyła 300 kg. Skutkiem tego kolej może odpowiednio ograniczyć przyjmowanie ich do przewozu.

(2) Dla materiałów wybuchowych grupy 2 (pkt 14 do 22) obowiązują ponadto następujące przepisy:

Ładowania powinien dokonać pod dozorem fachowym nadawca, wyładowania zaś odbiorca.

Przy załadowaniu lub wyładowaniu należy starannie unikać wszelkich wstrząsów; w szczególności naczyń nie wolno rzucać. Sztuki przesyłki powinny być ułożone w wagonach w taki sposób, aby były zabezpieczone od wszelkiego tarcia, podrzucania, uderzania, przewracania i spadania. Beczki powinny być ułożone ich osią podłużną równoległe do bocznych ścian wagonu i zabezpieczone od przetaczania drewnianymi podkładkami, pokrytymi miękkim materiałem (kocami lub tp.).

Sztuk przesyłek nie wolno ładować bezpośrednio z magazynów lub ramp kolejowych, lecz tylko na możliwie dalej położonych torach bocznych i możliwie krótko przed odjazdem pociągu, którym mają być przewiezione. Tak samo należy postępować przy wyładowywaniu.

Osobom obcym dostęp do miejsca ładowania nie jest dozwolony. Ładowania powinny się dokonywać przy świetle dziennym. O ile zaś ładowanie wyjątkowo musi być dokonywane w ciemności, należy miejsce ładowania oświetlić umieszczonymi wysoko i dobrze umocowanymi latarniami.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach (patrz Dodatek III).

- 48 Po obu stronach wagonu, do którego załadowano sztuki przesyłki zaopatrzone w nalepki według wzoru nr 1, 1a lub 2 (l. m. 43), powinny być umieszczone również nalepki tego samego wzoru.

E. Zakaz ładowania razem.

- 49 (1) Materiały klasy Ia nie powinny być ładowane do tego samego wagonu razem:
- a) z hukami sygnałowymi klasy Ib, punkt 3 (l. m. 61);
  - b) z zapalami o znacznej sile wybuchowej klasy Ib, punkt 5 (l. m. 61) — z wyjątkiem zapalów o znacznej sile wybuchowej w opakowaniu dla przesyłek drobnych pośpiesznych według l. m. 67—;
  - c) z lontami detonującymi o działaniu natychmiastowym klasy Ib, punkt 7 (l. m. 61);
  - d) z torpedami wiertniczymi klasy Ib, punkt 13 (l. m. 61);
  - e) z amunicją klasy Ib, punkt 14 (l. m. 61).

(2) Materiały wybuchowe grupy 2 (pkt 14 do 22) nie powinny być również ładowane do tego samego wagonu razem z cieczami palnymi klasy IIIa, wymienionymi w punktach 1 i 2 (l. m. 301).

- 50 Dla przesyłek, które nie mogą być ładowane razem do tego samego wagonu, powinny być sporządzone osobne listy przewozowe (§ 6, pkt 14 RPT).

F. Prózne opakowanie. Inne przepisy.

- 51 Prózne opakowanie: nie ma przepisów.

- 52 Zarówno przy załadowywaniu i wyładowywaniu jak i podczas przewozu materiałów klasy Ia nie wolno w wagonie ani też w pobliżu wagonu palić tytoniu, ani zbliżać się z ogniem lub z otwartym światłem.

- 53 Dla materiałów wybuchowych grupy 2 (pkt 14 do 22) obowiązują ponadto następujące przepisy:

- a) Przesyłki powinny być przewożone od stacji nadania do stacji przeznaczenia w tym samym wagonie, przeładowanie zaś do innego wagonu może nastąpić tylko w razie nieodzownej potrzeby.
- b) Przy nadaniu dwóch lub więcej wagonów do tej samej stacji przeznaczenia nadawca jest obowiązany wyznaczyć swego dozorcę dla dozoru przesyłki podczas przewozu. Dozorcy nie wolno zajmować miejsca na załadowanych lub w załadowanych wagonach.
- c) Kolej uprzedza w miarę możności odbiorcę o terminie nadejścia przesyłki celem przygotowania się przez niego do jej odbioru. Natychmiast po przybyciu przesyłki na stację przeznaczenia kolej zawiadamia o tym odbiorcę. Przyjęcie przesyłki powinno nastąpić w ciągu trzech godzin służbowych po dokonaniu zawiadomienia o przybyciu, a zabranie przesyłki w ciągu następnych dziewięciu godzin służbowych.

- d) Jeżeli materiał wybuchowy nie zostanie zabrany w ciągu ustalonego w ustępie c) terminu, należy go bez zwłoki oddać do rozporządzenia miejscowym władzom bezpieczeństwa celem natychmiastowego usunięcia materiału ze stacji. Również przekazuje się miejscowym władzom bezpieczeństwa (nawet na stacjach pośrednich) przesyłki materiałów wybuchowych, jeżeli stan ich wzbudza obawę, że dalszy ich przewóz lub dalsze ich przechowywanie na stacji mogą zagrażać bezpieczeństwu.
- e) Przesyłka powinna znajdować się pod specjalnym dozorem aż do jej zabrania ze stacji.

54-59

Ib. AMUNICJA.

1. Wyszczególnienie przedmiotów.

- 60 Spośród przedmiotów określonych w tytule klasy Ib dopuszczone są do przewozu tylko przedmioty wymienione pod l. m. 61, i to tylko na warunkach przewidzianych pod l. m. 61 do 87. Przedmioty te uważa się wskutek tego za przedmioty Załącznika A.

Uwaga. Prózne opakowanie po przedmiotach klasy Ib nie jest w myśl § 3 RPT uważane za zagrażające wybuchem i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

- 61 1. Lonty bez spłonek, szybkopalne i detonujące:
- lonty szybkopalne (lonty o grubej plecionej pochewce i o rdzeniu dużej średnicy z prochu czarnego lub o rdzeniu z nitrowanych nici bawełnianych); o lontach wolnopalnych i stopnie patrz klasę Ic, punkt 3 (l. m. 101);
  - lonty detonujące (pobudzające) o cienkościenniej powłoce metalowej małego przekroju i o rdzeniu z materiału wybuchowego; patrz również Dodatek I, l. m. 711;
  - lonty detonujące (pobudzające) o tkanej powłoce małego przekroju i o rdzeniu z materiału wybuchowego; patrz również Dodatek I, l. m. 712.
- o lontach detonujących o działaniu natychmiastowym patrz punkt 7.
2. Zapaly o nieznacznej sile wybuchowej (zapaly, które nie działają krusząco ani za pomocą spłonek detonujących, ani innych urządzeń):
- spłonki zapalające (kapiszony) do broni palnej i do amunicji;
  - próżne łuski ze spłonekami zapalającymi (kapiszonami) do broni palnej wszelkich kalibrów, jak również próżne łuski bocznego zapłonu z masą zapalową do broni małych kalibrów;
  - zapłonniki kominkowe, zapłonniki śrubowe i inne podobne zapaly o małym ładunku wybuchowym, działające przez tarcie, uderzenie lub pod wpływem elektryczności;
  - zapalniki o nieznacznej sile wybuchowej do granatów ręcznych (również trzonowych), spłonki prochowe do amunicji ćwiczebnej (jak do ćwiczebnych granatów ręcznych);
  - zapalniki do pocisków, nie zawierające urządzeń detonujących (jak spłonki detonujące), środki zapalcze do zapalników pociskowych.
3. Huki (petardy) sygnałowe:
- duże petardy (huki, wystrzały) sygnałowe do pozorowania i ćwiczebne, jak też pokazowe bomby lotnicze i inne tym podobne przedmioty, zawierające nie więcej niż 1,5 kg prochu czarnego ziarnistego lub 500 g prochu bezdymnego lub masy wybuchowej nie więcej niebezpiecznej niż pył glinowy z nadchlorkanem potasu;
  - ostrzegawcze petardy kolejowe.
- Patrz również klasę Ic, punkt 24 (l. m. 101).
4. Naboje do broni palnej ręcznej lub maszynowej, a mianowicie:
- naboje o łuskach w całości lub w części metalowych;
  - naboje centralnego zapłonu o łuskach tekturowych;
  - naboje o działaniu drażniącym (np. naboje łzawiące);
  - amunicja do flowerów: z kulkami, ze śrutem, bez kulek i bez śrutu.
5. Zapaly o znacznej sile wybuchowej:
- spłonki detonujące (spłonki pobudzające, spłonki górnicze, spłonki wybuchowe) z opóźniaczami lub bez;

- b) *spłonki detonujące (spłonki pobudzające, spłonki górnicze, spłonki wybuchowe) z zapalnikami (zapłonnikami) elektrycznymi z opóźniaczami lub bez; naboje do sondowania dźwiękowego;*
  - c) *spłonki detonujące (spłonki pobudzające, spłonki górnicze, spłonki wybuchowe) połączone trwale z lontem prochowym (z zapalaczami lontów lub bez);*
  - d) *detonatory (spłonki detonujące ze wzmacniaczami) tj. spłonki połączone z ładunkami wzmacniającymi z prasowanego materiału wybuchowego; patrz również Dodatek I, l. m. 713;*
  - e) *detonatory do torped i detonatory do min;*
  - f) *zapalniki do pocisków wraz ze spłonkami detonującymi (pobudzającymi), ze wzmacniaczami lub bez.*
6. *Spłonki do sondowania, zwane również bombami do sondowania (spłonki detonujące ze spłonkami zapalającymi lub bez, umieszczone w osłonach blaszanych).*
7. *Lonty detonujące (pobudzające) o działaniu natychmiastowym o tkanej powłoce małego przekroju i o rdzeniu z materiału wybuchowego więcej niebezpiecznego niż czterozotan pięcioerytrytu.*
O innych lontach patrz punkt 1 i klasę Ic, punkt 3 (l. m. 101).
8. a) *Amunicja wojskowa, oddzielnie nie wymieniona (jak ładunki prochowe w workach, ładunki prochowe w łuskach, naboje, nabite pociski, bomby lotnicze) bez zapalników i bez urządzeń detonujących (jak spłonki detonujące);*
b) *naboje o kalibrze najwyżej do 47 mm z zapalnikami lub z urządzeniami detonującymi (jak spłonki detonujące), również z ładunkami świetlnymi lub przenoszącymi, dobrze zabezpieczone w nabojach.*
9. *Granaty ręczne i karabinowe, jedno i drugie bez zapalników i bez urządzeń detonujących (jak spłonki detonujące).*
10. a) *Ładunki wybuchowe kruszące (jak ładunki do pocisków, głowy bojowe do torped, miny i ładunki do min, bryły ładunków zasadniczych i ładunków zapalających, ładunki łączone, petardy w puszkach, naboje do torpedowania studni, kostki wybuchowe, naboje wiertnicze);*
b) *amunicja ćwiczebna o nieznaczonej sile wybuchowej;*
c) *łuski z tetrylem (łuski metalowe zawierające najwyżej 0,7 g czteronitrometylaniliny);*
d) *bryły z czterozotanu pięcioerytrytu;*
e) *ładunki prasowanego prochu czarnego lub podobnych nadających się do celów strzelniczych prochów, również w łuskach metalowych; patrz również Dodatek I, l. m. 710;*
wszystko bez zapalników i bez urządzeń detonujących (jak spłonki detonujące).
11. *Środki świetlne i sygnałowe oraz bomby zapalające, których ładunki miotające, świetlne lub zapalające przy spalaniu się nie powinny wybuchać:*
a) *naboje świetlne i sygnałowe, pociski sygnałowe, naboje smugowo-świetlne;*
b) *sygnały świetlne ręczne, ognie wskaźnikowe;*
c) *bomby zapalające.*
12. *Środki przesłaniające (do wytwarzania sztucznej mgły) i środki dymotwórcze, zawierające tak jedno jak i drugie chlorany lub ładunek palny zdolny do wybuchu.*
O materiałach dymotwórczych używanych w rolnictwie i leśnictwie patrz klasę Ic, punkt 29 (l. m. 101).
13. *Torpedy wiertnicze, zawierające ładunek dynamitu lub materiału wybuchowego podobnego do dynamitu, bez zapalników i bez urządzeń detonujących (jak spłonki detonujące) (patrz również l. m. 79).*
14. *Amunicja, wymieniona w punktach 8a), 8b) — o ile nie jest opakowana według l. m. 70b) —, 9 i 10, z zapalnikami lub z urządzeniami detonującymi (jak spłonki detonujące), dobrze zabezpieczona (patrz również l. m. 79).*

2. Przepisy o przewozie.

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

- 62 (1) Opakowanie powinno być tak szczelne i tak zamknięte, aby nic z jego zawartości nie mogło się przedostawać na zewnątrz. Zabezpieczanie zamknięcia skrzyń metalowymi taśmami lub drutem jest dozwolone tylko w wyraźnie wskazanych przypadkach.

(2) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić. Przedmioty powinny być nieruchomo ułożone w opakowaniu wewnętrznym a opakowanie wewnętrzne — w naczyniu zewnętrznym.

(3) Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości.

2. Opakowanie poszczególnych rodzajów przedmiotów.

- 63** (1) Przedmioty wymienione w punkcie 1 powinny być zapakowane:
- wymienione w punkcie 1 a) i 1 b): w naczynia drewniane lub w wodoszczelne beczki tekturowe. Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 120 kg;
  - wymienione w punkcie 1 c): nawinięte w odcinkach długości najwyżej 250 m na szpule z drewna lub z tektury — w skrzynie drewniane w ten sposób, aby zwoje na szpulach nie mogły dotykać się ani wzajemnie ani ścianek skrzyni. Jedna skrzynia powinna zawierać nie więcej niż 1000 m lontu.
- (2) Zamknięcie skrzyń może być zabezpieczone za pomocą obciążonych dookoła nich taśm metalowych lub drutu.
- 64** (1) Przedmioty wymienione w punkcie 2 powinny być zapakowane:
- wymienione w punkcie 2 a): spłonki z odkrytą powierzchnią ładunku palnego, najwyżej po 1000 sztuk, a spłonki z przykrytą powierzchnią ładunku palnego, najwyżej po 5000 sztuk — w pudełka blaszane, tekturowe lub w skrzynki drewniane, które powinny być następnie umieszczone w drewnianych lub blaszanych skrzyniach zewnętrznych;
  - wymienione w punkcie 2 b): próżne łuski ze spłonkami zapalającymi do broni palnej wszelkich kalibrów — w naczynia drewniane lub tekturowe lub też w umieszczone w skrzyni drewnianej worki. Próżne łuski bocznego zapłonu do flowerów i tym podobnej broni małego kalibru mogą być w ilościach najwyżej 25.000 sztuk pakowane również do worka, unieruchomionego następnie w skrzyni za pomocą falistej tektury;
  - wymienione w punktach 2 c), 2 d) i 2 e): w pudełka tekturowe, drewniane lub blaszane, które powinny być następnie umieszczone w naczyniu drewnianym.
- (2) Sztuka przesyłki z przedmiotami wymienionymi w punktach 2 a), 2 c), 2 d) i 2 e) powinna ważyć nie więcej niż 100 kg.
- 65** (1) Przedmioty wymienione w punkcie 3 powinny być zapakowane:
- wymienione w punkcie 3 a): w naczynia drewniane lub w wodoszczelne beczki tekturowe. Miejsca zapalenia powinny być zabezpieczone od wysypywania się ładunku;
  - wymienione w punkcie 3 b): w skrzynie z desek o grubości co najmniej 18 mm, fugowanych i połączonych wkretkami. Petardy powinny być ułożone w materiale wypełniającym w skrzyniach tak, aby nie mogły dotykać się ani wzajemnie ani ścianek skrzyń.
- (2) Sztuka przesyłki z przedmiotami wymienionymi w punkcie 3 a) powinna ważyć nie więcej niż 100 kg, a z przedmiotami wymienionymi w punkcie 3 b) nie więcej niż 50 kg.
- 66** (1) Przedmioty wymienione w punkcie 4 powinny być zapakowane w naczynia blaszane, drewniane lub tekturowe, które następnie powinny być ułożone w materiale wypełniającym w drewnianym naczyniu zewnętrznym.
- (2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg.
- (3) Zamknięcie drewnianych naczyń zewnętrznych może być zabezpieczone za pomocą obciążonych dookoła nich taśm metalowych lub drutu.
- 67** (1) Przedmioty wymienione w punkcie 5 powinny być zapakowane:
- wymienione w punkcie 5 a): najwyżej po 100 sztuk, ułożonych w materiale wypełniającym w sposób zabezpieczający od zapalenia — w pudełka blaszane lub w pudełka z wodoszczelnej tektury. Materiał wypełniający jest zbyteczny, jeżeli masa wybuchowa w spłonkach jest zabezpieczona od rozluźnienia się np. za pomocą dobrze dopasowanych kapturek wewnętrznych lub w inny sposób. Pudełka blaszane powinny być wyłożone elastycznym materiałem. Pokrywki powinny być przymocowane do pudełek za pomocą naklejonej dookoła taśmy. Najwyżej 500

sztuk tak opakowanych spondek należy połączyć przez owinięcie papierem w paczkę lub umieścić w pudełku tekturowym. Paczki lub pudełka powinny być zapakowane bądź do zamykanej za pomocą wkrętek skrzynki drewnianej o ściankach grubości co najmniej 18 mm, bądź w naczyniu z blachy, ułożone następnie w materiale wypełniającym w zamykanej za pomocą wkrętek skrzyni zewnętrznej o ściankach grubości co najmniej 18 mm w ten sposób, aby między skrzynką drewnianą lub naczyniem blaszanym a skrzynią zewnętrzną znajdowała się wszędzie co najmniej 3 centymetrowa przestrzeń, wypełniona materiałem pakunkowym. Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg;

albo

najwyżej po 26 sztuk w listwach drewnianych z wywierconymi dla każdej sztuki gniaздkami i z zasuwanymi przykrywkami, przy czym grubość ścianki gniaздka nie powinna być nigdzie mniejsza niż 2 mm. Listwy drewniane, owinięte w tekturę lub cienką blachę, powinny być umieszczone w drewnianych skrzyniach o ściankach grubości co najmniej 18 mm, do których pokrywy powinny być przymocowane za pomocą wkrętek. Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

Przy przewozie w przesyłkach drobnych pośpiesznych lub w przesyłkach drobnych pośpiesznych przyspieszonych:

najwyżej po 100 sztuk, ułożonych w materiale wypełniającym w sposób zabezpieczający od zapalenia — w pudełku z blachy lub z wodoszczelnej tektury. Materiał wypełniający jest zbyteczny, jeżeli masa wybuchowa w spondekach jest zabezpieczona od rozluźnienia się np. za pomocą dobrze dopasowanych kapturek wewnętrznych lub w inny sposób. Pudełka blaszane powinny być wyłożone elastycznym materiałem. Pokrywki powinny być przymocowane do pudełek za pomocą naklejonej dookoła taśmy. Najwyżej dwa takie pudełka powinny być umieszczone w drewnianej skrzyni o grubości ścianek co najmniej 25 mm, której pokrywa powinna być przymocowana za pomocą wkrętek. Każda skrzynia powinna być ułożona w materiale wypełniającym w zamykanej za pomocą wkrętek skrzyni zewnętrznej o ściankach grubości co najmniej 25 mm w ten sposób, aby między skrzynią wewnętrzną a zewnętrzną znajdowała się wszędzie co najmniej 12 centymetrowa przestrzeń, wypełniona elastycznym materiałem;

albo

najwyżej po 20 sztuk w klockach drewnianych z wywierconymi dla każdej sztuki gniaздkami w ten sposób, aby wybuch jednej sponki nie mógł się przenieść na sponki obok umieszczone. Klocki drewniane powinny być, każdy osobno, owinięte w papier i umieszczone w zamykanej za pomocą wkrętek drewnianej skrzyni zewnętrznej o ściankach grubości co najmniej 18 mm. Jedna skrzynia powinna zawierać nie więcej niż 200 sztuk spondek;

- b) wymienione w punkcie 5 b): najwyżej po 100 sztuk ułożonych spondekami na przemian to w jedną to w drugą stronę — w paczki papierowe. Najwyżej 10 paczek należy połączyć w paczkę zbiorową. Najwyżej 5 paczek zbiorowych należy ułożyć w materiale wypełniającym w zamykanej za pomocą wkrętek skrzyni drewnianej o ściankach grubości co najmniej 18 mm, bądź też w naczyniu blaszanym w ten sposób, aby między paczkami zbiorowymi a skrzynią zewnętrzną lub naczyniem blaszanym znajdowała się wszędzie co najmniej 3 centymetrowa przestrzeń, wypełniona materiałem pakunkowym.

Przy przewozie w przesyłkach drobnych pośpiesznych lub w przesyłkach drobnych pośpiesznych przyspieszonych:

najwyżej po 100 sztuk ułożonych spondekami na przemian to w jedną to w drugą stronę — w paczki papierowe. Najwyżej 500 zapakowanych w ten sposób spondek należy umieścić w skrzyni drewnianej lub w naczyniu blaszanym. Skrzynia drewniana lub naczynie blaszane powinny być ułożone w materiale wypełniającym w zewnętrznej zamykanej za pomocą wkrętek skrzyni drewnianej o ściankach grubości co najmniej 25 mm w ten sposób, aby między skrzynią drewnianą lub naczyniem blaszanym a skrzynią zewnętrzną znajdowała się wszędzie co najmniej 12 centymetrowa przestrzeń, wypełniona elastycznym materiałem;

- c) wymienione w punkcie 5c): lonty zwinięte w miarę możliwości w krążek; najwyżej 10 krążków (sztuk) należy połączyć w paczki przez owinięcie w papier. Najwyżej 10 paczek należy ułożyć w materiale wypełniającym w zamykanej za po-

mocą wkrętek skrzynce drewnianej o ściankach grubości co najmniej 12 mm. Najwyżej 10 takich skrzynek należy ułożyć w materiale wypełniającym w zamykanej za pomocą wkrętek skrzyni zewnętrznej o ściankach grubości co najmniej 18 mm i to w ten sposób, aby między skrzynkami a skrzynią zewnętrzną znajdowała się wszędzie co najmniej 3 centymetrowa przestrzeń, wypełniona materiałem pakunkowym;

- d) wymienione w punkcie 5 d): najwyżej 100 detonatorów — do skrzyni drewnianej o ściankach grubości co najmniej 18 mm tak, aby detonatory były oddalone od siebie i od ścianek skrzyni nie mniej niż o 1 cm. Ścianki skrzyni powinny być mocno połączone a dno i pokrywa zamykane za pomocą wkrętek. Jeżeli skrzynia jest wyłożona blachą cynkową, to dopuszcza się ścianki grubości 16 mm. Skrzynia ta powinna być ułożona w materiale wypełniającym w zamykanej za pomocą wkrętek skrzyni zewnętrznej o ściankach grubości co najmniej 18 mm i to w ten sposób, aby między skrzynią wewnętrzną a zewnętrzną znajdowała się wszędzie co najmniej 3 centymetrowa przestrzeń, wypełniona materiałem pakunkowym.

Detonatory można również pakować, najwyżej po 5 sztuk, do pudełek blaszanych, w których powinny być one umieszczone w przegródkach drewnianych lub w otworach wywierconych w listwach drewnianych. Pokrywka powinna być przymocowana do pudełka za pomocą naklejonej dookoła taśmy. Najwyżej 20 pudełek blaszanych należy umieścić w drewnianej skrzyni zewnętrznej o ściankach grubości co najmniej 18 mm.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg;

- e) wymienione w punkcie 5e):
w przesyłkach drobnych — w naczynia metalowe albo, najwyżej po 10 sztuk, w skrzynie drewniane o mocno połączonych ściankach grubości co najmniej 18 mm i o pokrywie i dnie szczelnie i trwale przymocowanych. Jeśli skrzynie drewniane są wyłożone blachą cynkową, to dopuszcza się ścianki grubości 16 mm. Detonatory powinny być unieruchomione w skrzyniach za pomocą wkładek drewnianych tak, aby były oddalone od siebie i od ścianek skrzyni nie mniej niż o 2 cm. Najwyżej 5 takich skrzyń należy ułożyć w materiale wypełniającym w zamykanej za pomocą wkrętek skrzyni zewnętrznej o ściankach grubości co najmniej 18 mm i to w ten sposób, aby pomiędzy skrzyniami wewnętrznymi a skrzynią zewnętrzną znajdowała się wszędzie co najmniej 3 centymetrowa przestrzeń, wypełniona materiałem pakunkowym;

w przesyłkach wagonowych — w naczynia metalowe lub, najwyżej po 25 sztuk, w skrzynie drewniane o mocno połączonych ściankach grubości co najmniej 18 mm i o pokrywie i dnie szczelnie i trwale przymocowanych. Jeśli skrzynie drewniane są wyłożone blachą cynkową, to dopuszcza się ścianki grubości 16 mm. Detonatory powinny być unieruchomione w naczyniach lub skrzyniach za pomocą wkładek drewnianych tak, aby były oddalone od siebie i od ścianek naczynia lub skrzyni nie mniej niż o 2 cm;

- f) wymienione w punkcie 5 f):
w przesyłkach drobnych — najwyżej po 25 sztuk w naczynia metalowe lub w skrzynie drewniane o mocno połączonych ściankach grubości co najmniej 18 mm i o pokrywie i dnie szczelnie i trwale przymocowanych. Jeśli skrzynie drewniane są wyłożone blachą cynkową, to dopuszcza się ścianki grubości 16 mm. Przedmioty powinny być unieruchomione w naczyniach lub skrzyniach za pomocą wkładek drewnianych tak, aby były oddalone od siebie i od ścianek naczynia lub skrzyni nie mniej niż o 2 cm. Najwyżej 6 takich naczyń lub skrzyń należy ułożyć w materiale wypełniającym w zamykanej za pomocą wkrętek skrzyni zewnętrznej o ściankach grubości co najmniej 18 mm i to w ten sposób, aby pomiędzy naczyniami lub skrzyniami wewnętrznymi a skrzynią zewnętrzną znajdowała się wszędzie co najmniej 3 centymetrowa przestrzeń, wypełniona materiałem pakunkowym;

w przesyłkach wagonowych — najwyżej po 36 sztuk w naczynia metalowe lub skrzynie drewniane o mocno połączonych ściankach grubości co najmniej 18 mm i o pokrywie i dnie szczelnie i trwale przymocowanych. Jeśli skrzynie drewniane są wyłożone blachą cynkową, to dopuszcza się ścianki grubości 16 mm. Przedmioty powinny być unieruchomione w naczyniach lub skrzyniach za pomocą wkładek drewnianych tak, aby były oddalone od siebie i od ścianek naczynia lub skrzyni nie mniej niż o 2 cm.

- (2) Sztuki przesyłki, których waga przewyższa 25 kg, powinny posiadać uchwyty.

(3) Sztuki przesyłki z przedmiotami wymienionymi w punkcie 5 powinny być zaopatrzone w plombowane zamknięcie lub pieczęć (odcisk lub znak), umieszczoną na dwóch główkach wkrętek pokrywy, albo też w nalepkę ze znakiem fabrycznym, naklejoną na pokrywę i ścianki.

68 (1) Przedmioty wymienione w punkcie 6 powinny być oddzielnie owinięte papierem i umieszczone w osłonach z falistej tektury. Najwyżej 25 takich paczek należy zapakować w pudełko tekturowe lub blaszane. Pokrywki powinny być przymocowane do pudełek za pomocą naklejonej dookoła taśmy. Najwyżej 20 pudełek należy umieścić w drewnianej skrzyni, których waga przewyższa 25 kg, powinny posiadać uchwyty.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 50 kg.

69 (1) Lonty wymienione w punkcie 7 powinny być nawinięte w odcinkach o długości najwyżej około 100 m na szpule drewniane lub tekturowe, które powinny być następnie zapakowane do zamykanej za pomocą wkrętek skrzyni drewnianej o ściankach grubości co najmniej 18 mm w ten sposób, aby zwoje na szpulach nie mogły dotykać się ani wzajemnie ani ścianek skrzyni.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg.

70 Przedmioty wymienione w punkcie 8 powinny być zapakowane:

a) wymienione w punkcie 8 a): pojedynczo lub po kilka w skrzynie drewniane lub pojedynczo ściśle obłożone klepkami drewnianymi.

Przy nadawaniu do przewozu w przesyłkach wagonowych nabitych pocisków o kalibrze 75 mm i wyżej z wkrętkami głowicowymi lecz bez zapalników pakowanie do skrzyni drewnianej lub w klepki nie jest konieczne, o ile pociski będą obłożone tekturą falistą i ułożone w wagonie na wełnie drzewnej w ten sposób, aby nie mogły się przetaczać.

b) wymienione w punkcie 8 b): pojedynczo do mocnej, dokładnie przylegającej osłony z tektury lub po kilka w magazynkach tj. specjalnych unieruchamiających wkładkach drewnianych. W ten sposób opakowane naboje powinny być, jeśli są kalibru do 21 mm — w ilościach najwyżej po 100 sztuk, a jeśli są kalibru powyżej 21 mm do 47 mm — w ilościach najwyżej po 50 sztuk, ułożone warstwami w skrzyni drewnianej o grubości ścianek co najmniej 18 mm. Skrzynie mogą być również zaopatrzone w wkładki z cynku lub z białej blachy. Sztuki przesyłki powinny posiadać uchwyty.

71 (1) Przedmioty wymienione w punkcie 9 powinny być zapakowane do skrzyń drewnianych o ściankach grubości co najmniej 16 mm.

(2) Sztuki przesyłki powinny być zaopatrzone w plombowane zamknięcie lub w pieczęć (odcisk lub znak), umieszczoną na dwóch główkach wkrętek pokrywy, albo też w nalepkę ze znakiem fabrycznym, naklejoną na pokrywę i ścianki.

(3) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 50 kg.

72 Przedmioty wymienione w punkcie 10 powinny być zapakowane:

a) wymienione w punkcie 10 a): ładunki wybuchowe kruszące — w skrzynie drewniane. Bryły prasowanego kwasu pikrynowego powinny być zaopatrzone w wodoszczelne osłony. Głowy bojowe do torped i ładunki do min mogą być przewożone w swoich osłonach stalowych również bez skrzyń. Sztuki przesyłki, których waga przewyższa 25 kg, powinny posiadać uchwyty;

b) wymienione w punkcie 10 b): w skrzynie drewniane. Sztuki przesyłki, których waga przewyższa 25 kg, powinny posiadać uchwyty;

c) wymienione w punkcie 10 c): najwyżej po 100 sztuk — w pudełku blaszane. Najwyżej 100 takich pudełek należy umieścić w drewnianej skrzyni;

d) wymienione w punkcie 10 d): najwyżej po 3 kg — w pudełku tekturowe tak, aby się wzajemnie nie mogły dotykać. Najwyżej dwanaście takich pudełek należy ułożyć w materiale wypełniającym w skrzyni drewnianej, zamykanej za pomocą wkrętek, i to w ten sposób, aby pomiędzy pudełkami i skrzynią znajdowała się wszędzie co najmniej 3 centymetrowa przestrzeń, wypełniona materiałem pakunkowym.

Sztuki przesyłki, których waga przewyższa 25 kg, powinny posiadać uchwyty;

e) wymienione w punkcie 10 e): ładunki prasowanego prochu czarnego powinny być pojedynczo owinięte przeolejonym papierem a następnie umieszczone w mocnej skrzyni drewnianej zaopatrzonej w drewniane przegródki i wyłożonej blachą. Pojedyncze ładunki powinny być unieruchomione za pomocą tektury falistej lub szmaty filcowej. Ładunki prasowanego prochu czarnego w łuskach metalowych

powinny być pojedynczo owinięte w tekturę falistą i mocno umieszczone w trwałe skrzyni drewnianej.

Pokrywa skrzyni powinna być przymocowana za pomocą wkrętek.

Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

Sztuki przesyłki, których waga przewyższa 25 kg, powinny posiadać uchwyty.

- 73**
- (1) Przedmioty wymienione w punkcie 11 powinny być zapakowane:
    - a) wymienione w punkcie 11 a): w skrzyni drewniane, wyłożone przeolejonym papierem, o mocno połączonych ściankach grubości co najmniej 18 mm i o pokrywie i dnie szczelnie i trwale przymocowanych. Skrzynie powinny posiadać uchwyty;
    - b) wymienione w punkcie 11 b): w skrzyni drewniane lub w wodoszczelne beczki tekturowe. Miejsce zapalenia powinno być tak zabezpieczone, aby ładunek nie mógł się wysypać;
    - c) wymienione w punkcie 11 c): w drewniane naczynia wyłożone blachą lub w naczynia blaszane, umieszczone następnie pojedynczo lub po kilka w drewnianej skrzyni zewnętrznej.
  - (2) Sztuki przesyłki powinny być zaopatrzone w plombowane zamknięcie lub w pieczęć (odcisk lub znak), umieszczoną na dwóch główkach wkrętek pokrywy, albo też w nalepkę ze znakiem fabrycznym, naklejoną na pokrywę i ścianki.
  - (3) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg.

74 Przedmioty wymienione w punkcie 12 powinny być umieszczone w naczyniu drewnianym.

75 Torpedy wiertnicze (pkt 13) powinny być zapakowane w skrzyni drewniane posiadające uchwyty.

76 Opakowanie przedmiotów wymienionych w punkcie 14 powinno odpowiadać przepisom l. m. 70, 71 lub 72, zależnie od rodzaju amunicji.

3. Pakowanie razem.

77 Wymienione w poszczególnych punktach l. m. 61 przedmioty nie mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki ani pomiędzy sobą ani z przedmiotami wymienionymi w innych punktach tej l. m., ani też z materiałami lub przedmiotami innych klas, ani też z innymi towarami. Mogą być jednak łączone w jedną sztukę przesyłki:

- a) przedmioty wymienione w punkcie 1 pomiędzy sobą, a mianowicie: wymienione w punkcie 1 a) i 1 b) w opakowaniu według l. m. 63.

Jeżeli pakuje się przedmioty wymienione w punkcie 1 c) z przedmiotami wymienionymi w punkcie 1 a) lub 1 b) lub z jednym i drugim, przedmioty wymienione w punkcie 1 c) powinny być opakowane w sztukę przesyłki według przepisów im odpowiadających, a opakowanie zewnętrzne powinno odpowiadać przepisom o opakowaniu dla przedmiotów wymienionych w punktach 1 a) i 1 b); sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 120 kg;

- b) przedmioty wymienione w punkcie 4 pomiędzy sobą, łącząc je w drewnianym opakowaniu zewnętrznym pod warunkiem zachowania przepisów dotyczących opakowania wewnętrznego. Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg;
- c) granaty ręczne (pkt 9) najwyżej z 36 zapalnikami, umieszczonymi w listwach drewnianych z wywierconymi gniazdkami według l. m. 67 pod a), łącząc je w drewnianej skrzyni zewnętrznej o ściankach grubości co najmniej 16 mm.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki (patrz Dodatek III).

78 Należy zaopatrzyć:

- a) sztuki przesyłki, zawierające przedmioty wymienione w punktach 3, 5 — z wyjątkiem przedmiotów wymienionych w punktach 5 a) i 5 b) w opakowaniu dla przesyłek drobnych pośpiesznych (l. m. 67) — i 7, w nalepki według wzoru nr 3;
- b) sztuki przesyłki, zawierające przedmioty wymienione w punktach 6 i 8 do 11, w nalepki według wzoru nr 1;
- c) sztuki przesyłki, zawierające przedmioty wymienione w punktach 13 i 14, w nalepki według wzoru nr 2;
- d) sztuki przesyłki, zawierające przedmioty wymienione w punktach 5 a) i 5 b) w opakowaniu dla drobnych przesyłek pośpiesznych (l. m. 67), w nalepki według wzoru nr 1.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

- 79 Przedmioty wymienione w punktach 3, 5 — z wyjątkiem przedmiotów wymienionych w punktach 5 a) i 5 b) w opakowaniu dla przesyłek drobnych pośpiesznych (l. m. 67) — i 7, 8 a), 9 do 11 nie mogą być w ogóle nadawane jako przesyłki pośpieszne przyspieszone, zaś jako przesyłki pośpieszne tylko w przesyłkach wagonowych. Przedmioty wymienione w punktach 13 i 14 są wyłączone od przewozu jako przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyspieszone; można je nadawać tylko jako zwyczajne przesyłki wagonowe.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

- 80 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona *kursywą* pod l. m. 61. Przy zapalach o znacznej sile wybuchowej [pkt 5 a) i 5 b)] w opakowaniu dla przesyłek drobnych pośpiesznych według l. m. 67 w liście przewozowym powinno być zaznaczone: „*Zapaly o znacznej sile wybuchowej w opakowaniu dla przesyłek drobnych pośpiesznych*”.

Nazwę towaru należy przy przedmiotach wymienionych w punktach 1, 2, 4 i 12 *podkreślić czerwonym kolorem*.

Nazwę towaru należy:

- a) przy przedmiotach wymienionych w punktach 3, 5 [wyjątek patrz pod d)] i 7 otoczyć *pojedynczą ramką czarną*, albo też poniżej nazwy towaru nalepić lub nadrukować znaczek wzoru nr 3 wielkości znaczka pocztowego;
- b) przy przedmiotach wymienionych w punktach 6 i 8 do 11 otoczyć *pojedynczą ramką czerwoną*, albo też poniżej nazwy towaru nalepić lub nadrukować znaczek wzoru nr 1 wielkości znaczka pocztowego;
- c) przy przedmiotach wymienionych w punktach 13 i 14 otoczyć *podwójną ramką czerwoną*, albo też poniżej nazwy towaru nalepić lub nadrukować znaczek wzoru nr 2 wielkości znaczka pocztowego;
- d) przy zapalach o znacznej sile wybuchowej [pkt 5a) i 5b)] w opakowaniu dla przesyłek drobnych pośpiesznych według l. m. 67 otoczyć *pojedynczą ramką czerwoną*.

(2) Nadawca powinien oświadczyć w liście przewozowym:

- a) przy nadawaniu przedmiotów, wymienionych w punktach 1b), 1c), 3a), 5d), 10c), 10e) i 11: „*Właściwości i opakowanie odpowiadają przepisom Załącznika A do RPT*”;
- b) przy nadawaniu przedmiotów, wymienionych w punktach 2a) do 2e), 3b), 4, 5a) do 5c), 5e), 5f), 6 do 9, 10a), 10b), 10d) oraz 12 do 14: „*Opakowanie odpowiada przepisom Załącznika A do RPT*”.

D. Środki przewozowe.

I. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

- 81 (1) Do przewozu przedmiotów klasy I b powinny być używane wagony kryte.
- (2) Do przewozu przedmiotów wymienionych w punktach 13 i 14 powinny być używane tylko wagony kryte ze sprężynowymi zderzakami i sprzęgami, bez szpar, z dobrze zamykającymi się drzwiami i oknami (otworami przewietrznymi), mocnym i trwałym dachem i możliwie bez urządzeń hamulcowych. Wewnątrz wagonów nie powinno być żadnych wystających przedmiotów z żelaza, nie stanowiących konstrukcyjnych części wagonu (jak gwoździ, wkrętek itp.). Drzwi i okna (otwory przewietrzne) powinny być stale zamykane.
- (3) O używaniu do przewozu przedmiotów wymienionych w punktach 3, 5, 6, 7, 13 i 14 wagonów z urządzeniami elektrycznymi patrz Dodatek II.

(4) Dla przedmiotów wymienionych w punktach 13 i 14 obowiązują **ponadto** następujące przepisy:

Ładowania powinien dokonać pod dozorem fachowym nadawca, wyładowania zaś odbiorca.

Przy ładowaniu lub wyładowaniu należy starannie unikać wszelkich wstrząsów; w szczególności naczyń nie wolno rzucać. Sztuki przesyłki powinny być ułożone w wagonach w taki sposób, aby były zabezpieczone od wszelkiego tarcia, podrzucania, uderzania, przewracania i spadania.

Sztuk przesyłek nie wolno ładować bezpośrednio z magazynów lub ramp kolejowych, lecz tylko na możliwie dalej położonych torach bocznych i możliwie krótko przed odjaz-

dem pociągu, którym mają być przewiezione. Tak samo należy postępować przy wyładowywaniu.

Osobom obcym dostęp do miejsca ładowania nie jest dozwolony. Ładowania powinno się dokonywać przy świetle dziennym. O ile zaś ładowanie wyjątkowo musi być dokonywane w ciemności, należy miejsce ładowania oświetlić umieszczonymi wysoko i dobrze umocowanymi latarniami.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach (patrz Dodatek III).

- 82 Po obu stronach wagonu, do którego załadowano sztuki przesyłki zaopatrzone w nalepki według wzoru nr 1, 2 lub 3 (l. m. 78), powinny być umieszczone również nalepki tego samego wzoru.

E. Zakaz ładowania razem.

- 83 (1) Huki sygnałowe (pkt 3), zapaly o znacznej sile wybuchowej (pkt 5) — z wyjątkiem wymienionych w punktach 5 a) i 5 b) w opakowaniu dla przesyłek drobnych pospiesznych według l. m. 67 —, lonty detonujące o działaniu natychmiastowym (pkt 7), torpedy wiertnicze (pkt 13) oraz amunicja wymieniona w punkcie 14 nie powinny być ładowane do tego samego wagonu razem:

- a) z materiałami klasy I a (l. m. 21),
- b) z przedmiotami wymienionymi w punkcie 6 klasy I b (l. m. 61),
- c) z materiałami wymienionymi w punktach 1 i 2 klasy III a (l. m. 301).

(2) Nie powinny być również ładowane razem do tego samego wagonu:

- a) huki sygnałowe (pkt 3), zapaly o znacznej sile wybuchowej (pkt 5) — z wyjątkiem wymienionych w punktach 5 a) i 5 b) w opakowaniu dla przesyłek drobnych pospiesznych według l. m. 67 — i lonty detonujące o działaniu natychmiastowym (pkt 7) z przedmiotami wymienionymi w punktach 8 do 11 klasy I b (l. m. 61);
- b) torpedy wiertnicze (pkt 13) z przedmiotami wymienionymi w punktach 3, 5, 7 do 11 i 14 klasy I b (l. m. 61);
- c) amunicja wymieniona w punkcie 14 z przedmiotami wymienionymi w punktach 3, 5, 7 i 11 klasy I b (l. m. 61).

- 84 Dla przesyłek, które nie mogą być ładowane razem do tego samego wagonu, powinny być sporządzone osobne listy przewozowe (patrz § 6, pkt 14 RPT).

F. Próżne opakowanie. Inne przepisy.

- 85 Próżne opakowanie: nie ma przepisów.

- 86 Zarówno przy załadowywaniu i wyładowywaniu jak i podczas przewozu przedmiotów klasy I b nie wolno w wagonie ani też w pobliżu wagonu palić tytoniu ani zbliżać się z ogniem lub z otwartym światłem.

- 87 Dla przedmiotów wymienionych w punktach 13 i 14 obowiązują ponadto następujące przepisy:

- a) Przesyłki powinny być przewożone od stacji nadania do stacji przeznaczenia w tym samym wagonie, przeładowanie zaś do innego wagonu może nastąpić tylko w razie nieodzownej potrzeby.
- b) Przy nadaniu dwóch lub więcej wagonów do tej samej stacji przeznaczenia nadawca jest obowiązany wyznaczyć swego dozorcę dla dozoru przesyłki podczas przewozu. Dozorcy nie wolno zajmować miejsca na załadowanych lub w załadowanych wagonach.
- c) Kolej uprzedza w miarę możliwości odbiorcę o terminie nadejścia przesyłki celem przygotowania się przez niego do jej odbioru. Natychmiast po przybyciu przesyłki na stację przeznaczenia kolej zawiadamia o tym odbiorcę. Przyjęcie przesyłki powinno nastąpić w ciągu trzech godzin służbowych po dokonaniu zawiadomieniu o przybyciu, a zabranie przesyłki w ciągu następnych dziewięciu godzin służbowych.
- d) Jeżeli przesyłka nie zostanie zabrana w ciągu ustalonego w ustępie c) terminu, powinna być bez zwłoki oddana do rozporządzenia miejscowym władzom bezpieczeństwa celem natychmiastowego usunięcia jej ze stacji. Również przekazuje się miejscowym władzom bezpieczeństwa (nawet na stacjach pośrednich) przesyłki, jeżeli stan ich wzbudza obawę, że dalszy ich przewóz lub dalsze ich przechowywanie na stacji mogą zagrażać bezpieczeństwu.
- e) Przesyłka powinna znajdować się pod specjalnym dozorem aż do jej zabrania ze stacji

Ic. MATERIAŁY ZAPALAJĄCE, OGNIE SZTUCZNE itp.

1. Wyszczególnienie przedmiotów.

100 (1) Spośród przedmiotów określonych w tytule klasy Ic dopuszczone są do przewozu tylko przedmioty wymienione pod l. m. 101, i to tylko na warunkach przewidzianych pod l. m. 100 (2) do 118. Przedmioty te uważa się wskutek tego za przedmioty Załącznika A.

Uwaga. Prózne opakowanie po przedmiotach klasy Ic nie jest w myśl § 3 RPT uważane za zagrażające wybuchem i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

(2) Pod względem rodzaju materiału wybuchowego i jego rozmieszczenia przedmioty dopuszczone do przewozu powinny odpowiadać warunkom następującym:

- a) Materiał wybuchowy powinien być tak sporządzony, rozmieszczony i podzielony, ażeby ewentualne tarcie, wstrząśnienie, uderzenie lub zapalenie się zapakowanych przedmiotów nie mogły spowodować wybuchu całej zawartości przesyłki.
- b) Biały lub żółty fosfor może być stosowany tylko w przedmiotach wymienionych w punktach 2 i 21 (l. m. 101).
- c) Materiał wybuchowy dla wytwarzania huków w ogniach sztucznych (l. m. 101, pkt 22 do 25), jak również materiał dymotwórczy w przedmiotach używanych do zwalczania szkodników roślin (l. m. 101, pkt 29), nie powinny zawierać chloranów.
- d) Materiał wybuchowy powinien odpowiadać warunkom stałości, określonym w Dodatku I, pod l. m. 714.
- e) Dla przewozu kolejną przedmiotów wymienionych w punktach 17 do 20 oraz bomb i garnków ognistych wymienionych w punkcie 22 konieczne jest uzyskanie zezwolenia na przewóz. Wniosek o dopuszczenie takich przedmiotów do przewozu kolejną należy złożyć do Ministerstwa Komunikacji. We wniosku tym należy podać dane o ilości, składzie i rozmieszczeniu materiału wybuchowego w tych przedmiotach jak też opis ich urządzenia i opakowania, co również powinno być zobrazowane w dołączonym do wniosku rysunku schematycznym.

101 A. Środki zapalające:

1. *Zapałki zwyczajne i inne przedmioty do zapalania przez potarcie.*
2. *Taśmy zapalne do lamp bezpieczeństwa i taśmy zapalne parafinowane do lamp bezpieczeństwa.* 1000 zapalników może zawierać nie więcej niż 7,5 g masy wybuchowej. O wstążkach zapalnych patrz punkt 16.
3. a) *Lonty prochowe wolnopalne* (lonty o cienkiej i ściślej pochewce i o rdzeniu małej średnicy z prochu czarnego);
b) *stopina* (nitki bawełniane saletrowane lub nie, pokryte masą prochową, związaną środkiem klejącym).
O innych lontach patrz klasę I b, punkty 1 i 7 (l. m. 61).
4. *Nici piroksylinowe (nitrowane nici bawełniane)*; patrz również Dodatek I, l. m. 701.
5. a) *Zapalacze lontów zwykłe* (rurki papierowe lub tekturowe z niedużym ładunkiem masy zapalającej, składającej się ze związków bogatych w tlen i ze związków organicznych, również z dodaniem nitrozwiązków aromatycznych);
b) *kapsle termitowe*, z masą zapalczą, składającą się z metali i tlenków metali lub z soli oddających tlen, z *pigułkami zapalającymi*.
6. *Zapalacze lontów bezpieczne* [spłonka (kapiszon) z przepuszczonym przez nią drutem powodującym przy wyciągnięciu lub wyrwaniu zapalenie wskutek tarcia, osadzona w rurce papierowej lub tekturowej, lub zapalacze o innej podobnej konstrukcji].
7. *Zapalniki elektryczne bez spłonek detonujących (pobudzających, wybuchowych)*, również połączone z lontem prochowym, wymienionym w punkcie 3 a).
8. *Elektryczne blaszki zapalcze* (np. do zapalania fotograficznych proszków błyskowych). Ładunek zapalający poszczególnej sztuki nie powinien przewyższać 30 mg ani zawierać więcej niż 10% piorunianu rtęci.

Uwaga. Przyrządy do wytwarzania światła błyskowego o urządzeniu podobnym do elektrycznych lampek żarowych, które zawierają ładunek zapalający podobny do ładunku elektrycznych blaszek zapalczych, nie są w myśl § 3 RPT uważane za zagrażające wybuchem i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

9. *Termit prasowany z zapałami oraz wyroby zawierające głównie termit z zapałami.*

B. Drobne wyroby pirotechniczne:

10. *Wyroby pirotechniczne salonowe* (jak cylindry Bosco, bomby z konfetti, owoce kotylionowe). Przedmioty z bawełną kolodionową mogą zawierać najwyżej 1 g tej bawełny.

11. *Huczki w postaci cukierków, kart kwiatowych, kartek papieru nitrowanego (kolodionowego)*. 1000 sztuk może zawierać najwyżej 2,5 g piorunianu srebra.
12. a) *Groch strzelający, granaty strzelające i tym podobne zabawki pirotechniczne zawierające piorunian srebra*. 1000 sztuk może zawierać najwyżej 2,5 g piorunianu srebra;
b) *fasola strzelająca (bombki samochodowe)*. 1000 sztuk może zawierać najwyżej 15 g piorunianu srebra.
13. *Kamienie strzelające*, pokryte najwyżej 3 g masy wybuchowej.
14. *Zapałki pirotechniczne* (jak zapałki bengalskie, zapałki z deszczem złocistym lub z deszczem kwiatowym).
15. *Swieczki iskrowe bez główki zapalającej*.
16. *Kapiszoniki do zabawek dziecięcych, wstążki zapalne i pierścienie zapalne*. 1000 zapalników może zawierać najwyżej 7,5 g masy wybuchowej.
O taśmach zapalnych do lamp bezpieczeństwa patrz punkt 2.
17. *Korki strzelające z masą wybuchową fosforowo-chloranową lub z zaprasowaną w tutki tekturowe masą wybuchową z piorunianu srebra albo z masą o podobnym składzie*. 1000 korków może zawierać najwyżej 60 g masy wybuchowej.
18. *Krażki strzelające z masą wybuchową fosforowo-chloranową*. 1000 krawców może zawierać najwyżej 45 g masy wybuchowej.
19. *Kapiszoniki tekturowe (amunicja lilipucia) z masą wybuchową fosforowo-chloranową lub z ładunkiem piorunianu srebra lub masy o podobnym składzie*. 1000 kapiszoników może zawierać najwyżej 25 g masy wybuchowej.
20. *Kapiszoniki tekturowe wybuchające przy nadeprnięciu z osłoniętą masą wybuchową fosforowo-chloranową*. 1000 kapiszoników może zawierać najwyżej 30 g masy wybuchowej.
21. a) *Płytki strzelające*,
b) *martynika* (tzw. *hiszpańskie ognie sztuczne*), składające się z mieszaniny fosforu białego (żółtego) i czerwonego z chloranem potasu oraz co najmniej 50% domieszek biernych, nie przyjmujących udziału w reakcji chloranu potasu z fosforem. Płytki nie może ważyć więcej niż 2,5 g a martyniki więcej niż 0,1 g.

C. Ognie sztuczne:

22. *Rakiety z gradem bez spłonek detonujących, bomby i garnki ogniste*. Waga ładunku razem z ładunkiem miotającym nie powinna przewyższać 12 kg; całkowita waga bomby lub garnka ognistego nie powinna przewyższać 16 kg.
23. *Palniki, rakiety, świece rzymskie lub bąkowe, fontanny, młynki ogniste i tym podobne ognie sztuczne z ładunkiem*, którego waga w poszczególnych palnikach, raketach itd. nie powinna przewyższać 800 g.
24. *Małe huk (strzały) armatnie, huk (strzały) karabinowe, małe petardy (huki) do pozorowania i ćwiczebne, petardy kuliste, pokazowe bomby lotnicze bez zapalników i tym podobne przedmioty służące do wywoływania silnego dźwięku* — z lontami o przykrytych końcach, wszystko o zawartości w poszczególnym przedmiocie do 75 g prochu czarnego lub do 25 g innego materiału wybuchowego nie więcej niebezpiecznego niż pył glinowy z nadchloranem potasu.
Patrz również klasę I b, punkt 3 (l. m. 61).
25. *Ognie sztuczne drobne* (jak żabki, bąki, szmermele, deszcz złocisty, deszcz srebrzysty, zawierające w 144 przedmiotach najwyżej 1000 g czarnego prochu ziarnistego; wulkany i ręczne komety, zawierające w jednym przedmiocie najwyżej 30 g czarnego prochu ziarnistego).
26. *Bengalskie środki świetlne bez główki zapalnej* (jak pochodnie, ognie, płomienie) i błyski.
27. *Proszki do światła błyskowego gotowe do użycia*, zawierające pojedynczo najwyżej 5 g masy świetlnej, w skład której nie powinny wchodzić chlorany.
28. *Świstki*, zawierające w jednym przedmiocie najwyżej 10 g masy do wytwarzania świstu.

D. Przedmioty i materiały do zwalczania szkodników roślin:

29. *Materiały dymotwórcze używane w rolnictwie i leśnictwie oraz naboje dymne do zwalczania szkodników roślin*.

O środkach dymotwórczych, zawierających chloran lub ładunek palny zdolny do wybuchu, patrz klasę I b, punkt 12 (l. m. 61).

E. Zaopatrzone w urządzenia zapalające przedmioty zawierające materiał drażniący:

30. *Przedmioty zawierające materiały drażniące* dla badania masek gazowych i tym podobnych celów, z urządzeniem zapalającym, składającym się z lontu prochowego i z ładunku z prochu czarnego w ilości najwyższej 1 g.

2. Przepisy o przewozie.

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

- 102 (1) Opakowanie powinno być tak szczelne i tak zamknięte, aby nic z jego zawartości nie mogło się przedostawać na zewnątrz.

(2) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić. Przedmioty powinny być nieruchomo ułożone w opakowaniu wewnętrznym a opakowanie wewnętrzne w naczyniu zewnętrznym.

(3) Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości.

2. Opakowanie poszczególnych rodzajów przedmiotów.

- 103 (1) Przedmioty wymienione w punkcie 1 powinny być zapakowane w papier lub w pudełka, które następnie powinny być umieszczone w skrzyniach drewnianych lub pudełkach tekturowych o ściankach grubości co najmniej 2 mm, albo w naczyniach z białej blachy.

(2) W jednym pudełku tekturowym może się znajdować najwyższej 1200 pudełek zapalek.

- 104 (1) Przedmioty wymienione w punkcie 2 powinny być zapakowane w pudełka blaszane lub tekturowe. Pudełka blaszane w ilościach najwyższej po 30 sztuk lub pudełka tekturowe w ilościach najwyższej po 144 sztuki powinny być połączone w paczki, z których każda powinna zawierać nie więcej niż 90 g masy wybuchowej. Paczki te powinny być umieszczone pojedynczo lub po kilka w skrzyni o ściankach ściśle połączonych, grubości co najmniej 18 mm, wyłożonej mocnym papierem lub cienką blachą cynkową. W sztukach przesyłki, których waga nie przewyższa 35 kg, dopuszcza się ścianki grubości 11 mm pod warunkiem, aby skrzynie były obciążone dookoła taśmą żelazną.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg.

- 105 Przedmioty wymienione w punkcie 3 powinny być zapakowane:

a) wymienione w punkcie 3a): bądź w skrzynie drewniane, wyłożone mocnym papierem lub cienką blachą cynkową, bądź w wodoszczelne beczki tekturowe;

b) wymienione w punkcie 3b): w odcinkach o łącznej długości do 100 m do dobrze zaklejonej torebki z papieru pergaminowego umieszczonej następnie w drugiej torebce z papieru pergaminowego, również dobrze zaklejonej. Torebki powinny być następnie umieszczone w wyłożonych mocnym papierem naczyniach drewnianych. Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 35 kg.

- 106 (1) Nici piroksylinowe (pkt 4) powinny być nawinięte w odcinkach długości najwyższej 30 m na paski z tektury. Każdy zwitek powinien być owinięty w papier. Najwyżej 10 takich zwitków należy połączyć papierem pakowym w paczki, ułożone następnie w materiale wypełniającym w skrzynce drewnianej o grubości ścianek co najmniej 10 mm. Skrzynki te powinny być umieszczone pojedynczo lub po kilka w drewnianej skrzyni zewnętrznej.

(2) Sztuka przesyłki powinna zawierać najwyższej 6000 m nici piroksylinowych.

- 107 (1) Przedmioty wymienione w punkcie 5 powinny być zapakowane, najwyższej po 25 sztuk, do pudełek z białej blachy lub tektury. Kapsle termitowe mogą być jednak pakowane do pudełek tekturowych w ilości do 100 sztuk. Najwyżej 40 takich pudełek należy ułożyć w materiale wypełniającym w skrzyni drewnianej tak, aby pudełka nie mogły dotykać się ani wzajemnie ani ścianek skrzyni.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg.

- 108 Przedmioty wymienione w punktach 6 do 8 powinny być zapakowane:

a) wymienione w punkcie 6: w skrzynie drewniane;

b) wymienione w punkcie 7: w skrzynie lub beczki drewniane lub w wodoszczelne beczki tekturowe. Skrzynie lub beczki drewniane powinny być wyłożone mocnym papierem;

- c) wymienione w punkcie 8: w pudełka tekturowe. Pudełka powinny być połączone w paczki, z których każda powinna zawierać najwyżej 1000 elektrycznych blaszek zapalczych. Paczki powinny być następnie umieszczone pojedynczo lub po kilka w drewnianej skrzyni.

108/1 Przedmioty wymienione w punkcie 9 powinny być zapakowane w mocny papier albo w pudełka tekturowe lub blaszane. Tak zapakowane przedmioty powinny być następnie umieszczone w naczyniach drewnianych.

109 (1) Przedmioty wymienione w punktach 10 do 27 powinny być zapakowane (opakowanie wewnętrzne):

- a) wymienione w punktach 10 i 11: w opakowanie papierowe lub w pudełka;
- b) wymienione w punkcie 12 a): ułożone w trocinach — w pudełka tekturowe, które następnie powinny być owinięte pojedynczo lub po kilka papierem, lub w skrzynki drewniane; każde pudełko lub każda skrzynka może zawierać najwyżej 500 sztuk;
- c) wymienione w punkcie 12 b): ułożone w trocinach — w pudełka tekturowe, które następnie powinny być owinięte pojedynczo papierem; każde pudełko może zawierać najwyżej 10 sztuk;
- d) wymienione w punkcie 13: najwyżej po 25 sztuk w pudełka tekturowe;
- e) wymienione w punkcie 14: w pudełka. Najwyżej 12 pudełek należy połączyć osłoną papierową w paczki;
- f) wymienione w punkcie 15: w pudełka lub torby papierowe, które powinny być połączone osłoną papierową w paczki, mogące zawierać najwyżej po 144 sztuki tych przedmiotów;
- g) wymienione w punkcie 16: w pudełeczka tekturowe, z których każde powinno mieścić nie więcej niż 100 zapalników, zawierających po 5 mg masy wybuchowej, lub nie więcej niż 50 zapalników, zawierających po 7,5 mg masy wybuchowej. Najwyżej 12 takich pudełeczek należy połączyć w rolkę, a najwyżej 12 rolek osłoną papierową w paczkę;
- h) wymienione w punkcie 17: najwyżej po 50 sztuk, ułożone w materiale wypełniającym, w pudełka tekturowe. Korki powinny być przyklejone do dna pudełka lub umocowane w inny niemniej pewny sposób. Najwyżej 10 pudełek, połączonych w małe paczki, należy następnie połączyć w paczkę zbiorową;
- i) wymienione w punkcie 18: najwyżej po 5 sztuk w pudełka tekturowe. Najwyżej 200 pudełek, połączonych w rolki, należy zapakować w zbiorowe pudełka tekturowe;
- j) wymienione w punkcie 19: najwyżej po 10 sztuk, ułożone w materiale wypełniającym, w pudełka tekturowe. Najwyżej 100 pudełek, połączonych w rolki, należy następnie połączyć osłoną papierową w paczkę;
lub
najwyżej po 50 sztuk, ułożone w trocinach, w pudełka tekturowe, w których przedmioty powinny być unieruchomione w dziurkowanych wkładkach tekturowych;
- k) wymienione w punkcie 20: najwyżej po 15 sztuk, ułożone w materiale wypełniającym, w pudełka tekturowe. Najwyżej 144 pudełka, połączone w rolki, powinny być zapakowane w zbiorowe pudełko tekturowe;
- l) wymienione w punkcie 21 a): najwyżej po 144 sztuki, ułożone w materiale wypełniającym, w pudełka tekturowe;
- m) wymienione w punkcie 21 b): najwyżej po 75 sztuk w pudełka tekturowe; najwyżej 72 pudełka powinny być połączone osłoną tekturową w paczkę;
- n) wymienione w punkcie 22: w pudełka tekturowe lub w mocny papier. Jeśli miejsca, w których zapala się te przedmioty, nie są przykryte osłoną ochronną, każdy przedmiot powinien być uprzednio osobno owinięty papierem. Ładunek miotający bomb, ważących więcej niż 5 kg, powinien być osłonięty osłoną papierową, pokrywającą dolną część bomby;
- o) wymienione w punkcie 23: w pudełka z tektury lub w mocny papier. Ognie sztuczne większych wymiarów nie wymagają opakowania wewnętrznego, jeśli miejsca, w których zapala się te przedmioty, są przykryte osłoną ochronną;
- p) wymienione w punkcie 24: ułożone w materiale wypełniającym, w pudełka;
- r) wymienione w punkcie 25: w pudełka tekturowe lub w mocny papier;
- s) wymienione w punkcie 26: w pudełka tekturowe lub w mocny papier. Ognie sztuczne większych wymiarów nie wymagają opakowania wewnętrznego, jeśli miejsca, w których zapala się te przedmioty, są przykryte osłoną ochronną;
- t) wymienione w punkcie 27: w torebki papierowe lub w małe rurki szklane, które powinny być następnie umieszczone w pudełkach tekturowych. Pudełko tekturowe powinno zawierać najwyżej 20 torebek lub 3 rurki szklane.

(2) Opakowania wewnętrzne, wymienione pod (1), powinny być umieszczone pojedynczo lub po kilka w skrzyniach:

- a) opakowanie, zawierające przedmioty wymienione w punktach 11, 14 i 15, w drewnianych skrzyniach;
- b) opakowanie, zawierające przedmioty wymienione w punktach 10, 12 a), 12 b), 13 i 16 do 27, w skrzyniach o ściankach ściśle połączonych i grubości co najmniej 18 mm, wyłożonych mocnym papierem lub cienką blachą cynkową. Skrzynie z przedmiotami wymienionymi w punkcie 12 b) powinny być ponadto obciążone taśmą żelazną. Dla sztuk przesyłki, zawierających przedmioty wymienione w punktach 10, 12 a), 13 i 16 do 27, których waga nie przewyższa 35 kg, dopuszcza się ścianki grubości 11 mm pod warunkiem, aby skrzynie były obciążone dookoła taśmą żelazną.

Skrzynia może jednak zawierać nie więcej niż:

- 50 pudełek tekturowych z przedmiotami wymienionymi w punkcie 12 b),
- 50 zbiorowych pudełek tekturowych z przedmiotami wymienionymi w punkcie 18,
- 25 paczek z przedmiotami wymienionymi w punkcie 19,
- 50 pudełek tekturowych z przedmiotami wymienionymi w punkcie 21 a),
- 50 paczek po 72 pudełka tekturowe z przedmiotami wymienionymi w punkcie 21 b), oraz taką ilość przedmiotów wymienionych w punkcie 22, aby łączna waga ładunku nie przewyższała 48 kg;
- c) proszki do światła błyskowego (pkt 27) również w zwyczajnych drewnianych skrzyniach zewnętrznych lub, jeżeli są zapakowane w torebki papierowe, również w mocnych skrzyniach tekturowych. W obu przypadkach naczynia nie powinny ważyć więcej niż 5 kg.

(3) Sztuka przesyłki z przedmiotami wymienionymi w punktach 10, 12 a), 12 b), 13 i 16 do 27 powinna ważyć nie więcej niż 100 kg; jeżeli skrzynia ma ścianki grubości tylko 11 mm i jest opasana dookoła taśmą żelazną, wówczas sztuka przesyłki powinna przy przedmiotach wymienionych w punktach 10, 12 a), 13 i 16 do 27 ważyć nie więcej niż 35 kg.

109/1 (1) Przedmioty wymienione w punkcie 28 powinny być zapakowane w pudełka tekturowe owinięte w papier i parafinowane. Ilość masy wybuchowej w jednym pudełku nie powinna wynosić więcej niż 2,5 kg. Pudełka powinny być następnie umieszczone w skrzyni drewnianej.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 35 kg.

110 (1) Przedmioty wymienione w punkcie 29 powinny być zapakowane w skrzynie drewniane, wyłożone papierem pakowym, papierem przeolejonym lub tekturą falistą. Wyłożenie to jest zbędne, jeśli przedmioty mają osłonę papierową lub tekturową.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg.

(3) Naboje dymne do zwalczania szkodników roślin, jeżeli są owinięte w papier lub tekturę, mogą być również pakowane:

- a) w pudełka z tektury falistej lub w mocne skrzynie tekturowe; sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 20 kg;
- b) w zwykłe pudełka tekturowe; sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 5 kg.

110/1 Przedmioty wymienione w punkcie 30 powinny być zapakowane w ilościach najwyższej po 12 sztuk przy użyciu błonnika w pudełka z tektury falistej. Najwyżej 20 pudełek należy ułożyć w materiale wypełniającym w skrzyni drewnianej.

3. Pakowanie razem.

111 Tylko następujące przedmioty wymienione pod l. m. 101 mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki z przedmiotami innego rodzaju tej l. m., z materiałami lub przedmiotami innych klas lub z innymi towarami pod warunkiem zachowania niżej podanych przepisów:

a) pomiędzy sobą:

1. przedmioty wymienione w tym samym punkcie pod warunkiem zachowania przepisów o opakowaniu wewnętrznym, łącząc je w opakowaniu zewnętrznym takim, jakie jest przewidziane dla przedmiotów tego punktu. Jednemu pudełku tekturowemu z przedmiotami wymienionymi w punkcie 21 a) odpowiada jedna paczka z przedmiotami wymienionymi w punkcie 21 b). Oprócz tego należy przestrzegać przepisów przewidzianych dla sztuk przesyłki pod l. m. 109 (3);
2. przedmioty wymienione w punktach 10 do 21 i 23 do 26 pod warunkiem zachowania przepisów o opakowaniu wewnętrznym, łącząc je w skrzyni zbiorowej, która powinna odpowiadać skrzyni zewnętrznej dla znajdujących się w niej przedmiotów, co do których l. m. 109 (2) i (3) przewiduje najsurowsze przepisy.

Jednej paczce zawierającej przedmioty wymienione w punkcie 19 odpowiada 20 pudełek tekturowych z przedmiotami wymienionymi w punkcie 12 b) lub dwa pudełka zbiorowe z przedmiotami wymienionymi w punkcie 18 lub dwa pudełka tekturowe z przedmiotami wymienionymi w punkcie 21 a) lub też dwie paczki z przedmiotami wymienionymi w punkcie 21 b). Sztuka przesyłki nie powinna w żadnym razie ważyć więcej niż 100 kg;

b) razem z materiałami innych klas — jeśli i o ile pakowanie razem jest również dla nich dozwolone — jak również z innymi towarami:

1. przedmioty wymienione w punktach 1 i 27 w ogólnej ilości do 5 kg, przy czym nie wolno ich pakować razem z materiałami klas II, III a i III b. Przedmioty powinny być złączone z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym opakowaniu zbiorowym z zachowaniem przepisów o opakowaniu wewnętrznym;

2. przedmioty wymienione w punkcie 4 w ilości najwyżej 5 skrzynek. Przedmioty te powinny być złączone z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym opakowaniu zbiorowym z zachowaniem przepisów o opakowaniu wewnętrznym;

c) z towarami galanteryjnymi (krótkimi) i zwykłymi zabawkami:

przedmioty wymienione w punktach 10 do 21. Powinny one jednak być odgródzone od towarów galanteryjnych i zwykłych zabawek. Każdy rodzaj powinien być łączony z zachowaniem przepisów o opakowaniu wewnętrznym z towarami galanteryjnymi i z zabawkami w skrzyni zbiorowej, która powinna odpowiadać skrzyni zewnętrznej dla znajdujących się w niej przedmiotów, co do których l. m. 109 (2) i (3) przewiduje najsurowsze przepisy. Jednej paczce zawierającej przedmioty wymienione w punkcie 19 odpowiada 20 pudełek tekturowych z przedmiotami wymienionymi w punkcie 12 b) lub dwa pudełka zbiorowe z przedmiotami wymienionymi w punkcie 18 lub dwa pudełka tekturowe z przedmiotami wymienionymi w punkcie 21 a) lub dwie paczki z przedmiotami wymienionymi w punkcie 21 b). Sztuka przesyłki nie powinna w żadnym razie ważyć więcej niż 100 kg.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki (patrz Dodatek III).

112 Każda sztuka przesyłki, zawierająca przedmioty wymienione w punkcie 22, powinna posiadać nalepkę według wzoru nr 3a.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

113 Nie ma ograniczeń.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

114 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 101. Nazwa ta powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.

(2) Nadając przedmioty wymienione w punktach 2, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 13 i 16 do 30 nadawca powinien oświadczyć w liście przewozowym: „*Właściwości i opakowanie odpowiadają przepisom Załącznika A do RPT*”.

(3) W liście przewozowym dla przesyłki, w której sztukach znajduje się przedmiot wymieniony pod l. m. 101, zapakowany razem z innymi materiałami lub przedmiotami Załącznika A lub też z innymi towarami, należy wzmianki przewidziane dla każdego z tych materiałów i przedmiotów umieścić osobno.

D. Środki przewozowe.

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

115 Przedmioty klasy Ic powinny być załadowane do wagonów krytych.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach.

116 Nie ma przepisów.

E. Zakaz ładowania razem.

117 Nie ma.

F. Próżne opakowanie. Inne przepisy.

118 Nie ma przepisów.

119-129

Id. GAZY SPRĘŻONE, SKROPLONE LUB ROZPUSZCZONE POD CIŚNIENIEM.

1. Wyszczególnienie materiałów.

130 (1) Spośród materiałów określonych w tytule klasy I d dopuszczone są do przewozu tylko materiały wymienione pod l. m. 131, i to tylko na warunkach przewidzianych pod l. m. 131 do 161. Materiały te uważa się wskutek tego za materiały Załącznika A.

(2) Wyrażenie „ciśnienie” należy dalej rozumieć jako ciśnienie ponad ciśnienie atmosfery (atm).

131 A. Gazy sprężone:

1. *Bezwodnik kwasu węglowego sprężony (kwas węglowy sprężony).*
2. *Gaz wodny, gaz miejski (gaz świetlny), gaz olejowo-acetylenowy (gaz mieszany) tj. gaz olejowy zmieszany z acetylenem w ilości do 30% acetylenu.*
3. *Gaz olejowy sprężony (gaz tłuszczowy, gaz tłusty).*
4. *Tlen, zawierający objętościowo najwyżej 4% wodoru, karbogen (tlen zmieszany z bezwodnikiem kwasu węglowego w ilości do 7% objętościowo bezwodnika kwasu węglowego), wódór również zmieszany z metanem (gaz wulkan), zawierający objętościowo najwyżej 2% tlenu, azot, tlenek węgla, gaz ziemny (gaz kopalniany, metan), powietrze sprężone, fluorek boru, gazy szlachetne (argon, neon, hel, ksenon, krypton lub mieszanki gazów szlachetnych również z tlenem lub z azotem lub z jednym i drugim).*

O tlenie patrz również l. m. 131 a, pod a).

B. Gazy skroplone:

5. *Etylen, bezwodnik kwasu węglowego (kwas węglowy), gaz olejowy skroplony, podtlenek azotu, etan, gaz Z (skroplony gaz olejowy, którego ciśnienie przy 50°C nie przekracza 26 atm).*

O skroplonym bezwodniku kwasu węglowego (kwasie węglowym) patrz również l. m. 131 a, pod b).

Węglowodory zawierające metan, których ciśnienie:

- a) przy 15°C nie przekracza 150 atm,
  - b) przy 15°C przekracza 150 atm, jednak nie przewyższa 200 atm.
6. *Propylen, amoniak, propan, butan, izobutan i butany techniczne, tlenochlorek węgla (fosgen).*

O skroplonym amoniaku patrz również l. m. 131 a, pod c).

Skroplone mieszaniny węglowodorów, uzyskane z gazu ziemnego, ropy, węgla itd., których ciśnienie:

- a) przy 50°C nie przewyższa 6,5 atm, oznaczone jako *mieszanka gazów A*,
  - b) przy 50°C nie przewyższa 10 atm, oznaczone jako *mieszanka gazów A₁*,
  - c) przy 50°C nie przewyższa 16,5 atm, oznaczone jako *mieszanka gazów B* lub jako *mieszanki propanowo-butanowe*,
  - d) przy 50°C nie przewyższa 20 atm, oznaczone jako *mieszanka gazów C*,
  - e) przy 50°C nie przewyższa 30 atm, oznaczone jako *mieszanka gazów D*.
7. *Chlor, chlorowódor, bezwodnik kwasu siarkawego (kwas siarkawy), siarkowódor, czterotlenek azotu, gaz T (mieszanka tlenu etylenu i kwasu węglowego, której ciśnienie przy 50°C nie przewyższa 14 atm).*

O skroplonym bezwodniku kwasu siarkawego (kwasie siarkawym) patrz również l. m. 131 a, pod c).

8. *Chlorek metylu, chlorek etylu, ten ostatni również perfumowany (perfumy Lance), chlorek winylu, bromek metylu, eter metylowy, eter winylo-metylowy, metyloamina, dwumetyloamina (również zmieszana z metyloaminą), trójmetyloamina (również zmieszana z metyloaminą lub z dwumetyloaminą, lub z jedną i drugą), etyloamina, tlenek etylenu, butadien, izobutylene, dwuchlorodwufluorometan.*

Uwaga. Mieszanka bromku metylu i bromku etylenu, zawierająca w stosunku wagowym najwyżej 50% bromku metylu, nie jest w myśl § 3 RPT uważana za zagrożającą wybuchem i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

9. Powietrze ciekłe, tlen ciekły, azot ciekły.

C. Gazy rozpuszczone pod ciśnieniem:

Uwaga. Bezwodnik kwasu węglowego w napojach nie jest w myśl § 3 RPT uważany za zagrożającą wybuchem i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

10. **Amoniak rozpuszczony w wodzie w stosunku wagowym ponad 35% do 50%.**

Uwaga. Woda amoniakalna, zawierająca w stosunku wagowym nie więcej niż 35% amoniaku, nie jest w myśl § 3 RPT uważana za zagrażającą wybuchem i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

11. **Acetylen rozpuszczony w acetonie, wchłoniętym przez masy porowate.**

D. Próbkę gazów doświadczalnych:

12. **Próbki doświadczalnych gazów sprężonych, skroplonych lub rozpuszczonych pod ciśnieniem,** nie wymienionych w punktach 1 do 11, o ile naczynia i ich wypełnienie odpowiadają przepisom odnośnych władz.

E. Prózne naczynia:

13. **Próżne naczynia po gazach wymienionych w punktach 1 do 8, 11 i 12.**

Uwaga. Za naczynia próżne są uważane te naczynia, które po opróżnieniu z gazów skroplonych, wymienionych w punktach 5 do 8, zawierają jeszcze niewielką ich pozostałość w stanie gazowym.

Próżne naczynia po gazach wymienionych w punktach 9 i 10 nie są w myśl § 3 RPT uważane za zagrażające wybuchem i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

131a **Następujące gazy, jeżeli są nadawane do przewozu z zachowaniem niżej podanych warunków, nie są w myśl § 3 RPT uważane za zagrażające wybuchem i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A:**

- a) tlen (pkt 4), sprężony do 0,3 atn, zamknięty w workach z gumy lub z tkaniny impregnowanej albo z innych podobnych materiałów;
- b) skroplony bezwodnik kwasu węglowego (kwas węglowy) (pkt 5):
  1. w naczyniach bez szwów ze zlewnej stali, o pojemności najwyżej 220 cm³, które powinny zawierać najwyżej 1 g bezwodnika kwasu węglowego (kwasu węglowego) na 1,34 cm³ pojemności;
  2. najwyżej po 25 g bezwodnika kwasu węglowego (kwasu węglowego), zawierającego nie więcej niż 1/2% powietrza, w kapslach metalowych (sodorach i sparkletach), które powinny zawierać najwyżej po 1 g na 1,34 cm³ pojemności;
- c) skroplony amoniak (pkt 6) i skroplony bezwodnik kwasu siarkowego (kwas siarkowy) (pkt 7) w ilościach do 20 l w maszynach do wyrobu lodu, potrzebne do ich pracy.

2. Przepisy o przewozie.

(Przepisy dotyczące próżnego opakowania podane są pod lit. F.)

A. Sztuki przesyłki.

1. **Ogólne przepisy o opakowaniu.**

132 (1) Materiał naczyń i ich zamknięcia nie powinien ulegać oddziaływaniu zawartości, ani też tworzyć z nią szkodliwych związków.

(2) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić.

2. **Opakowanie poszczególnych materiałów.**

a. **Rodzaje naczyń.**

133 (1) Naczynia przeznaczone do przewozu gazów wymienionych w punktach 1 do 8, 10 i 11 powinny być tak zamknięte i tak szczelne, aby ułatwienie się gazów było niemożliwe.

Naczynia ze sprężonym tlenem (pkt 4), umocowywane w zbiornikach do przewozu ryb, są dopuszczone do przewozu również bez hermetycznego zamknięcia, jeżeli są zaopatrzone w urządzenia do powolnego wypuszczania tlenu.

(2) Naczynia dla tych gazów powinny co do materiału, wykonania, budowy i osprzętu odpowiadać przepisom odnośnych władz.

135 (1) Niżej wymienione gazy skroplone mogą być przewożone w małych ilościach w mocnych rurkach szklanych, przy czym jednak zawartość gazu w jednej rurce nie powinna przewyższać:

- a) dla bezwodnika kwasu węglowego (kwasu węglowego), etanu lub podtlenku azotu (pkt 5) — 3 g i połowy pojemności rurki,
- b) dla amoniaku (pkt 6), chloru lub czterotlenku azotu (pkt 7) — 20 g i dwóch trzecich pojemności rurki,
- c) dla tlenochloroku węgla (fosgenu) (pkt 6) lub bezwodnika kwasu siarkawego (kwasu siarkawego) (pkt 7) — 100 g i trzech czwartych pojemności rurki.

(2) Dla zamknięcia końce rurek szklanych powinny być zatopione. Każda rurka szklana powinna się znajdować w rurce blaszanej, wypełnionej ziemią okrzemkową lub innym odpowiednim materiałem o właściwościach chłonnych, i zalutowanej. Rurki blaszane powinny być umieszczone pojedynczo lub po kilka w skrzyni drewnianej (patrz również l. m. 149).

(3) Do bezwodnika kwasu siarkawego (kwasu siarkawego) (pkt 7) dozwala się również używać małych butelek glinowych bez szwów, które powinny zawierać nie więcej niż 100 g bezwodnika kwasu siarkawego (kwasu siarkawego) i być napełnione najwyżej do trzech czwartych swej pojemności. Butelki powinny być szczelnie zamknięte np. wciśniętym do szyjki glinowym korkiem stożkowym. Butelki te powinny być umieszczone w skrzyni drewnianej w ten sposób, aby jedna butelka była oddzielona od drugiej.

136 (1) Gazy skroplone wymienione w punkcie 8 mogą być również przewożone w ilościach najwyżej po 150 g w mocnych rurkach szklanych lub metalowych z zachowaniem przepisów, dotyczących stopnia napełnienia (l. m. 147). Rurki, zawierające łącznie najwyżej 600 g cieczy, powinny być ułożone w materiale wypełniającym w skrzynkach drewnianych lub pudełkach tekturowych, które powinny być następnie umieszczone w skrzyniach drewnianych. Skrzynie te, o ile zawartość płynu przekracza 5 kg, powinny być wyłożone zlutowaną blachą (patrz również l. m. 149).

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

137 (1) Powietrze ciekłe, tlen ciekły i azot ciekły (pkt 9) należy przewozić:

- a) w naczyniach szklanych o podwójnych ściankach z próżnią między nimi, otoczonych chłonnym materiałem izolacyjnym, który nadto, jeśli chodzi o naczynia do ciekłego powietrza i ciekłego tlenu, powinien być niepalny. Naczynia szklane powinny być zabezpieczone koszami drucianymi i umieszczone w skrzyniach metalowych lub drewnianych;
- b) w specjalnych naczyniach z innego materiału niż szkła, o ile są tak zabezpieczone od przenikania ciepła, że nie pokrywają się rosą lub szronem. Dalsze opakowywanie tych naczyń nie jest konieczne.

(2) Naczynia powinny być zamknięte korkami z filcu lub z innego odpowiedniego materiału, przepuszczającymi gaz, a nie pozwalającymi na rozpryskiwanie się cieczy i zabezpieczonymi od wypadnięcia.

b. Przepisy dotyczące naczyń metalowych.

(Nie są stosowane do gazów, wymienionych w punkcie 9, ani do rurek metalowych, o których mowa pod l. m. 136; o naczyniach wagonów-zbiorników patrz również l. m. 157 i 158).

1. Urzędowe badanie naczyń.

142 (1) Naczynia metalowe powinny być poddawane badaniom okresowym przez rzeczoznawcę stosownie do przepisów odnośnych władz.

(2) Ciśnienie, które należy stosować przy próbie hydraulicznej, powinno wynosić:

- a) dla naczyń do przewozu gazów sprężonych (pkt 1 do 4) — półtorakrotną wysokość ciśnienia napełnienia według l. m. 146, przewyższając go jednak nie mniej niż o 5 atn;
- b) dla naczyń do przewozu gazów skroplonych wymienionych w punktach 5 do 8:

węglowodorów zawierających metan, których ciśnienie przy 15° C przekracza 150 atn, jednak nie przewyższa 200 atn (pkt 5)	300 atn
etylenu i węglowodorów zawierających metan, których ciśnienie przy 15° C nie przekracza 150 atn (pkt 5)	225 "
bezwodnika kwasu węglowego (kwasu węglowego) i skroplonego gazu olejowego (pkt 5)	190 "
podtlenku azotu (pkt 5)	180 "
chlorowodoru (pkt 7)	100 "
etanu (pkt 5)	95 "
mieszaniny gazów D (pkt 6) i siarkowodoru (pkt 7)	45 "
gazu Z (pkt 5)	40 "

propylenu (pkt 6)	35 atn
amoniaku i mieszaniny gazów C (pkt 6)	30 "
propanu (pkt 6)	25 "
mieszaniny gazów B (mieszanin propanowo-butanowych) (pkt 6)	24 "
chloru, czterotlenku azotu i gazu T (pkt 7)	22 "
chlorku metylu i eteru metylowego (pkt 8)	16 "
tlenochlorku węgla (fosgenu) i mieszaniny gazów A ₁ (pkt 6)	15 "
metyloaminy, dwumetyloaminy mieszanej z metyloaminą oraz trójmetyloaminy mieszanej z metyloaminą lub z metyloaminą i dwumetyloaminą (pkt 8)	14 "
dwuchlorodwufuorometanu (pkt 8)	13 "
izobutanu i butanów technicznych (pkt 6) i bezwodnika kwasu siarkawego (kwasu siarkawego) (pkt 7)	12 "
chlorku winylu (pkt 8)	11 "
mieszaniny gazów A i butanu (pkt 6), chlorku etylu, bromku metylu, izobutylenu, eteru winylo-metylowego, etyloaminy, tlenku etylenu, butadienu, dwumetyloaminy i trójmetyloaminy również zmieszanych ze sobą (pkt 8)	10 "
c) dla naczyń do przewozu gazów rozpuszczonych pod ciśnieniem:	
amoniaku rozpuszczonego w wodzie pod ciśnieniem (pkt 10):	
przy stosunku wagowym ponad 35% do 40% amoniaku	4 "
przy stosunku wagowym ponad 40% do 50% amoniaku	9 "
acetylenu rozpuszczonego w acetonie (pkt 11)	60 "

143 Taka sama próba ciśnienia powinna być powtarzana przed następnym napełnieniem, jeżeli od ostatniej próby ciśnienia minęły następujące okresy:

- dwa lata dla naczyń do fluorku boru (pkt 4), tlenochlorku węgla (fosgenu) (pkt 6), chloru, chlorowodoru, bezwodnika kwasu siarkawego (kwasu siarkawego), siarkowodoru i czterotlenku azotu (pkt 7);
- pięć lat dla naczyń do innych gazów sprężonych lub skroplonych, jak również amoniaku rozpuszczonego pod ciśnieniem (pkt 10);
- dziesięć lat dla naczyń do acetylenu rozpuszczonego w acetonie (pkt 11), licząc od daty napełnienia masą porowatą.

2. Znaki na naczyniach.

145 (1) Naczynia metalowe, zawierające gazy wymienione w punktach 1 do 8, 10, 11 i 12, powinny dla przewozu koleją posiadać następujące widoczne i nie zacierające się znaki i napisy:

- nazwę gazu, nazwisko właściciela naczynia oraz numer porządkowy naczynia, podany według rejestru właściciela;
- ciężar próżnego naczynia łącznie ze stopami, zaworami, korkami metalowymi, osłoną ochronną (kołpakiem) itd.;
- wysokość ciśnienia próbnego [patrz l. m. 142 (2)], datę ostatniej próby (patrz l. m. 143), znak rzeczoznawcy, który próby dokonał; ponadto:
- dla gazów sprężonych (pkt 1 do 4): dopuszczalne ciśnienie napełnienia — patrz l. m. 146;
- dla gazów skroplonych (pkt 5 do 8) i amoniaku rozpuszczonego w wodzie (pkt 10): najwyższy dozwolony ciężar napełnienia — patrz l. m. 147 i 148 (1);
- dla acetylenu rozpuszczonego w acetonie (pkt 11): wysokość dozwolonego ciśnienia napełnienia — patrz l. m. 148 (2) — i ciężar naczynia wraz z całym osprzętem (oprócz osłony ochronnej), masą porowatą i acetonem.

(2) W razie gdy naczynia są zapakowane do skrzyń, powinny one być w skrzyniach tak ułożone, aby znaki o dokonaniu prób można było łatwo zauważyć.

c. Napełnianie naczyń.

146 (1) Ciśnienie napełnienia naczyń do przewozu gazów sprężonych (pkt 1 do 4), wprowadzone do 15° C, nie powinno przewyższać następujących wysokości:

- dla gazu wodnego i gazu miejskiego (gazu świetlnego) (pkt 2), tlenu, karbogenu (tlenu zmieszanego z bezwodnikiem kwasu węglowego w ilości do 7% objętościowo bezwodnika kwasu węglowego), wodoru również zmieszanego z metanem (gazu wulkan), azotu, tlen-

	ku węgla, gazu ziemnego (gazu kopalnianego, metanu), powietrza sprężonego, fluorku boru i gazów szlachetnych (pkt 4)	200 atn
dla	sprężonego gazu olejowego (gazu tłuszczowego, gazu tłustego) (pkt 3)	125 "
"	sprężonego bezwodnika kwasu węglowego (kwasu węglowego) (pkt 1)	20 "
"	gazu olejowo-acetylenowego (gazu mieszanego) tj. gazu olejowego zmieszanego z acetylenem w ilości do 30% acetylenu (pkt 2)	10 "

(2) Nadawca gazów sprężonych, z wyjątkiem gazu olejowo-acetylenowego (gazu mieszanego) (pkt 2) i gazu tłuszczowego (pkt 3) w bojach morskich lub w innych podobnych naczyniach, powinien na żądanie wykazać za pomocą manometru wysokość ciśnienia w naczyniach.

147 Na 1 kg gazów skroplonych, wymienionych w punktach 5 do 8, najmniejsza dopuszczalna pojemność naczynia powinna wynosić:

dla	węglowodorów zawierających metan, których ciśnienie przy 15° C nie przekracza 150 atn (pkt 5)	5,34 litrów
"	węglowodorów zawierających metan, których ciśnienie przy 15° C przekracza 150 atn, jednak nie przewyższa 200 atn (pkt 5)	4,10 "
"	etylenu (pkt 5)	3,50 "
"	etanu (pkt 5)	3,30 "
"	gazu olejowego skroplonego i gazu Z (pkt 5) i mieszaniny gazów D (pkt 6)	2,50 "
"	mieszaniny gazów C (pkt 6)	2,40 "
"	propanu i mieszaniny gazów B (mieszanin propanowo-butanowych) (pkt 6)	2,35 "
"	propylenu (pkt 6)	2,25 "
"	mieszaniny gazów A ₁ (pkt 6)	2,10 "
"	mieszaniny gazów A (pkt 6)	2,08 "
"	izobutanu i butanów technicznych (pkt 6)	2,05 "
"	butanu (pkt 6)	1,92 "
"	izobutyleny (pkt 8)	1,90 "
"	amoniaku (pkt 6)	1,86 "
"	butadienu (pkt 8)	1,85 "
"	trójmetyloaminy również zmieszanej z metyloaminą lub dwumetyloaminą lub z jedną i drugą (pkt 8)	1,80 "
"	metyloaminy, dwumetyloaminy również zmieszanej z metyloaminą i etyloaminą (pkt 8)	1,70 "
"	eteru metylowego (pkt 8)	1,65 "
"	chlorowodoru (pkt 7) i eteru winylo-metylowego (pkt 8)	1,50 "
"	siarkowodoru (pkt 7)	1,45 "
"	bezwodnika kwasu węglowego (kwasu węglowego), podtlenku azotu (pkt 5) i gazu T (pkt 7)	1,34 "
"	tlenku etylenu (pkt 8)	1,30 "
"	chlorku winylu (pkt 8)	1,26 "
"	chlorku metylu i chlorku etylu (pkt 8)	1,25 "
"	dwuchlorodwufluorometanu (pkt 8)	0,89 "
"	tlenochlorku węgla (fosgenu) (pkt 6), chloru, bezwodnika kwasu siarkawego (kwasu siarkawego) i czterotlenku azotu (pkt 7)	0,80 "
"	bromku metylu (pkt 8)	0,70 "

148 (1) Dla amoniaku, rozpuszczonego pod ciśnieniem w wodzie (pkt 10), najmniejsza dopuszczalna pojemność naczynia na 1 kg powinna wynosić:

- a) przy stosunku wagowym ponad 35% do 40% amoniaku . . . . . 1,25 litrów,
- b) przy stosunku wagowym ponad 40% do 50% amoniaku . . . . . 1,30 litrów

(2) Najwyższe dopuszczalne ciśnienie zawartego w naczyniu acetylenu rozpuszczonego w acetonie (pkt 11) powinno wynosić w temperaturze 15° C, po osiągnięciu równowagi, 15 atn. Ilość rozpuszczalnika w naczyniu powinna być taka, aby po wchłonięciu acetylenu ciśnienie przy temperaturze 50° C wewnątrz naczynia nie przekraczało 40 atn.

3. Pakowanie razem.

149 Spośród materiałów, wymienionych pod l. m. 131, mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki pomiędzy sobą, albo z materiałami lub przedmiotami innych klas albo też z innymi towarami tylko materiały niżej podane i tylko na warunkach następujących:

- a) pomiędzy sobą:

1. gazy wymienione w punktach 5, 6 i 7; chlor (pkt 7) jednak nie może być pakowany razem z amoniakiem (pkt 6) lub z bezwodnikiem kwasu siarkawego (kwasem siarkawym) (pkt 7). Gazy powinny być opakowane według l. m. 135;
2. gazy wymienione w punkcie 8, opakowane według l. m. 136;
- b) razem z materiałami lub przedmiotami innych klas — jeżeli i o ile pakowanie razem jest również dla nich dozwolone — lub z innymi towarami:
  1. gazy wymienione w punktach 5, 6, 7 (z wyjątkiem chloru i czterotlenku azotu) i 9, umieszczone w naczyniach metalowych, łącząc je z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianej skrzyni zbiorowej;
  2. gazy wymienione w punktach 5, 6 i 7 (z wyjątkiem chloru) w małych ilościach, zapakowane w rurki szklane i w rurki blaszane według l. m. 135, łącząc je z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianej skrzyni zbiorowej;
  3. gazy wymienione w punkcie 8 w ogólnych ilościach nie większych niż 5 kg, zapakowane w rurki i w skrzynki (pudełka) według l. m. 136, łącząc je z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianej skrzyni zbiorowej.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki.

150 Na sztukach przesyłki zawierających gazy, wymienione w punktach 1 do 11, nawet jeżeli są one pakowane według l. m. 149 razem z innymi towarami, powinna być podana wyraźnie i w sposób trwały nazwa zawartych gazów.

151 Każda sztuka, zawierająca ciekłe powietrze, azot ciekły i tlen ciekły (pkt 9), powinna być zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 10, a oprócz tego, jeżeli materiały są zapakowane do naczyń szklanych [l. m. 137 (1) a)], w nalepkę według wzoru nr 11. (Patrz Dodatek III).

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

152 Ograniczeń nie ma.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

153 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 131. Nazwa ta powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.

(2) Dla gazów wymienionych w punkcie 12 nadawca powinien w liście przewozowym oświadczyć: „Naczynie i napełnienie odpowiadają warunkom o dopuszczeniu do przewozu”.

(3) W liście przewozowym dla przesyłki, w której sztukach znajduje się materiał wymieniony pod l. m. 131, zapakowany razem z innymi materiałami lub przedmiotami Załącznika A lub też z innymi towarami, należy wzmianki przewidziane dla każdego z tych materiałów i przedmiotów umieścić osobno.

D. Środki przewozowe.

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

a. Dla sztuk przesyłki.

154 Należy ładować: sztuki przesyłki zawierające gazy:

a) wymienione w punktach 1 do 8 i 11: do wagonów krytych lub do wagonów niekrytych, przy czym wagony niekryte powinny być w miesiącach od kwietnia do września przykryte oponami, jeżeli naczynia nie są umieszczone w skrzyniach drewnianych;

b) wymienione w punkcie 9: do wagonów krytych.

155 (1) Sztuk przesyłki nie wolno rzucać, narażać na uderzenia, ani też wystawiać na działanie promieni słonecznych lub innych źródeł ciepła.

(2) Naczynia należy ładować do wagonów w ten sposób, aby nie mogły spaść lub się przewrócić. Sztuki przesyłki, które mogą być przetaczane, powinny być układane ich osią podłużną równoległe do bocznych ścian wagonu i zabezpieczone od przetaczania się. Naczynia, zawierające powietrze ciekłe, tlen ciekły lub azot ciekły (pkt 9), powinny być umieszczone stojąco i zabezpieczone od uszkodzenia przez inne sztuki. W ogóle naczynia, mające urządzenia dla utrzymania ich w pozycji stojącej, powinny być ładowane i przewożone w tej pozycji.

B. Dla wagonów-zbiorników.

- 157 Przepisy dotyczące naczyń wysyłanych jako sztuki przesyłki mają również zastosowanie do naczyń wagonów-zbiorników z następującymi odchyleniami i uzupełnieniami:
- Naczynia wagonów-zbiorników nie powinny posiadać zaworów bezpieczeństwa.
  - Jeżeli w wagonie jest kilka naczyń do gazów sprężonych, umocowanych w nim na stałe, a gazy te nie są niebezpieczne dla organów oddechowych, to zaopatrzenie każdego naczynia w urządzenia do napełniania i opróżniania nie jest konieczne; w urządzenie to może być zaopatrzona wspólna rura, która łączy naczynia. Łączenie jednak wspólną rurą naczyń ruchomych nie jest dozwolone. (Naczynia ruchome są to naczynia, umocowane w wagonie za pomocą specjalnych urządzeń nie na stałe i w taki sposób, że mogą być z wagonu zdejmowane również z zawartością).
  - Naczynia z gazami sprężonymi, niebezpiecznymi dla organów oddechowych, powinny być każde z osobna zamykane zaworem.
  - Umocowane w wagonie na stałe naczynia do przewozu gazów skroplonych nie powinny posiadać zaworów, oddzielających każde naczynie z osobna, lecz powinny być połączone wspólną rurą lub innym podobnym urządzeniem. Do naczyń ruchomych nie wolno używać wspólnych rur.
  - Zawory naczyń ruchomych, przeznaczonych do przetaczania, powinny być zaopatrzone w osłony ochronne.
  - Urządzenia zamykające powinny być takie i tak umieszczone, aby nie mogły ich otwierać osoby postronne.
  - Sprawdzanie wewnętrzne naczyń wagonów-zbiorników powinno być dokonywane w tych samych terminach, jakie są przewidziane dla prób ciśnienia. Jednak dla naczyń do chloru i bezwodnika kwasu siarkawego (kwasu siarkawego) (pkt 7) próbę ciśnienia należy dokonywać co pięć lat a sprawdzanie wewnętrzne naczyń—co dwa i pół roku.
  - Naczynia cylindryczne do przewozu gazów skroplonych powinny posiadać do tłumienia falowania przegrody poprzeczne z otworami, dzielące je na przedziały nie dłuższe niż 3,50 m.
  - Naczynia, przeznaczone do przewozu gazów skroplonych wymienionych w punktach 5, 6 i 7, powinny być tak zabezpieczone od działania promieni słonecznych, ażeby temperatura ich zawartości w żadnym razie nie mogła przekroczyć 50° C. Zabezpieczenie to powinno być takie, aby nie przeszkadzało łatwemu kontrolowaniu urządzeń do napełniania i opróżniania oraz wspólnych rur.

- 158 (1) Ruchome naczynia wagonów-zbiorników powinny być umieszczone na podwoziu tak, aby nie mogły się przesuwac.
- (2) Wagony-zbiorniki powinny być tak zbudowane, aby naczynia były elektrycznie uziemione.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach (patrz Dodatek III).

- 159 (1) Wagony-zbiorniki zawierające gazy wymienione w punktach 1 do 9 powinny być zaopatrzone z obu stron w nalepki według wzoru nr 14.
- (2) Wagony-zbiorniki z gazem ziemnym (gazem kopalnianym, metanem) (pkt 4), etylenem (pkt 5), chlorkiem metylu, chlorkiem etylu, eterem metylowym, metyloaminą, dwumetyloaminą (również zmieszana z metyloaminą), trójmetyloaminą (również zmieszana z metyloaminą lub dwumetyloaminą lub z jedną i drugą) (pkt 8) powinny być zaopatrzone z obu stron w nalepki według wzoru nr 4 i 7.
- Wagony-zbiorniki z chlorkiem winylu (pkt 8) powinny być zaopatrzone z obu stron w nalepki według wzoru nr 7.
- Wagony-zbiorniki z wodorem (pkt 4), propanem lub butanem (pkt 6) powinny być zaopatrzone z obu stron w nalepki według wzoru nr 4.

E. Zakaz ładowania razem.

- 160 Nie ma.

F. Późne opakowanie. Inne przepisy.

- 161 (1) Naczynia wymienione w punkcie 13 powinny być szczelnie zamknięte.
- (2) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 131. Nazwa ta powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.

I e. MATERIAŁY WYTWARZAJĄCE W ZETKNIĘCIU Z WODĄ GAZY ZAPALNE LUB PODTRZYMUJĄCE PALENIE.

1. Wyszczególnienie materiałów.

180 (1) Spośród materiałów określonych w tytule klasy I e dopuszczone są do przewozu tylko materiały wymienione pod l. m. 181, i to tylko na warunkach przewidzianych pod l. m. 181 do 192. Materiały te uważa się wskutek tego za materiały Załącznika A.

Uwaga. Prózne opakowanie po materiałach klasy I e nie jest w myśl § 3 RPT uważane za zagrażające wybuchem i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

Próżne opakowanie po materiałach wymienionych w punkcie 2 (l. m. 181) przyjmuje się jednak do przewozu tylko wtedy, jeśli nie zawiera ono pozostałości po tych materiałach. W liście przewozowym powinna być wskazana poprzednia zawartość opakowania.

1. Metale alkaliczne i metale ziem alkalicznych jak *sód, potas, wapń* oraz stopy metali alkalicznych i metali ziem alkalicznych ze sobą.
2. *Węglík wapnia (karbid), wodorek wapnia (hydrolit)*.
Uwaga. Cyjanamid wapnia (azotniak) nie jest w myśl § 3 RPT uważany za zagrażający wybuchem i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.
3. *Nadtlenek sodu* i takie mieszaniny z nim, które nie są niebezpieczniejsze od nadtlenku sodu.

2. Przepisy o przewozie.

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

- 182 (1) Opakowanie powinno być tak szczelne i tak zamknięte, aby przenikanie wilgoci i wydostawanie się zawartości na zewnątrz nie mogło mieć miejsca.
- (2) Materiał naczyń i ich zamknięcia nie powinien ulegać oddziaływaniu zawartości, ani też tworzyć z nią szkodliwych związków.
- (3) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić.
- (4) Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości.

2. Opakowanie poszczególnych materiałów.

- 183 (1) Materiały klasy I e powinny być zapakowane do beczek żelaznych lub naczyń z blachy czarnej lub z blachy żelaznej pokrytej ołowiem, albo też z blachy białej. Materiały wymienione w punkcie 1, w ilościach najwyżej po 5 kg, mogą być pakowane także do naczyń szklanych. Naczynia do materiałów wymienionych w punkcie 1 powinny być napełnione naftą lub olejem parafinowym; do wapnia i stopów zawierających głównie wapń można używać również suchych naczyń blaszanych, które powinny być zamykane przez zalutowanie. Naczynia do innych materiałów powinny być suche.
- (2) Naczynia, zawierające materiały wymienione w punktach 1 i 3, z wyjątkiem beczek żelaznych, powinny być umieszczone nieruchomo w opakowaniu zewnętrznym, a mianowicie:
- a) naczynia metalowe z materiałami wymienionymi w punkcie 1 — w drewnianych skrzyniach lub w żelaznych koszach ochronnych;
  - b) naczynia szklane z materiałami wymienionymi w punkcie 1 i naczynia metalowe z materiałami wymienionymi w punkcie 3 — w drewnianych skrzyniach, wyłożonych wodoszczelnie zwyczajną blachą żelazną lub pokrytą ołowiem, albo blachą białą. Przy pakowaniu naczyń szklanych, zawierających nie więcej niż 250 g, zamiast wyłożonych blachą skrzyń drewnianych mogą być używane naczynia ze zwyczajnej blachy żelaznej lub pokrytej ołowiem albo też z blachy białej. Naczynia szklane powinny być ułożone w niepalnym materiale wypełniającym w opakowaniu zewnętrznym;
  - c) naczynia z białej blachy z nadtlenkiem sodu (pkt 3), jeśli są nadawane do przewozu jako przesyłki wagonowe — również w żelaznych koszach ochronnych.

3. Pakowanie razem.

184 Materiały wymienione pod l. m. 181 mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki pomiędzy sobą albo z materiałami lub przedmiotami innych klas albo też z innymi towarami tylko na warunkach następujących:

a) pomiędzy sobą; materiały wymienione w tym samym punkcie, pod warunkiem zachowania przepisów o ich opakowaniu wewnętrznym, łącząc je w opakowaniu wewnętrznym takim, jakie jest przewidziane dla materiałów tego punktu;

b) pomiędzy sobą lub też z materiałami lub przedmiotami innych klas — jeżeli i o ile pakowanie razem jest również dla nich dozwolone — lub z innymi towarami:

wszystkie materiały wymienione pod l. m. 181 w ilościach do 5 kg każdego z nich, opakowane według l. m. 183 w naczynia metalowe, łącząc je z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki (patrz Dodatek III).

185 Każda sztuka przesyłki z materiałami klasy I e powinna być zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 12 i to również wówczas, gdy materiały te są pakowane razem z innymi towarami według l. m. 184.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

186 Ograniczeń nie ma.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

187 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 181. Jeśli nazwa materiału nie jest w punktach 1 i 3 wyszczególniona, powinna być podana jego nazwa handlowa z dodaniem „Materiał klasy I e, punkt 1 (lub 3)”. Nazwę towaru należy podkreślić czerwonym kolorem.

(2) W liście przewozowym dla przesyłki, w której sztukach znajduje się materiał wymieniony pod l. m. 181, zapakowany razem z innymi materiałami lub przedmiotami Załącznika A lub też z innymi towarami, należy wzmianki przewidziane dla każdego z tych materiałów i przedmiotów umieścić osobno.

D. Środki przewozowe.

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

188 (1) Sztuki przesyłki z materiałami klasy I e powinny być ładowane do wagonów krytych.

(2) Naczynia z węglikiem wapnia (pkt 2) można ładować także do wagonów niekrytych pod oponami.

189 Naczynia wagonów-zbiorników i ich zamknięcia powinny odpowiadać ogólnym przepisom o opakowaniu l. m. 182.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach.

190 Na wagonach-zbiornikach z węglikiem wapnia (pkt 2) należy na stronie zamknięcia umieścić wyraźny i nie zacierający się napis: „Szczelnie zamykać po napełnieniu i opróżnieniu”.

E. Zakaz ładowania razem.

191 Nie ma.

F. Prózne opakowanie. Inne przepisy.

192 Patrz uwagę do l. m. 180.

193-199.

KLASA II.

Materiały samozapalne.

1. Wyszczególnienie materiałów.

200 Spośród materiałów określonych w tytule klasy II dopuszczone są do przewozu tylko materiały wymienione pod l. m. 201, i to tylko na warunkach przewidzianych pod l. m. 201 do 220. Materiały te uważa się wskutek tego za materiały Załącznika A.

201 1. *Fosfor zwyczajny (biały lub żółty).*

Uwaga. Fosfor bezpostaciowy (czerwony) i trójsiarczek fosforu nie są w myśl § 3 RPT uważane za samozapalne i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

2. *Związki fosforu z metalami ziem alkalicznych jak fosforek wapnia, fosforek strontu.*

Uwaga. Związki fosforu z innymi metalami jak fosforek żelaza i fosforek miedzi nie są w myśl § 3 RPT uważane za samozapalne i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

3. *Cynkoetyl, cynkometyl, etyl magnezowy, również rozpuszczone w eterze, oraz inne tym podobne ciecze, samo zapalające się w powietrzu.*

4. *Rozczyny fosforu zwyczajnego w siarczku węgla.*

5. *Używane pakuły do czyszczenia i używane szmaty do czyszczenia (ścierki do czyszczenia).*

6. *Kauczuk mielony (guma mielona), pył kauczukowy (gumowy).*

7. *Pył i proszek glinowy lub cynkowy oraz mieszaniny z pyłu lub proszku glinowego i pyłu lub proszku cynkowego, także natłuszczone lub naolejone; pył glinowy z młynów kulkowych (mielone ocierki glinu zawierające glin metaliczny); pył z filtrów wielkopieczowych. Patrz również l. m. 201 a (2).*

8. *Sztucznie otrzymywany (np. przez zmielenie lub w inny sposób) pył z węgla kamiennego, z węgla brunatnego, z koksu z węgla brunatnego oraz z torfu, jak też sztucznie wysuszony węgiel brunatny (węgiel brunatny suchy, węgiel brykietowy), jak również zubożony (tj. uczyniony mniej samozapalnym) półkoks z węgla brunatnego.*

Uwaga. Pył naturalny, który opada przy wydobywaniu węgla, koksu lub torfu, nie jest w myśl § 3 RPT uważany za samozapalny i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

9. *Sadze świeżo wyjarzone.* Patrz również l. m. 201 a (1) a).

10. a) *Węgiel drzewny świeżo wypalony, w postaci proszku lub ziarnisty lub też w kawałkach — patrz również klasę III b, punkt 1 (l. m. 351) —; węgiel z pestek oliwnych.* Patrz również l. m. 201 a (1) b).

b) *Korek świeżo wyprażony, w postaci proszku lub ziarnisty, również z domieszką paku lub podobnych materiałów nie posiadających skłonności do samoutleniania.* Patrz również l. m. 201 a (1) c) i klasę III b, punkt 1 (l. m. 351).

Uwaga. Osłony i płyty z korka wyprażonego, wyrabiane przez prasowanie, z pakiem lub bez albo z podobnymi materiałami, nie posiadającymi skłonności do samoutleniania lub też bez tych materiałów, nie są w myśl § 3 RPT uważane za samozapalne i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

11. *Mieszaniny materiałów palnych ziarnistych lub porowatych ze składnikami ulegającymi jeszcze samoutlenianiu, jak olejem lnianym, pokostem, żywicą, olejem żywicznym, pozostałościami z nafty (jak tzw. masa korkowa, lupulina) oraz odpadki olejiste otrzymane przy odbarwianiu oleju z soi.* Patrz również l. m. 201 a (1) d).

12. *Nasycone tłuszczem, pokostem lub olejem papier i tektura oraz wyroby z nich (jak nasycone tłuszczem, pokostem lub olejem rurki i pierścienie tekturowe)*, jeżeli materiał nasycający jeszcze nie wysechł. Patrz również l. m. 201 a (1) e) i klasę III b, punkt 1 (l. m. 351).
13. *Worki po drożdżach używane i nieoczyszczone*. Patrz również l. m. 201 a (1) f).
14. *Jedwab silnie obciążony (jedwab cordonnet, jedwab souple, bourre de soie i jedwab schappe)* w pasmach. Patrz również l. m. 201 a (1) g).
15. *Używana masa do oczyszczania gazu świetlnego*. Patrz również l. m. 201 a (1) h).
16. *Nieoczyszczone próżne beczki z blachy żelaznej po fosforze zwyczajnym* (pkt 1).
17. *Nieoczyszczone próżne naczynia po cynkoetylu, cynkometylu, etylu magnezowym lub innych cieczach samozapalnych, wymienionych w punkcie 3*.
18. *Nieoczyszczone próżne naczynia po rozczynach fosforu zwyczajnego w siarczku węgla* (pkt 4).

Uwaga do punktów 16 do 18. Próżne opakowanie po innych materiałach klasy II nie jest w myśl § 3 RPT uważane za samozapalne i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

201a (1) Następujące materiały spośród wymienionych pod l. m. 201 nie są uważane w myśl § 3 RPT za samozapalne i wskutek tego nie podlegają przepisom klasy II — patrz jednak klasę III b, punkt 1 (l. m. 351) —, o ile stan ich wyklucza wszelkie niebezpieczeństwo samozapalenia się i nadawca potwierdzi to w liście przewozowym oświadczeniem „*Materiał nie samozapalny*“:

- a) sadze świeżo wyżarzone (patrz l. m. 201, pkt 9);
- b) węgiel drzewny świeżo wypalony, w postaci proszku lub ziarnisty lub też w kawałkach; węgiel z pestek oliwnych [patrz l. m. 201, pkt 10 a)];
- c) korek świeżo wyprażony, w postaci proszku lub ziarnisty, również z domieszką paku lub podobnych materiałów nie posiadających skłonności do samoutleniania [patrz l. m. 201, pkt 10 b)];
- d) mieszaniny materiałów palnych ziarnistych lub porowatych z olejem lnianym, pokostem, żywicą, olejem żywicznym, pozostałościami z nafty itp. (jak tzw. masa korkowa, lupulina) oraz odpadki oleiste otrzymywane przy odbarwianiu oleju z soi (patrz l. m. 201, pkt 11);
- e) nasycone tłuszczem, pokostem lub olejem papier i tektura oraz wyroby z nich (jak nasycone tłuszczem, pokostem lub olejem rurki i pierścienie tekturowe) (patrz l. m. 201, pkt 12);
- f) worki po drożdżach używane i nieoczyszczone (patrz l. m. 201, pkt 13);
- g) jedwab silnie obciążony (jedwab cordonnet, jedwab souple, bourre de soie i jedwab schappe) w pasmach (patrz l. m. 201, pkt 14);
- h) używana masa do oczyszczania gazu świetlnego (patrz l. m. 201, pkt 15).

(2) Następujące materiały spośród wymienionych pod l. m. 201 nie są uważane w myśl § 3 RPT za samozapalne i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A, jeśli są nadawane w małych ilościach i opakowane w sposób przyjęty w handlu: pył i proszek glinowy lub cynkowy (pkt 7) np. pakowane razem z lakierami do wytwarzania farb brązowych.

201b Następujące materiały, nasycone tłuszczem, pokostem lub olejem, które nie będąc w stanie suchym są w myśl § 3 RPT wyłączone od przewozu jako samozapalne, nie są w stanie suchym uważane za samozapalne i wskutek tego nie podlegają przepisom klasy II — patrz jednak klasę III b, punkt 1 (l. m. 351) —:

wełna, włosie, wełna szarpana (wełna regenerowana), bawełna, bawełna szarpana (bawełna regenerowana), jedwab, len, konopie, juta i juta szarpana, wszystko w stanie surowym albo w postaci odpadków przedziałnianych lub tkackich albo jako szmaty lub gałgany, albo też przerobione na opony, wyroby półrożnicze, pasy napędowe, struny, tkackie, nicielnicze i uprzążne, nici i przędza, wyroby siatkowe (sieci rybackie natłuszczone) itp.

2. Przepisy o przewozie.

(Przepisy dotyczące próżnego opakowania podane są pod lit. F.)

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

202 (1) Opakowanie powinno być tego rodzaju i tak zamknięte, aby nic z jego zawartości nie mogło się przedostawać na zewnątrz.

(2) Materiał opakowania i jego zamknięcia nie powinien ulegać oddziaływaniu zawartości, ani też tworzyć z nią szkodliwych związków.

(3) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić.

(4) Jeżeli jest przepisane lub dozwolone użycie naczyń szklanych, porcelanowych, kamionkowych lub tym podobnych, naczynia te powinny być ułożone w materiale wypełniającym w opakowaniu ochronnym.

(5) Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości; w szczególności powinien on być suchy i posiadać właściwości chłonne, jeśli zawartość jest płynna lub może dawać płynne wypocenia.

2. Opakowanie poszczególnych materiałów.

203

(1) Fosfor zwyczajny (pkt 1) powinien być zapakowany:

- a) w zalutowane naczynia z białej blachy, umieszczone następnie w skrzyniach drewnianych; albo
- b) w beczki z blachy żelaznej. Ciężar beczek wraz z zawartością nie powinien przewyższać 500 kg. Beczki, których waga wraz z zawartością wynosi więcej niż 100 kg, powinny mieć obręczę wzmacniające i obręczę do przetaczania; albo
- c) w ilościach do 250 g; również w hermetycznie zamknięte naczynia szklane, które powinny być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach blaszanych, umieszczonych następnie w ten sam sposób w skrzyniach drewnianych.

(2) Naczynia z fosforem zwyczajnym powinny być napełnione wodą.

(3) O przewozie w wagonach-zbiornikach patrz l. m. 216.

204

(1) Materiały wymienione w punkcie 2 powinny być zapakowane do zalutowanych naczyń z białej blachy, umieszczonych następnie w skrzyniach drewnianych.

(2) W ilościach do 2 kg mogą być one również pakowane do naczyń szklanych, porcelanowych, kamionkowych lub tym podobnych, ułożonych następnie w materiale wypełniającym w skrzyniach drewnianych.

205

(1) Materiały wymienione w punktach 3 i 4 powinny być pakowane do zamykanych hermetycznie naczyń metalowych, szklanych, porcelanowych, kamionkowych lub tym podobnych. Naczynia powinny być napełnione najwyżej do 90% ich pojemności.

(2) Naczynia metalowe powinny być ułożone pojedynczo lub po kilka w materiale wypełniającym w naczyniach ochronnych, które, o ile nie są zamykane, należy przykrywać. Przykrycia sporządzone z materiałów łatwo palnych powinny być nasyczone roztworem gliny, mlekiem wapiennym itp. z domieszką szkła wodnego.

(3) Naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe lub tym podobne powinny być ułożone pojedynczo lub po kilka w materiale wypełniającym w naczyniach blaszanych, które powinny być następnie hermetycznie zalutowane.

206

(1) Materiały wymienione w punktach 5, 6 i 7 powinny być zapakowane do szczelnych i dobrze zamykających się naczyń, przy czym materiały wymienione w punkcie 5 powinny być mocno sprasowane.

Pył glinowy z młynów kulkowych (pkt 7) może być również pakowany do worków z gęstej juty lub papieru.

(2) Materiały wymienione w punkcie 5 i pył z filtrów wielkopiecowych (pkt 7) mogą być również przewożone bez opakowania według l. m. 215 b).

207

(1) Materiały wymienione w punkcie 8 należy zapakować, zapobiegając dostępowi powietrza:

a) w naczynia metalowe lub drewniane; albo

b) w worki zrobione z mocnego papieru lub z kilku warstw papieru, albo z juty i innych podobnych materiałów chroniących od zbytniego dostępu powietrza. Worki powinny być mocno związane sznurkiem lub drutem.

(2) Sztucznie otrzymany pył z węgla kamiennego, z węgla brunatnego i z torfu dozwala się jednak przewozić w naczyniach drewnianych lub w workach tylko wówczas, jeśli pył ten po wysuszeniu przez nagrzewanie został zupełnie ochłodzony.

(3) O przewozie bez opakowania w przesyłkach wagonowych patrz l. m. 215 d).

(4) O wzmiankach w liście przewozowym patrz l. m. 214 (2).

208 Materiały wymienione w punktach 9, 10 a), 10 b), 11, 12 i 13 powinny być pakowane do naczyń dobrze się zamykających. Naczynia drewniane, używane do materiałów wymienionych w punktach 9, 10 a) i 10 b), powinny być wyłożone ściśłym materiałem.

209 (1) Materiały wymienione w punkcie 14 powinny być zapakowane do skrzyń.

(2) Jeżeli wysokość skrzyni przewyższa 12 cm, pomiędzy sztukami jedwabiu powinny być za pomocą listew drewnianych utworzone dostateczne wolne przestrzenie, z przewierconymi do nich otworami w ściankach skrzyni. Aby zapobiec zastawieniu tych otworów, skrzynie powinny być zaopatrzone na zewnątrz w listwy.

210 (1) Używana masa do oczyszczania gazu świetlnego (pkt 15) powinna być zapakowana do naczyń blaszanych.

(2) Może ona być również przewożona bez opakowania według l. m. 215 f).

3. Pakowanie razem.

211 Spośród materiałów wymienionych pod l. m. 201 mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki pomiędzy sobą albo z materiałami lub przedmiotami innych klas albo też z innymi towarami tylko materiały niżej podane i tylko na warunkach następujących:

a) pomiędzy sobą; materiały wymienione w tym samym punkcie w przepisany opakowaniu;

b) razem z materiałami lub przedmiotami innych klas — jeżeli i o ile pakowanie razem jest również dla nich dozwolone — lub z innymi towarami:

1. fosfor zwyczajny (pkt 1) w ilościach nie większych niż 250 g, zapakowany według l. m. 203 w naczynia z białej blachy lub w naczynia szklane umieszczone w naczyniach blaszanych, łącząc je z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym;
2. materiały wymienione w punkcie 2 w ogólnej ilości do 5 kg, zapakowane według l. m. 204 bądź w naczynia z materiału kruchej (do 2 kg), umieszczone w skrzyniach, bądź w naczynia blaszane, łącząc je z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym;
3. materiały wymienione w punkcie 3 w ogólnej ilości do 2 kg, przy czym nie wolno ich jednak pakować razem z materiałami klasy III a lub III b ani z kwasami wymienionymi w punkcie 1 klasy V. Materiały te, opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, powinny być złączone z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym;
4. materiały wymienione w punkcie 4 w ogólnej ilości do 2 kg, jednak ani z materiałami klasy III a lub III b ani z kwasami wymienionymi w punkcie 1 klasy V. Materiały te, opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, powinny być złączone z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym;
5. materiały wymienione w punkcie 7 (z wyjątkiem pyłu z filtrów wielkopięcowych) w ogólnej ilości do 1 kg, jednak nie z kwasami, ługami alkalicznymi lub cieczami zawierającymi wodę. Materiały te, zapakowane do zamkniętych puszek blaszanych lub do zamkniętych naczynek szklanych ułożonych następnie w materiale wypełniającym w pudełkach blaszanych lub tekturowych, powinny być złączone z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym;
6. materiały wymienione w punkcie 12, opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, łącząc je z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki (patrz Dodatek III).

212 (1) Każda sztuka przesyłki z materiałami wymienionymi w punktach 1 do 4 powinna być zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 5.

(2) Przesyłki fosforu zwyczajnego (pkt 1) w beczkach z przysrubowanymi pokrywami (o ile beczki nie mają urządzeń utrzymujących je przymusowo w pozycji stojącej) i w skrzyniach powinny być ponadto zaopatrzone w nalepki według wzoru nr 10.

(3) Sztuki przesyłki z naczyniami z materiału kruchego, zawierającymi materiały wymienione w punktach 3 i 4, powinny być ponadto zaopatrzone w nalepki według wzoru nr 11.

(4) Nalepki ostrzegawcze, przewidziane pod (1) do (3), powinny być umieszczone również na sztukach przesyłki, w których materiały wymienione w punktach 1 do 4 są zapakowane razem z innymi towarami według l. m. 211.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

213 Materiały wymienione w punktach 3 i 4 dopuszczone są do przewozu jako drobne przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyspieszone, jeżeli sztuki przesyłki ważą nie więcej niż 25 kg.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

214 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 201. Jeżeli nazwa materiału nie jest w punktach 2, 3, 11 i 12 wyszczególniona, powinna być podana jego nazwa handlowa z dodaniem: „*Materiał klasy II, punkt 2 (lub 3, lub 11, lub 12)*”. Nazwa towaru powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.

(2) Jeśli sztucznie otrzymywany pył z węgla kamiennego, brunatnego lub torfu, oraz sztucznie wysuszony węgiel brunatny (węgiel brunatny suchy, węgiel brykietowy) (pkt 8) jest zapakowany do naczyń drewnianych lub do worków [patrz l. m. 207 (2)], nadawca powinien w liście przewozowym oświadczyć: „*Materiał zupełnie ochłodzony po wysuszeniu przez nagrzewanie*”.

(3) W liście przewozowym dla przesyłki, w której sztukach znajduje się materiał wymieniony pod l. m. 201, zapakowany razem z innymi materiałami lub przedmiotami Załącznika A lub też z innymi towarami, należy wzmianki przewidziane dla każdego z tych materiałów i przedmiotów umieścić osobno.

D. Środki przewozowe.

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

215 Należy ładować:

- a) sztuki z materiałami wymienionymi w punktach 3 i 4 — do wagonów niekrytych. Sztuki przesyłki, których waga nie przewyższa 25 kg, można ładować również do wagonów krytych;
- b) materiały wymienione w punkcie 5, nieopakowane, i pył z filtrów wielkopieczowych (pkt 7) bez opakowania — do wagonów żelaznych z ruchomymi pokrywami, pył z filtrów wielkopieczowych, nieopakowany — również do niekrytych wagonów żelaznych pod oponami;
- c) pył glinowy z młynów kulkowych (pkt 7), jeśli został zapakowany w worki jutowe lub papierowe — do wagonów krytych;
- d) materiały wymienione w punkcie 8, nieopakowane — do wagonów-zbiorników, sztucznie wysuszony węgiel brunatny (węgiel brunatny suchy, węgiel brykietowy), nieopakowany — również do zwykłych wagonów niekrytych;
- e) sztuki przesyłki z materiałami wymienionymi w punktach 12 i 14 — do wagonów krytych lub do wagonów niekrytych pod oponami;
- f) używana masa do oczyszczania gazu świetlnego (pkt 15), bez opakowania — do wagonów żelaznych z ruchomymi pokrywami lub do niekrytych wagonów żelaznych pod nie ulegającymi zapaleniu oponami.

216 (1) Naczynia wagonów-zbiorników i ich zamknięcia powinny odpowiadać ogólnym przepisom o opakowaniu pod l. m. 202.

(2) Naczynia wagonów-zbiorników z fosforem zwyczajnym (pkt 1) powinny być napełnione wodą i być ogrzewalne.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach (patrz Dodatek III).

217 (1) Po obu stronach wagonów, do których załadowano sztuki przesyłki, zaopatrzone w nalepki według wzoru nr 5 [l. m. 212 (1)], oraz po obu stronach wagonów-zbiorników z materiałami wymienionymi w punktach 1 do 4, powinny być umieszczone nalepki według wzoru nr 5.

(2) Oprócz tego po obu stronach wagonów, do których załadowano materiały wymienione w punktach 3 i 4, powinny być umieszczone nalepki według wzoru nr 14.

E. Zakaz ładowania razem.

218 Nie ma.

F. Próżne opakowanie. Inne przepisy.

219 (1) Naczynia wymienione w punkcie 16 oraz próżne naczynia wagonów-zbiorników po fosforze zwyczajnym (pkt 1) powinny być dobrze zamknięte.

(2) Naczynia, wymienione w punktach 17 i 18, powinny być dobrze zamknięte i załadowane do wagonów niekrytych. Naczynia metalowe mogą być również przewożone w wagonach krytych.

(3) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona *kursywą* pod l. m. 201 i powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.

220 Uszkodzone podczas przewozu naczynia z materiałami wymienionymi w punktach 3 i 4 powinny być niezwłocznie wyładowane i jeżeli naprawa ich w krótkim czasie okaże się niemożliwą, mogą być sprzedane bez dalszych formalności wraz z zawartością na rachunek nadawcy.

221-299

KLASA III.

Materiały łatwo zapalne.

IIIa. CIECZE PALNE.

1. Wyszczególnienie materiałów.

300 (1) Spośród cieczy palnych oraz ich sztucznych mieszanin, płynnych lub mazistych jeszcze w temperaturze nie przewyższającej 15° C, materiały wymienione pod l. m. 301 podlegają przepisom przewidzianym pod l. m. 300 (2) do 317. Materiały te uważa się wskutek tego za materiały Załącznika A.

Uwaga. Do cieczy palnych należą również roztwory gazów palnych w cieczach niepalnych, które pod względem punktu zapłonu podobne są do cieczy palnych, o ile nie podpadają jako gazy rozpuszczone pod ciśnieniem pod klasę I d.

(2) Punkt zapłonu poniżej wymieniony powinien być określany aparatem Abel-Penskiego i sprowadzany do ciśnienia barometrycznego 760 mm.

(3) Za równoznaczne materiałom stałym rozpuszczalnym w cieczach należy uważać sykatywy, oleje stałe (zgęszczone oleje lniane) lub tym podobne materiały, których punkt zapłonu leży powyżej 100° C.

301 1. Ciecze nie mieszające się z wodą, których punkt zapłonu leży poniżej 21° C, również jeżeli zawierają nie więcej niż 30% materiałów stałych, bądź rozpuszczonych w cieczach, bądź znajdujących się w nich w stanie zawiesiny, lub w obydwu tych postaciach razem, jak:

ropa naftowa i inne *oleje surowe*, jako też lotne destylaty ropy naftowej, smoły z węgla kamiennego, z węgla brunatnego, łupku, drzewa i torfu, jak *benzyna*, *benzen*, *eter naftowy* i *toluen*; *produkty wykroplenia gazu ziemnego (gazolina)* z wyjątkiem skroplonych mieszanin węglowodorów wymienionych w punkcie 6 klasy I d (l. m. 131); *octan etylowy*, *eter etylowy* i różne inne *etery* i *estry*; *kolodium*; *siarczek węgla*. Patrz również l. m. 301a.

2. Ciecze nie mieszające się z wodą, których punkt zapłonu leży poniżej 21° C, jeżeli zawierają ponad 30% materiałów stałych, bądź rozpuszczonych w cieczach, bądź znajdujących się w nich w stanie zawiesiny, lub w obydwu tych postaciach razem, jak:

niektóre *farby do rotograwiury*, oraz niektóre *farby do skór*, jako też niektóre *lakiery* i *roztwory kauczuku (gumy)*. Patrz również l. m. 301 a.

3. Ciecze nie mieszające się z wodą, których punkt zapłonu leży w temperaturze od 21° C do 55° C włącznie, również jeżeli zawierają nie więcej niż 30% materiałów stałych, bądź rozpuszczonych w cieczach, bądź znajdujących się w nich w stanie zawiesiny, lub w obydwu tych postaciach razem, jak:

terpentyna, *namiastka terpentyny*, *nafta*, *benzyna ciężka*, której punkt zapłonu leży powyżej 21° C, *ksylen*, *kumol*, *solvent-nafta*, jak również inne średnio-ciężkie destylaty ropy naftowej, smoły z węgla kamiennego, z węgla brunatnego, łupku, drzewa i torfu; *octan amylowy*. Patrz również l. m. 301a.

4. Ciecze nie mieszające się z wodą, których punkt zapłonu leży w temperaturze powyżej 55° C do 100° C, również jeżeli zawierają nie więcej niż 30% materiałów stałych, bądź rozpuszczonych w cieczach, bądź znajdujących się w nich w stanie zawiesiny, lub w obydwu tych postaciach razem, jak:

niektóre *smoły* (jak *smoła z węgla kamiennego*) oraz ich destylaty, jak też niektóre *destylaty ropy naftowej*, jak *oleje pędne do silników*, *olej solarowy*, *oleje do*

czyszczenia, oleje pogazowe i oleje parafinowe; tetralina; nitrobenzen. Patrz również l. m. 301a.

5. Ciecze mieszające się z wodą w dowolnym stosunku, których punkt zapłonu leży poniżej 21°C, również jeżeli zawierają nie więcej niż 30% materiałów stałych, bądź rozpuszczonych w cieczach, bądź znajdujących się w nich w stanie zawiesiny, lub w obydwu tych postaciach razem, jak:
spirytus drzewny (alkohol metylowy, metanol), spirytus (alkohol etylowy), również skażony i środek zwykle używany do skażenia spirytusu (alkoholu etylowego) tj. metanol z domieszką pirydyny; aceton i mieszaniny z acetonem; aldehyd octowy. Patrz również l. m. 301a.
6. Nieoczyszczone próżne naczynia po:
  - a) cieczech palnych wymienionych w punktach 1 i 2, jak również po acetonie lub mieszaninach z acetonem (pkt 5),
  - b) cieczech palnych wymienionych w punktach 3 do 5 (z wyjątkiem acetonu lub mieszanin z acetonem).

301a Materiały wymienione w punktach 1 do 5, wysyłane w zwykłych opakowaniach dla drobnego handlu (dla cieczy wymienionych w punkcie 1 o wadze do 200 g) i następnie mocno ułożone w opakowaniu zbiorowym z blachy, drzewa lub tektury i dobrze zabezpieczone od rozbicia, nie są uważane za materiały Załącznika A i wskutek tego nie podlegają jego przepisom.

2. Przepisy o przewozie.

(Przepisy dotyczące próżnego opakowania podane są pod lit. F.)

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

- 302** (1) Naczynia powinny być tak szczelne i tak zamknięte, aby nic z ich zawartości nie mogło się przedostawać na zewnątrz, w szczególności zaś wyparowywać.
(2) Materiał naczyń i ich zamknięcia nie powinien ulegać oddziaływaniu zawartości, ani też tworzyć z nią szkodliwych związków.
(3) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić. Opakowanie wewnętrzne powinno być dobrze ułożone w naczyniach zewnętrznych.
(4) Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości.
2. Opakowanie poszczególnych materiałów.

- 303** (1) Ciecze palne powinny być zapakowane w naczynia blaszane, drewniane, szklane, porcelanowe, kamionkowe lub tym podobne. Naczyń drewnianych nie wolno używać do cieczy wymienionych w punktach 1 i 2, ani też do ksyłenu i octanu amyłowego (pkt 3); jednak mieszaniny zawierające w roztworze kauczuk (gumę) lub podobne materiały mogą być zapakowane w beczki dębowe.
(2) Naczynia z białej blachy, zawierające nie więcej niż 5 kg cieczy wymienionych w punkcie 1, powinny mieć zalutowane szwy na zakładkę lub szwy wykonane w inny sposób zapewniający równą wytrzymałość i szczelność.
(3) O przewozie w wagonach-zbiornikach patrz l. m. 312.
- 304** (1) W naczyniach ochronnych powinny być ułożone pojedynczo lub po kilka w materiale wypełniającym:
  - a) naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe lub tym podobne;
  - b) naczynia z białej blachy, zawierające więcej niż 20 kg cieczy wymienionej w punkcie 1;
  - c) naczynia z blachy żelaznej, zawierające eter etylowy lub siarczek węgla (pkt 1) nawet w ilości mniejszej niż 20 kg. Naczynia z blachy żelaznej, spawane, nie wymagają naczyń ochronnych.
(2) Otwarte naczynie ochronne powinno mieć pokrywę, która, jeżeli jest z łatwo palnego materiału, powinna być nasycona roztworem gliny, mlekiem wapiennym itp. z domieszką szkła wodnego. Sztuka przesyłki, jeżeli została nadana jako przesyłka drobna, powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

(3) Naczynia ochronne, z wyjątkiem skrzyń, powinny **posiadać uchwyty**.

305 Naczynia blaszane powinny być napełnione cieczami wymienionymi w punktach 1 i 2 tylko do 95% ich pojemności przy temperaturze 15°C.

306 Zbiorniki pojazdów z napędem silnikowym — również jeśli są załadowane do wagonów krytych — mogą zawierać materiał pędny. Jeśli w przewodzie między zbiornikiem a gaźnikiem jest umieszczony zawór, to należy go zamknąć. Zbiorniki pomocnicze, dobrze przymocowane do pojazdu, mogą być również napełnione materiałem pędnym pod warunkiem, aby były zamknięte. Motocykle ze zbiornikami, zawierającymi materiał pędny, powinny być ładowane stojąco i zabezpieczone od upadku.

3. Pakowanie razem.

307 Materiały wymienione pod l. m. 301 mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki pomiędzy sobą albo z materiałami lub przedmiotami innych klas — jeżeli i o ile pakowanie razem jest również dla nich dozwolone — albo też z innymi towarami tylko pod warunkiem zachowania następujących przepisów:

a) w ograniczonej ilości:

1. siarczek węgla (pkt 1) w ilościach nie większych niż 5 kg;
2. produkty wykroplenia gazu ziemnego (gazolina), eter etylowy, kolodium i inne roztwory zawierające eter etylowy (pkt 1) — w ilościach ogólnych nie większych niż 20 kg;
3. pozostałe ciecze spośród wymienionych w punkcie 1 — w ilościach ogólnych nie większych niż 60 kg;

Uwaga. Dla cieczy wymienionych w punktach 2 do 5 ograniczeń wagi nie ma.

b) łączenie cieczy wymienionych w punktach 1 do 5 chloranami klasy IV, punkt 16a) (l. m. 401) jest niedozwolone;

c) wszystkie materiały (pkt 1 do 5), opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, powinny być umieszczone z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym; przy łączeniu materiałów wymienionych pod l. m. 301 pomiędzy sobą wystarczy jako naczynie zbiorowe — naczynie ochronne, ustalone pod l. m. 304.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki (patrz Dodatek III).

308 (1) Każda sztuka przesyłki zawierająca ciecze wymienione w punkcie 1 powinna być zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 4, a każda sztuka przesyłki zawierająca ciecze wymienione w punkcie 2 — w nalepkę według wzoru nr 4a. Naczynia ochronne, zawierające ciecze wymienione w punkcie 1, powinny mieć ponadto nalepkę według wzoru nr 11.

(2) Nalepki ostrzegawcze przewidziane pod (1) powinny być umieszczone również na sztukach przesyłki, w których materiały wymienione w punktach 1 i 2 są zapakowane razem z innymi towarami według l. m. 307.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

309 Ciecze wymienione w punktach 1, 2 i 3 oraz aceton i mieszaniny z acetonem (pkt 5) mogą być przewożone jako przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyspieszone tylko w przesyłkach wagonowych, z wyjątkiem takich przesyłek, które zgodnie z przepisami l. m. 311 (2) mogą być ładowane do wagonów krytych.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

310 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 301. Jeśli nazwa materiału nie jest pod tą l. m. wyszczególniona, powinna być podana jego nazwa handlowa. Nazwa towaru powinna być **podkreślona czerwonym kolorem**.

(2) Pod nazwą towaru powinna być umieszczona następująca wzmianka: „*Materiał klasy IIIa, punkt . . .*” (wskazać punkt zgodnie z l. m. 301). W razie niepodania punktu, do przesyłki będą stosowane przepisy dotyczące cieczy wymienionych w punkcie 1.

(3) W liście przewozowym dla przesyłki, w której sztukach znajduje się materiał wymieniony pod l. m. 301, zapakowany razem z innymi materiałami lub przedmiotami Załącznika A lub też z innymi towarami, należy wzmianki przewidziane dla każdego z tych materiałów i przedmiotów umieścić **osobno**.

D. Środki przewozowe.

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

311 (1) Ciecze wymienione w punktach 1, 2 i 3 oraz aceton i mieszaniny z acetonem (pkt 5) powinny być załadowane do wagonów niekrytych.

(2) Do wagonów krytych można jednak ładować bez względu na ilość sztuk przesyłki, przy czym jednak naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe lub tym podobne powinny być ułożone w materiale wypełniającym w opakowaniu ochronnym z pełnymi ściankami (koszów używać nie wolno):

- a) sztuki przesyłki z siarczkiem węgla (pkt 1), które ważą nie więcej niż 12 kg, z produktami wykroplenia gazu ziemnego (gazoliną), z eterem etylowym, z kolo-dium i z innymi roztworami zawierającymi eter etylowy (pkt 1), których waga nie przewyższa 40 kg, sztuki przesyłki z eterem etylowym w butelkach szklanych zawierających nie więcej niż 250 g, umieszczonych w zamkniętym opakowaniu drewnianym, których waga nie przewyższa 50 kg, z innymi cieczami wymienionymi w punkcie 1, których waga nie przewyższa 75 kg;
- b) sztuki przesyłki z cieczami wymienionymi w punktach 2 i 3, jak też z acetonem i mieszaninami z acetonem (pkt 5), jeśli ich waga nie przewyższa 100 kg. Jednak przy pakowaniu w beczki blaszane z obręczami do przetaczania i obręczami wzmacniającymi waga może wynosić do 500 kg;
- c) naczynia zbiorowe z naczyniami, które w myśl przepisów pod a) i b) mogą być ładowane do wagonów krytych, jeżeli sztuka przesyłki waży nie więcej niż 100 kg;
- d) spirytus (pkt 5) w butelkach szklanych, ustawionych w skrzyniach z przegródkami, nadawany do przewozu w przesyłkach wagonowych, przy czym przepisane pod l. m. 304 (2) pokrywy nie są wymagane, jeżeli butelki nie zawierają więcej niż 1 l i jeżeli skrzynie z przegródkami zostały umieszczone w wagonie w ten sposób, aby nie mogły się przewrócić lub spaść.

(3) O używaniu wagonów z urządzeniami elektrycznymi patrz Dodatek II.

312 (1) Naczynia wagonów-zbiorników powinny być zrobione z blachy żelaznej lub z innej blachy metalowej i uziemione elektrycznie. Naczynia i ich zamknięcia powinny odpowiadać ogólnym przepisom o opakowaniu l. m. 302. Ruchome naczynia powinny być umieszczone na podwoziach tak, aby nie mogły się przesuwac.

(2) Naczynia z cieczami wymienionymi w punktach 1 i 2 mogą być napełnione tylko do 95% ich pojemności przy temperaturze 15°C, o ile nie posiadają urządzeń pozwalających na rozszerzanie się cieczy i zapobiegających przerzucaniu się ognia z zewnątrz do wnętrza wagonu-zbiornika.

(3) Podczas opróżniania wagonów, zawierających ciecze wymienione w punkcie 1, należy unikać wydobywania się oparów na powietrze.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach (patrz Dodatek III).

313 Po obu stronach wagonów, do których załadowano sztuki przesyłki, zaopatrzone w nalepki według wzoru nr 4 lub 4a [l. m. 308 (1)], oraz po obu stronach wagonów-zbiorników z materiałami wymienionymi w punktach 1 i 2, powinny być umieszczone nalepki tego samego wzoru. Ponadto wagony te powinny być zaopatrzone z obu stron w nalepki według wzoru nr 14.

E. Zakaz ładowania razem.

314 Ciecze wymienionych w punktach 1 i 2 nie należy ładować razem do jednego wagonu:

- a) z materiałami wybuchowymi wymienionymi w punktach 14 do 22 (l. m. 21) klasy I a,

- b) z przedmiotami wymienionymi w punktach 3, 5, 7, 13 i 14 (l. m. 61) klasy I b — z wyjątkiem zapałów o znacznej sile wybuchowej wymienionych w punktach 5 a) i 5 b) w opakowaniu dla drobnych przesyłek pośpiesznych według l. m. 67 —.

315 Dla przesyłek, które nie powinny być ładowane razem do tego samego wagonu, powinny być sporządzone oddzielne listy przewozowe (§ 6, pkt 14 RPT).

F. Prózne opakowanie. Inne przepisy.

316 (1) Prózne naczynia wymienione w punkcie 6a) i prózne naczynia wagonów-zbiorników po cieczach palnych wymienionych w punktach 1 i 2 lub po acetonie i mieszaninach z acetonem (pkt 5) powinny być dobrze zamknięte.

(2) Naczynia wymienione w punkcie 6 a) i 6 b) mogą być ładowane do wagonów krytych i przewożone jako drobne przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyspieszone tylko wtedy, jeśli są to naczynia metalowe i są dobrze zamknięte.

(3) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 301 i powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.

317 W razie uszkodzenia podczas przewozu, naczynia z cieczami wymienionymi w punktach 1 i 2 oraz z acetonem i mieszaninami z acetonem (pkt 5) powinny być niezwłocznie wyładowane i jeżeli naprawa ich przez zaklejenie lub w podobny sposób w krótkim czasie okaże się niemożliwą, mogą być sprzedane bez dalszych formalności wraz z zawartością na rachunek nadawcy.

318—349

IIIb. MATERIAŁY STAŁE ŁATWO ZAPALNE.

1. Wyszczególnienie materiałów.

350 Spośród materiałów określonych w tytule klasy III b materiały wymienione pod l. m. 351 podlegają przepisom l. m. 351 do 366. Materiały te uważa się wskutek tego za materiały Załącznika A.

- 351** 1. Materiały, które mogą się łatwo zapalić od iskier parowozu, jak *mączka drzewna, trociny drzewne, wióry drzewne, wełna drzewna, węgiel drzewny, tarta miazga drzewna i celuloza drzewna, stary papier i odpadki papieru, wełna papierowa, kora drzewna, trzcina* (z wyjątkiem trzciny hiszpańskiej i łaniny z trzciny), *sitowie, siano, słoma* (również *kukurydzowa, ryżowa, rzepakowa* lub *lniana*), *materiały włókiennicze pochodzenia roślinnego i odpadki materiałów włókienniczych pochodzenia roślinnego, korek sproszkowany lub ziarnisty i drobne odpadki korkowe* (z wyjątkiem korka w kawałkach, w belach prasowanych i dobrze związanych). Patrz również klasę II, l. m. 201, 201 a i 201 b.
2. *Siarka sproszkowana* (również *kwiat siarczany*).
3. *Celoidyna*, materiał wytwarzany przez niezupełne odparowanie rozpuszczalnika znajdującego się w kolodium, który zawiera głównie bawełnę kolodionową.
4. *Celuloid w płytach, arkuszach, prętach lub rurkach*.
5. *Celuloid filmowy bez emulsji* (surowiec służący do wyrobu filmów) *w zwojach i filmy celuloidowe nasświetlone*, wywołane lub niewywołane.

Uwaga. Filmy nienaświetlone nie są uważane za materiały Załącznika A i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

6. *Odpadki celuloidu i odpadki filmów celuloidowych.*

Uwaga. Za odpadki filmów celuloidowych uważa się również zużyte filmy celuloidowe, i to także wówczas, jeśli są myte (odsrebrzane), jednak nie pozbawione kamfory.

O odpadkach błon i taśm filmowych nitrocelulozowych, mytych i następnie wygotowanych pod ciśnieniem, patrz klasę I a, punkt 5 (l. m. 21).

7. *Nadtlenek (superoxyd) benzoilu, zawierający 10% do 25% wody.*

Uwaga. Materiał ten, jeśli zawiera mniej niż 10% wody, nie jest dopuszczony do przewozu, jeśli zaś zawiera 25% lub więcej wody nie jest uważany za materiał Załącznika A i wskutek tego nie podlega przepisom Załącznika A.

8. *Dwuchloroamina (paratoluolsulfondwuchloroamina).*

9. *Pył i proszek, jak też drobne wiórki magnezu i stopów magnezu o zawartości większej niż 80% magnezu.*

Uwaga. Zanieczyszczony pył lub zanieczyszczony proszek oraz zanieczyszczone drobne wiórki tego rodzaju są wyłączone od przewozu.

2. Przepisy o przewozie.

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

352 (1) Opakowanie powinno być tego rodzaju i tak zamknięte, aby nic z jego zawartości nie mogło się przedostawać na zewnątrz.

(2) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadanie normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić.

(3) Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości.

2. Opakowanie poszczególnych materiałów.

353 Materiały wymienione w punktach 1 i 2, jeśli są wysyłane jako drobne przesyłki pośpieszne lub pospieszne przyspieszone, powinny być zapakowane w naczynia drewniane; do przewozu siarki (pkt 2) dozwala się również używać naczyń z innych materiałów.

354 Celoidyna (pkt 3) powinna być tak opakowana, aby nie wysychała.

355 (1) Celuloid w płytach, arkuszach, prętach lub rurkach (pkt 4) powinien być zapakowany w naczynia drewniane lub w trwałe papier pakowy. Opakowanie papierowe powinno być umieszczone:

a) w klatkach z okładzin; albo

b) w ramach z desek, których brzegi powinny wystawać poza opakowanie papierowe, i które powinny być ściągnięte taśmami żelaznymi; albo

c) w opakowaniu ze szczelnej tkaniny.

(2) Waga sztuki przesyłki nie powinna przewyższać:

120 kg, jeśli sztuka zawiera rurki zapakowane w skrzynie, w klatki z okładzin lub w ramy z desek,

75 kg, jeśli sztuka zawiera rurki w opakowaniu z tkaniny,

120 kg, jeśli sztuka zawiera pręty.

356 (1) Celuloid filmowy w zwojach i filmy celuloidowe oświetlone, wywołane lub niewywołane (pkt 5), powinny być zapakowane w naczynia drewniane lub w pudełka tekturowe.

(2) Filmy naświetlone, wywołane lub niewywołane (pkt 5), jeśli są wysyłane jako drobne przesyłki pośpieszne lub pospieszne przyspieszone, powinny być zapakowane w pudełka z drzewa, z blachy, lub w twardą tekturę a następnie umieszczone w skrzyżniach drewnianych. Nadawca powinien tego rodzaju opakowanie zaświadczyć w liście przewozowym słowami: „*Opakowanie przepisane dla przesyłek pośpiesznych*”.

357 (1) Odpadki celuloidu i odpadki filmów celuloidowych (pkt 6) powinny być zapakowane albo w naczynia drewniane lub też w osłony z płótna surowego albo z juty; jednak w drobnych przesyłkach pośpiesznych lub pospiesznych przyspieszonych dopuszcza się je do przewozu tylko wówczas, jeżeli są zapakowane w naczynia drewniane.

(2) Sztuka przesyłki w pojedynczej osłonie z płótna surowego lub juty powinna ważyć nie więcej niż 40 kg, w osłonie zaś podwójnej nie więcej niż 80 kg.

358 (1) Nadtlenek (superoxyd) benzoilu (pkt 7) powinien być w ilościach najwyżej po 2 kg opakowany wodoszczelnie i następnie umieszczony pojedynczo lub po kilka sztuk w skrzyniach drewnianych.

(2) Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 35 kg.

358/1 (1) Dwuchloroamina (paratoluolsulfondwuchloroamina) (pkt 8) powinna być zapakowana w naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe lub tym podobne, które powinny być ułożone w materiale wypełniającym w skrzyżniach drewnianych.

(2) Sztuka przesyłki powinna przy użyciu naczyń szklanych ważyć nie więcej niż 90 kg a przy użyciu naczyń porcelanowych, kamionkowych i tym podobnych nie więcej niż 50 kg. Sztuka przesyłki powinna zawierać nie więcej niż 25 kg dwuchloroaminy.

358/2 (1) Materiały wymienione w punkcie 9 powinny być w stanie suchym zapakowane w szczelne, dobrze zamykane beczki żelazne lub w szczelne naczynia drewniane zaopatrzone w szczelne wkładki blaszane albo też w dobrze zamykane puszki z białej blachy, umieszczone następnie w skrzyni drewnianej.

(2) Przy nadawaniu do przewozu pojedynczych puszek z białej blachy wystarcza owijanie ich w tekturę falistą, zamiast pakowania do drewnianej skrzyni. Tego rodzaju sztuki przesyłki nie powinny ważyć więcej niż 12 kg.

3. Pakowanie razem.

359 Spośród materiałów, wymienionych pod l. m. 351, mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki pomiędzy sobą albo też z innymi towarami tylko materiały niżej wymienione i tylko na warunkach następujących:

- a) pomiędzy sobą; materiały wymienione w tym samym punkcie w przepisany opakowaniu. Sztuka przesyłki, w której zapakowano razem opakowany w tkaninę celuloid w prętach i rurkach, powinna ważyć nie więcej niż 75 kg;
- b) materiały wymienione w punktach 3 i 5 tylko z towarami, które nie są objęte Załącznikiem A. Materiały te, opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, należy łączyć z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym;
- c) materiały wymienione w punkcie 8 z materiałami lub przedmiotami innych klas — jeżeli i o ile pakowanie razem jest również dla nich dozwolone — lub z innymi towarami, jednak nie z tłustymi lub lotnymi olejkami eterycznymi, łącząc je w opakowaniu przepisany dla sztuk przesyłki w mocnej skrzyni drewnianej.

Uwaga. Materiały wymienione w punkcie 1, użyte jako materiał pakunkowy lub wypełniający, nie podlegają ograniczeniom tej l. m.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki (patrz Dodatek III).

360 Każda sztuka, zawierająca materiały wymienione w punktach 4 do 6, powinna być zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 6 i to również wówczas, gdy materiały wymienione w punkcie 5 zostały według l. m. 359 zapakowane razem z innymi towarami.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

361 Materiały wymienione w punktach 1, 2, 5 i 6 dopuszcza się do przewozu jako drobne przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyspieszone tylko wówczas, jeśli są opakowane według przepisów dla przesyłek pośpiesznych l. m. 353, 356 (2) i 357 (1).

C. Wzmianki w liście przewozowym.

362 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 351. Jeśli nazwa materiału nie jest w punkcie 1 wyszczególniona, powinna być podana jego nazwa handlowa z dodaniem: „Materiał klasy III b, punkt 1”. Nazwa towaru powinna być podkreślona czerwonym kolorem.

(2) O wzmiankach w liście przewozowym dla nasświetlonych filmów (pkt 5), nadawanych do przewozu w drobnych przesyłkach pośpiesznych lub pośpiesznych przyspieszonych, patrz l. m. 356 (2).

(3) W liście przewozowym dla przesyłki, w której sztukach znajduje się materiał wymieniony w punktach 3 i 5, zapakowany razem z innymi towarami, należy również umieścić wzmianki, o których mowa pod (1), a w danym razie również pod (2).

(4) Przy materiałach wymienionych w punkcie 9 nadawca powinien w liście przewozowym podać zawartość magnezu, w przeciwnym razie materiały powinny być opakowane zgodnie z l. m. 358/2.

D. Środki przewozowe.

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

363 (1) Nieopakowane materiały wymienione w punkcie 1 powinny być załadowane do wagonów krytych lub niekrytych pod oponami.

Przyjmuje się do przewozu również w wagonach niekrytych bez opon nieopakowaną korę w ciągu całego roku, słomę rzepakową w czasie od 1 października do 31 marca a siotwie bez liści i bez kiści, jeśli jest dobrze ułożone, w czasie od 1 października do 30 kwietnia.

Opony, które na żądanie kolei powinien dostarczyć nadawca, powinny być bezwzględnie trwałe i mocne, posiadać w jednym cm² najmniej po 8 nitków w każdym kierunku i ważyć w jednym m² co najmniej 450 g. Powinny one również mieć trwałą powierzchnię tak gładką, aby iskry i lotny popiół nie znajdowały na niej oparcia.

(2) Materiały wymienione w punktach 4 do 6 i 9 powinny być załadowane do wagonów krytych, których okna (otwory przewietrzne) powinny być zamknięte.

(3) O używaniu wagonów z urządzeniami elektrycznymi patrz Dodatek II.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach.

364 Przepisów nie ma.

E. Zakaz ładowania razem.

365 Nie ma.

F. Próżne opakowanie. Inne przepisy.

366 Przepisów nie ma.

KLASA IV.

Materiały trujące.

1. Wyszczególnienie materiałów.

400 Spśród materiałów określonych w tytule klasy IV materiały wymienione pod l. m. 401 podlegają przepisom przewidzianym pod l. m. 401 do 429. Materiały te uważa się wskutek tego za materiały Załącznika A.

401 1. *Kwas cyjanowodorowy (kwas pruski), zawierający najwyżej 3% wody, bądź zupełnie wchłonięty przez masę porowatą, bądź w stanie ciekłym, jeżeli kwas cyjanowodorowy jest zabezpieczony od rozkładu przez dodanie odpowiedniego stabilizatora a od daty napełnienia naczynia tym kwasem nie upłynął jeszcze jeden rok.*

Uwaga. Naczynia z kwasem cyjanowodorowym, od daty napełnienia których upłynął więcej niż jeden rok, jak też kwas cyjanowodorowy o innych własnościach nie są dopuszczone do przewozu.

2. *Roztwory cyjanku potasu i cyjanku sodu; roztwory wodne kwasu cyjanowodorowego, zawierające w stosunku wagowym najwyżej 20 części kwasu cyjanowodorowego na 100 części roztworu. Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).*

Uwaga. Roztwory kwasu cyjanowodorowego, zawierające w stosunku wagowym więcej niż 20 części kwasu cyjanowodorowego, nie są dopuszczone do przewozu.

3. *Preparaty arsenowe ciekłe, jak kwas arsenowy. Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).*
4. *Czteroetyłek ołowiu i mieszaniny czteroetylku ołowiu z organicznymi związkami chlorowców (ciecz etylowa, środek przeciwstukowy). Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).*
5. *Siarczan dwumetylu. Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).*
6. *Związki arsenowe nieciekłe, jak kwas arsenawy, (pył hutniczy), żółty siarczek arsenu (auripigment), czerwony siarczek arsenu (realgar), arsen rodzimy (kamień muszy); stałe związki arsenowe do ochrony roślin. Patrz również l. m. 401 a, pod a) do c).*
7. *Sole kwasu cyjanowodorowego (kwasu pruskiego), nie wymienione w punktach 2 i 8, jak cyjanek potasu, cyjanek sodu, cyjanek wapnia, cyjanek baru, sole cyjanowe pojedyncze i podwójne, cyjanamid sodu, cyjanhydryna, jak również preparaty, zawierające sole kwasu cyjanowodorowego lub cyjanhydryny lub też tych obydwu. Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).*
8. *Sole cyjanowe miedzi i cynku, podwójne cyjanki cynku, miedzi, srebra i złota, wszystkie w połączeniu z cyjankami alkalicznymi, cyjanek miedzi i cyjanek cynku. Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).*
9. *Sublimat, strął biały (amidochlorek rtęciowy), strął czerwony (czerwony tlenek rtęci), farby miedziane, jak grynspan, barwniki miedziane zielone i niebieskie; octan ołowiu (cukier ołowiany); stałe związki rtęci do ochrony roślin. Patrz również l. m. 401 a, pod a) do c).*
10. *Sole talu i preparaty z solami talu. Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).*
11. *Azotek baru suchy lub zawierający mniej niż 10% wody albo alkoholi. Patrz również l. m. 401 a, pod a).*
12. *Azotek baru zawierający nie mniej niż 10% wody lub alkoholi i roztwory wodne azotku baru. Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).*
13. *Tlenek baru, wodorotlenek baru, siarczki baru, sole baru (z wyjątkiem siarczanu baru) oraz pozostałości po wyrobie baru zawierające bar. Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).*
14. *Tlenki ołowiu, glejta ołowiana (glejta, masykot itd.), minia, biel ołowiana, farby ołowiane — z wyjątkiem farb gotowych do użycia —, pozostałości i odpadki zawierające*

jeszcze znaczne ilości tych związków ołowiu, jak popioły ołowiane, popioły cyny do lutowania i ołowiu drukarskiego. Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).

15. a) *Kwas szczawiowy i szczawian potasu, jeden i drugi w stanie stałym;*
b) *sole kwasu fluorokrzemowego.*
Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).
16. a) *Chlorany, dwutlenek baru (nadtlenuk baru), mieszaniny dwutlenku baru z azotanem baru lub z podobnymi solami nieorganicznymi, azotek sodu.*
b) *Mieszaniny dwutlenku baru ze stałymi kwasami organicznymi lub z kwaśnymi solami stałych kwasów organicznych, również zawierające składniki barwiące, jak też mieszaniny dwutlenku baru z azotanem baru lub z podobnymi solami nieorganicznymi i z najwyżej 5% skrobi.*
Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).
17. *Żelazokrzem (ferrosilicium) i manganokrzem (manganosilicium), otrzymane sposobem elektrycznym, zawierające więcej niż 30% lecz mniej niż 70% krzemu, jak też otrzymane sposobem elektrycznym stopy żelazokrzemowe z glinem, manganem, wapniem albo kilkoma z tych metali, zawierające ogółem więcej niż 30% a mniej niż 70% tych składników, licząc razem z krzemem (lecz bez żelaza).* Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).

Uwaga. Brykiety z żelazokrzemu i manganokrzemu, bez względu na ilość zawartego w nich krzemu, nie są uważane za materiały Załącznika A i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

18. *Fosforek glinu i preparaty zawierające znaczne ilości fosforu glinu.* Patrz również l. m. 401 a, pod a) i b).
19. *Nieoczyszczone próżne worki po materiałach trujących wymienionych w punkcie 6.*
20. *Nieoczyszczone próżne naczynia i nieoczyszczone próżne worki po materiałach trujących wymienionych w punktach 1 do 5, 7 do 13 i 18, jak również nieoczyszczone próżne naczynia po materiałach trujących wymienionych w punkcie 6.*
21. *Nieoczyszczone próżne naczynia i nieoczyszczone próżne worki po materiałach trujących wymienionych w punktach 15 a) i 16.*

401a Nie są uważane za materiały Załącznika A i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A:

- a) materiały wymienione w punktach 2 do 18, jeśli są zapakowane z zachowaniem przepisów l. m. 402 do szczelnie zamkniętych naczyń blaszanych lub też szklanych, porcelanowych, kamionkowych lub tym podobnych — materiały wymienione w punkcie 11 również do szczelnie zamkniętych pudełek tekturowych —, które są ułożone w materiale wypełniającym w zalutowanych naczyniach blaszanych, umieszczonych następnie w mocnych drewnianych skrzyniach zewnętrznych; należy przy tym przestrzegać przepisów l. m. 404 do 408, 410, 412, 413, 416 i 418/1, ograniczających ilość zawartości w naczyniach oraz wagi sztuk przesyłki;
- b) wymienione w punktach 2 do 10 i 12 do 18 materiały w ilości dla każdego do 1 kg, jeśli są zapakowane z zachowaniem przepisów l. m. 402 do szczelnie zamkniętych naczyń blaszanych lub też szklanych, porcelanowych, kamionkowych lub tym podobnych, ułożonych następnie w materiale wypełniającym w mocnych, szczelnych i dobrze zamkniętych drewnianych skrzyniach zewnętrznych; należy przy tym przestrzegać przepisów l. m. 404, ograniczających ilość zawartości w naczyniach;
- c) gotowe do użycia mieszaniny stałych trujących związków do ochrony roślin (pkt 6 i 9), pakowane w torby papierowe zawierające najwyżej 5 kg i umieszczone następnie w pudełkach tekturowych lub puszkach blaszanych z wyraźnym i nie zacierającym się napisem: „Związki trujące do ochrony roślin”.

2. Przepisy o przewozie.

(Przepisy dotyczące próżnego opakowania podane są pod lit. F.)

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

402 (1) Opakowanie powinno być tego rodzaju i tak zamknięte, aby nic z jego zawartości nie mogło się przedostawać na zewnątrz. O przepisach specjalnych dotyczących materiałów wymienionych w punkcie 17 patrz l. m. 418.

(2) Materiał opakowania i jego zamknięcia nie powinien ulegać oddziaływaniu zawartości ani też tworzyć z nią szkodliwych związków.

(3) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić. Opakowanie wewnętrzne powinno być w naczyniu zewnętrznym nieruchomo ułożone.

(4) Jeżeli jest przepisane lub dozwolone użycie naczyń szklanych, porcelanowych, kamionkowych lub tym podobnych, naczynia te powinny być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach ochronnych. Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości; w szczególności powinien on posiadać właściwości chłonne, jeżeli zawartość jest ciekła.

2. Opakowanie poszczególnych materiałów.

403

(1) Kwas cyjanowodorowy (pkt 1) powinien być zapakowany:

a) kwas cyjanowodorowy zupełnie wchłonięty przez bezwładną masę porowatą: w puszkach z mocnej blachy żelaznej o pojemności najwyżej 7,5 l wypełnionej całkowicie masą porowatą. Puszki powinny wytrzymać nadciśnienie 6 atmosfer i po napełnieniu pozostawać jeszcze szczelnymi przy temperaturze 50°C. Na pokrywie każdej puszki powinna być wyciśnięta data napełnienia. Puszki powinny być umieszczone w skrzyniach zewnętrznych o ściankach grubości co najmniej 18 mm tak, aby się wzajemnie nie stykały. Całkowita pojemność wszystkich puszek nie powinna przewyższać 120 l, a sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 120 kg;

b) ciekły kwas cyjanowodorowy, nie wchłonięty przez masę porowatą: w naczynia ze stali żelaznej. Naczynia te powinny odpowiadać właściwym przepisom klasy Id pod l. m. 133, 142 i 145 z następującymi odchyleniami i uzupełnieniami:

Ciśnienie wewnętrzne stosowane przy próbie wodnej powinno wynosić 100 atn. Próba ciśnienia powinna być ponawiana co dwa lata i połączona z dokładnym zbadaniem wnętrza naczynia oraz stwierdzeniem jego wagi.

Oprócz napisów przewidzianych pod l. m. 145 (1) a) do c) i e) na naczyniach powinna być podana ostatnia data ich napełnienia.

Najwyższa dozwolona pojemność naczyń wynosi 1 kg cieczy na 1,80 l pojemności;

c) kwas cyjanowodorowy w stanie ciekłym, nie wchłonięty przez masę porowatą, w ilościach do 25 g: do mocnych rurek szklanych o zatopionych końcach. Najwyżej 10 takich rurek należy umieścić w szczelnie zalutowanej blaszanej puszcze, układając je tam w ziemi wymoczkowej odpowiadającej ilościowo zawartości. Ziemia wymoczkowa powinna być zwilżona taką ilością formaliny, aby na 25 g kwasu cyjanowodorowego przypadało 100 g formaliny. Najwyżej 5 puszek blaszanych należy umieścić w skrzyni wyłożonej zalutowaną blachą cynkową, przekładając puszki te również ziemią wymoczkową, która powinna być w ten sam sposób zwilżona formaliną.

(2) O wzmiankach w liście przewozowym patrz l. m. 422.

404

(1) Materiały wymienione w punkcie 2 powinny być zapakowane:

a) roztwory cyjanku potasu i cyjanku sodu w naczynia żelazne, ułożone następnie w materiale wypełniającym w drewnianych lub metalowych naczyniach ochronnych;

b) roztwory wodne kwasu cyjanowodorowego; w zawierające najwyżej 50 g roztworu ampulki szklane o zatopionych końcach, lub w zawierające najwyżej 250 g roztworu butelki szklane, zamykane ściśle korkami szklanymi. Ampulki i butelki powinny być pojedynczo lub po kilka ułożone w materiale wypełniającym w zalutowanych pudełkach z białej blachy lub w skrzyniach ochronnych wyłożonych zalutowaną białą blachą. Pudełko z białej blachy powinno wraz z zawartością ważyć nie więcej niż 15 kg i zawierać nie więcej niż 3 kg roztworu kwasu cyjanowodorowego a skrzynia powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

(2) O przewozie w wagonach-ziornikach patrz l. m. 425.

405

(1) Preparaty arsenowe ciekłe (pkt 3) powinny być zapakowane:

a) w naczynia metalowe, drewniane lub gumowe, albo

b) w naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe lub tym podobne. Opakowanie ochronne tych naczyń, z wyjątkiem skrzyń, powinno być zaopatrzone w uchwyty.

(2) Sztuka przesyłki, zawierająca naczynia z materiału kruchego, powinna przy nadeniu jako przesyłka drobna ważyć nie więcej niż 75 kg.

406

Materiały wymienione w punkcie 4 powinny być zapakowane:

a) w zamykane hermetycznie beczki żelazne z obręczami do przetaczania, albo

- b) w zamykane hermetycznie naczynia z mocnej czarnej lub białej blachy. Naczynie z białej blachy powinno jednak ważyć nie więcej niż 6 kg. Naczynia blaszane powinny być ułożone pojedynczo lub po kilka w materiale wypełniającym w drewnianej skrzyni zewnętrznej. Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

407

- (1) Siarczan dwumetylu (pkt 5) powinien być zapakowany:
a) w zamykane hermetycznie beczki żelazne z obręczami do przetaczania, albo
b) w zamykane hermetycznie naczynia z mocnej czarnej lub białej blachy. Naczynie z białej blachy powinno jednak ważyć nie więcej niż 6 kg. Albo
c) w zamykane hermetycznie butelki szklane lub ampułki szklane, przy czym tak jedne jak i drugie powinny ważyć wraz z zawartością nie więcej niż po 3 kg.

(2) Naczynia blaszane i butelki szklane mogą być zamykane parafinowanymi korkami z korka naturalnego; butelki szklane mogą być również zamykane oszlifowanymi korkami szklanymi. Korki powinny być zabezpieczone od obluźnienia kapturkami z pergaminu, wiskozy itp. Ampułki szklane powinny mieć zatopione końce.

(3) Naczynia blaszane powinny być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach ochronnych, zaopatrzonych w uchwyty. Butelki szklane i ampułki szklane powinny być owinięte papierem i ułożone w materiale wypełniającym w pudełkach z białej blachy lub w skrzyniach drewnianych, wyłożonych zlitowaną blachą.

(4) Sztuka przesyłki, zawierająca naczynia z materiału kruchego, powinna ważyć przy nadaniu jako przesyłka drobna nie więcej niż 75 kg.

408

- (1) Materiały wymienione w punktach 6 i 7 powinny być zapakowane:

- a) w żelazne beczki z obręczami do przetaczania, albo
b) w bębny z blachy żelaznej z obręczami do przetaczania, albo w bębny z blachy falistej lub innej, wzmocnione wwalcowanymi obręczami. Bęben wraz z zawartością powinien ważyć nie więcej niż 150 kg. Przy przewozie w przesyłkach wagonowych mogą być także używane zwyczajne beczki żelazne. Albo

- c) w naczynia drewniane wyłożone gęstą tkaniną, w naczynia blaszane lub w naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe itp. Wszystkie naczynia — również drewniane — powinny być umieszczone nieruchomo pojedynczo lub po kilka w zewnętrznym naczyniu drewnianym, przy czym naczynia z materiału kruchego powinny być ułożone w materiale wypełniającym.

(2) Materiały wymienione w punkcie 6 można także pakować w worki ze smołowego płótna lub w worki z podwójnego mocnego i wodoszczelnego papieru, przełożonego warstwą asfaltu. Worki powinny być umieszczone w naczyniach drewnianych.

(3) Sztuka przesyłki z naczyniami z materiału kruchego powinna przy nadaniu jako przesyłka drobna ważyć nie więcej niż 75 kg.

409

- (1) Stałe związki arsenowe do ochrony roślin (pkt 6) można również pakować:

- a) w beczki o podwójnych ściankach, które powinny być wyłożone mocnym papierem, albo
b) w pudełka tekturowe, umieszczone w skrzyni, albo
c) w ilościach do 12,5 kg w podwójne torby z mocnego papieru, umieszczone pojedynczo lub po kilka w skrzyni wyłożonej mocnym papierem.

(2) Przy przewozie w przesyłkach wagonowych można również stosować:

- a) zwyczajne naczynia drewniane, wyłożone mocnym papierem, albo
b) pakując najwyżej po 25 kg: podwójne torby z mocnego papieru, układane oddzielnie w workach z juty lub podobnego materiału, wyłożonych mocnym papierem.

410

- (1) Materiały wymienione w punktach 8 i 9 powinny być zapakowane:

- a) w naczynia żelazne albo w mocne beczki drewniane lub też w skrzynię drewnianą wzmocnioną obręczami, albo

- b) w naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe itp., albo

- c) w ilościach najwyżej po 10 kg; również w podwójne torby papierowe.

Do b) i c): Naczynia i torby papierowe powinny być ułożone w materiale wypełniającym w zewnętrznych naczyniach drewnianych.

(2) Sztuka przesyłki z naczyniami z materiału kruchego powinna przy nadaniu jako przesyłka drobna ważyć nie więcej niż 75 kg.

411

- Materiały, wymienione w punkcie 10 powinny być zapakowane:

- a) w naczynia z białej blachy, albo

- b) w skrzynię drewnianą wzmocnioną obręczami, albo

- c) w drewniane beczki z obręczami żelaznymi lub z mocnymi obręczami drewnianymi.

412 Azotek baru wymieniony w punkcie 11, pokryty elastycznym materiałem, powinien być zapakowany do puszek tekturowych. Każda puszka powinna zawierać nie więcej niż 500 g. Zamknięcie pokrywy powinno być uszczelnione od wody oklejoną dookoła taśmą izolacyjną. Puszki powinny być ułożone pojedynczo lub po kilka w materiale wypełniającym w zewnętrznych naczyniach drewnianych, które powinno zawierać nie więcej niż 1 kg azotku baru.

413 Azotek baru wymieniony w punkcie 12 i roztwory wodne azotku baru (pkt 12) powinny być zapakowane w naczynia szklane. Naczynie takie może zawierać najwyżej 10 kg azotku baru lub najwyżej 20 l roztworu azotku baru. Naczynia powinny być ułożone pojedynczo w materiale wypełniającym w skrzyniach lub koszach żelaznych z pełnymi ściankami; objętość materiału wypełniającego powinna być równa co najmniej objętości zawartości naczynia.

414 (1) Materiały wymienione w punktach 13 i 14 powinny być zapakowane:

- a) w naczynia żelazne lub drewniane, albo
- b) w worki jutowe lub papierowe.

(2) Materiały wymienione w punkcie 14 mogą być również pakowane do naczyń z białej lub innej blachy żelaznej.

(3) W przesyłkach wagonowych materiały wymienione w punktach 13 i 14 można wysyłać również bez opakowania [patrz l. m. 423 (3)].

415 Materiały wymienione w punkcie 15 a) i 15 b) powinny być zapakowane do naczyń drewnianych lub do worków.

416 Materiały wymienione w punkcie 16 powinny być zapakowane:

- a) mieszaniny zawierające dwutlenek baru wymienione w punkcie 16 b): w ilościach najwyżej po 1 kg do wodoszczelnie zamkniętych naczyń szklanych, ułożonych pojedynczo lub po kilka w materiale wypełniającym w naczyniach z czarnej blachy lub w naczyniach z drzewa, wyłożonych mocnym papierem; sztuka przesyłki powinna przy nadaniu jako przesyłka drobna ważyć nie więcej niż 75 kg.

Przy mieszaninach zawierających skrobię pakowanie w naczynia szklane nie jest konieczne, jeżeli zostały one zapakowane do skrzyń drewnianych, wyłożonych blachą i zaopatrzonych w pokrywę przyciskową, lub do bębnow z blachy żelaznej z nakręconą pokrywą lub też, jeżeli mieszaniny zostały przed umieszczeniem w skrzyni zapakowane do wodoszczelnych worków. Jako skrzynia drewniana sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 100 kg;

- b) azotek sodu: do naczyń z czarnej lub białej blachy;
- c) pozostałe materiały: do naczyń z czarnej blachy lub też do naczyń drewnianych, wyłożonych mocnym papierem.

418 (1) Materiały wymienione w punkcie 17 powinny być zapakowane w stanie zupełnie suchym do naczyń drewnianych lub metalowych, które mogą być zaopatrzone w urządzenia do ulatniania się gazów. Materiały drobnoziarniste można również pakować do worków.

(2) W przesyłkach wagonowych materiały te można również wysyłać bez opakowania [patrz l. m. 423 (4)].

418/1 (1) Materiały wymienione w punkcie 18 powinny być zapakowane w stanie zupełnie suchym:

- a) do mocnych torb, umieszczonych pojedynczo lub po kilka w hermetycznie zamykanych naczyniach blaszanych, które powinny być następnie umieszczone w skrzyniach drewnianych o grubości ścianek co najmniej 12 mm, albo
- b) w ilościach najwyżej po 3 kg do mocnych, hermetycznie zamkniętych butelek szklanych. Butelki szklane powinny być ułożone w suchym materiale wypełniającym w skrzyni drewnianej, wyłożonej wodoszczelnie blachą.

(2) Pakowanie razem worków przeciwigazowych w wewnętrznych i zewnętrznych naczyniach jest dozwolone.

3. Pakowanie razem.

419 Spośród materiałów wymienionych pod l. m. 401 mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki pomiędzy sobą, albo z materiałami lub przedmiotami innych klas albo też z innymi towarami tylko materiały niżej podane i to tylko na warunkach następujących:

- a) pomiędzy sobą; materiały wymienione w tym samym punkcie. Materiały te, opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, należy łączyć w drewnianym naczyniu zbiorowym;

b) pomiędzy sobą, z materiałami lub przedmiotami innych klas — jeżeli i o ile pakowanie razem jest również dla nich dozwolone — lub z innymi towarami:

1. materiały wymienione w punkcie 3 w ogólnych ilościach do 1 kg, zapakowane w naczynia szklane, ułożone następnie w materiale wypełniającym w naczyniu metalowym, łącząc je z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym;

2. materiały wymienione w punktach 6, 7 i 16 w ogólnych ilościach do 5 kg; jednak nie wolno łączyć razem:

materiałów wymienionych w punkcie 7 oraz chloranów, dwutlenku baru i azotku sodu [pkt 16 a)] z kwasami klasy V, punkt 1; chloranów [pkt 16a)] z materiałami wymienionymi w punktach 1 do 4 klasy III a.

Materiały te, opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, powinny być złączone z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym;

3. materiały wymienione w punktach 5, 8 do 15 i 18; łączenie materiałów wymienionych w punkcie 8 z kwasami klasy V, punkt 1, oraz materiałów wymienionych w punkcie 18 z ciekłymi kwasami i cieczami wodnymi nie jest jednak dozwolone. Materiały te, opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, powinny być złączone z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki (patrz Dodatek III).

420 (1) Każda sztuka przesyłki drobnej z materiałami wymienionymi w punktach 1 do 13 i 18 powinna być zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 7 i to również wówczas, gdy materiały te są pakowane razem z innymi towarami według l. m. 419; każda sztuka przesyłki z materiałami wymienionymi w punkcie 18 powinna być ponadto zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 12.

(2) W przesyłkach wagonowych sztuki przesyłki mogą takich nalepek nie posiadać. [Patrz również l. m. 426 (1)].

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

421 Nie ma ograniczeń.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

422 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 401 i powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.

Przy nadawaniu materiałów wymienionych w punktach 1 do 13 i 18 w przesyłkach drobnych należy w liście przewozowym umieścić pod nazwą towaru następujące oświadczenie: „*Nie przechowywać w pobliżu środków żywnościowych lub spożywczych*”. Oświadczenie to należy wpisać lub podkreślić czerwonym kolorem.

(2) Przy kwasie cyjanowodorowym (pkt 1) nadawca powinien oświadczyć w liście przewozowym: „*Właściwości i opakowanie odpowiadają przepisom Załącznika A do RPT*”.

(3) W liście przewozowym dla przesyłki, w której sztukach znajduje się materiał wymieniony pod l. m. 401, zapakowany razem z innymi materiałami lub przedmiotami Załącznika A lub też z innymi towarami, należy wzmianki przewidziane dla każdego z tych materiałów i przedmiotów umieścić osobno.

D. Środki przewozowe.

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

423 (1) Wagony niekryte z kwasem cyjanowodorowym (pkt 1) powinny być w miesiącach od kwietnia do października przykrywane oponami, jeżeli naczynia z kwasem nie są zapakowane do skrzyń drewnianych.

(2) Materiały wymienione w punkcie 10 powinny być załadowane do wagonów krytych.

(3) Materiały wymienione w punktach 13 i 14, nieopakowane, powinny być załadowane do wagonów niekrytych lub do wagonów z ruchomymi pokrywami.

(4) Materiały wymienione w punkcie 17:

a) zapakowane do naczyń bez urządzeń do ulatniania się gazów — powinny być załadowane do wagonów krytych lub do wagonów niekrytych z oponami;

b) zapakowane do naczyń zaopatrzonych w urządzenia do ulatniania się gazów — powinny być załadowane do wagonów niekrytych bez opon lub do wagonów krytych;

c) przewożone bez opakowania w przesyłkach wagonowych — mogą być ładowane również do wagonów niekrytych bez opon.

424 Materiały wymienione w punktach 1 do 13 i 18 powinny być składane w wagonach lub magazynach towarowych oddzielnie od artykułów żywnościowych i spożywczych.

425 (1) Naczynia wagonów-zbiorników i ich zamknięcia powinny odpowiadać ogólnym przepisom o opakowaniu pod l. m. 402.

(2) Naczynia wagonów-zbiorników do przewozu materiałów wymienionych w punkcie 2 nie powinny posiadać w dolnej części żadnych otworów (kranów, zaworów itp.), a jeśli nie mają podwójnych ścian, żadnych nitowanych spoeń. Otwory powinny być uszczelnione i zabezpieczone mocno przyśrubowanymi pokrywami metalowymi.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach (patrz Dodatek III).

426 (1) Po obu stronach wagonów, do których załadowano sztuki przesyłki, zaopatrzone w nalepki według wzoru nr 7 [l. m. 420 (1)], powinny się znajdować nalepki tego samego wzoru, jak również na wagonach, załadowanych sztukami przesyłki z materiałami wymienionymi w punktach 1 do 13 i 18, jeżeli sztuki te, wysyłane jako przesyłki wagonowe, same nie są zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze [l. m. 420 (2)], jak też na wagonach-zbiornikach z tymi materiałami.

(2) Jeżeli naczynia z materiałami wymienionymi w punkcie 17, mające urządzenia do ulatniania się gazów, są załadowane do wagonów krytych, na wagonach tych powinny być z obu stron umieszczone nalepki według wzoru nr 13.

E. Zakaz ładowania razem.

427 Nie ma.

F. Próżne opakowanie. Inne przepisy.

428 (1) Worki wymienione w punkcie 19 powinny być zapakowane w skrzynie lub w gęste, nasmołowane worki.

(2) Naczynia (również naczynia wagonów-zbiorników) i worki wymienione w punktach 20 i 21 powinny być szczelnie zamknięte.

(3) Skrzynie lub nasmołowane worki z przedmiotami wymienionymi w punkcie 19, jak również naczynia i worki wymienione w punkcie 20, powinny być zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze według wzoru nr 7.

(4) Przedmioty wymienione w punktach 19 i 20 należy w wagonach i magazynach towarowych składać oddzielnie od artykułów żywnościowych i spożywczych.

(5) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona *kursywą* pod l. m. 401 i powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.

(6) Przy nadawaniu w przesyłkach drobnych skrzyń lub nasmołowanych worków, zawierających przedmioty wymienione w punkcie 19, oraz naczyń i worków wymienionych w punkcie 20 należy w liście przewozowym umieścić pod nazwą towaru następujące oświadczenie: „*Nie przechowywać w pobliżu środków żywnościowych lub spożywczych*”. Oświadczenie to należy wpisać lub podkreślić czerwonym kolorem.

429 W przypadku rozsypania materiałów, wymienionych w punktach 1 do 13 i 18, wskutek uszkodzenia ich opakowania, środki żywnościowe lub spożywcze, załadowane w tym samym wagonie, mogą być wydane odbiorcy tylko wtedy, jeżeli stwierdzono, że środki te nie zostały zanieczyszczone rozsypanymi materiałami trującymi. Niniejsze postanowienie nie narusza odpowiedzialności kolei w stosunku do osoby uprawnionej do rozporządzania przesyłką środków żywnościowych lub spożywczych.

KLASA V.

Materiały żrące.

1. Wyszczególnienie materiałów.

500 Spośród materiałów określonych w tytule klasy V materiały wymienione pod l. m. 501 podlegają przepisom przewidzianym pod l. m. 501 do 521. Materiały te uważa się wskutek tego za materiały Załącznika A.

501 1. *Kwas siarkowy, kwas siarkowy dymiący (kwas siarkowy z rozpuszczonym w nim bezwodnikiem, oleum, olej wiotriolowy, kwas siarkowy nordhauseński). Akumulatory elektryczne z kwasem siarkowym, szlam ołowiany z elektrycznych akumulatorów lub komór ołowianych, zawierający kwas siarkowy. Odpadki kwaśne po oczyszczaniu olejów mineralnych. Odpadkowy kwas siarkowy z wytwórni nitroglicerynowych, całkowicie odnitrowany.*

Uwaga. Odpadkowy kwas siarkowy z wytwórni nitroglicerynowych, nie odnitrowany całkowicie, nie jest dopuszczony do przewozu.

Kwas azotowy, czerwony kwas azotowy dymiący i mieszaniny kwasu siarkowego z kwasem azotowym.

Kwas solny, mieszaniny kwasu siarkowego z kwasem solnym.

Kwas fluorowodorowy (roztwory wodne fluorowodoru, zawierające najwyżej 85% fluorowodoru).

Ciekły fluorowódór, również z zawartością najwyżej 15% wody.

Kwas nadchlorowy (roztwory wodne kwasu nadchlorowego, zawierające najwyżej 70% kwasu nadchlorowego).

Uwaga. Roztwory wodne kwasu nadchlorowego, zawierające więcej niż 70% kwasu nadchlorowego, nie są dopuszczone do przewozu.

Roztwory wszelkiego rodzaju zawierające kwasy mineralne, jak np. wytrawiacze dla metali.

Patrz również l. m. 501a, pod a).

2. *Chlorek siarki, tuzdzież azotan żelaza i siarczan żelaza (wytrawiacze żelazowe). Patrz również l. m. 501a, pod a).*

3. *Ługi żrące (ług sodowy, ług potasowy itp. również w mieszaninach, jak zawierające ług smary trawiące), pozostałości po oczyszczaniu olejów. Patrz również l. m. 501a, pod a).*

Akumulatory elektryczne z ługiem potasowym. Patrz również l. m. 501a, pod b),

4. *Brom. Patrz również l. m. 501a, pod a).*

5. *Kwas chlorooctowy. Patrz również l. m. 501 a, pod a).*

6. *Bezwodnik kwasu siarkowego. Patrz również l. m. 501a, pod a) i c).*

7. *Chlorek acetylu, chlorek benzoilu, pięciochlorek antymonu, chlorek chromylu, tlenochlorek fosforu, pięciochlorek fosforu (nadchlorek fosforu), trójchlorek fosforu, chlorek siarczyny, chlorek tionylu i kwas chlorosulfonowy, ten ostatni również zmieszany z kwasem siarkowym. Patrz również l. m. 501 a, pod a) i d).*

8. *Bielące ługi sodowe, potasowe i wapienne (nadchlorowe ługi sodowe, potasowe i wapienne):*

a) *o zawartości mniej niż 1% alkaliów, w obliczeniu na sodę żrącą i o zawartości mniejszej niż 15% czynnego chloru, .*

b) *o większej zawartości alkaliów lub czynnego chloru lub jednego i drugiego.*

Patrz również l. m. 501a, pod a).

9. *Ciekle chlorowcowe ciała drażniące jak heton bromometylowy. Patrz również l. m. 501a, pod a).*

10. *Roztwory wodne nadtlenu wodoru (woda utleniona), zawierające w stosunku wagowym na 100 części roztworu:*

- a) *ponad 6 do 35 części nadtlenu wodoru,*
- b) *ponad 35 do 45 części nadtlenu wodoru,*
- c) *ponad 45 do 60 części nadtlenu wodoru.*

Patrz również l. m. 501a, pod a).

Uwaga. Roztwory wodne nadtlenu wodoru, zawierające w stosunku wagowym ponad 60 części nadtlenu wodoru na 100 części roztworu, nie są dopuszczone do przewozu.

11. *Nieoczyszczone próżne naczynia po materiałach żrących wymienionych w punktach 1 do 9.*

501a Nie są uważane za materiały Załącznika A i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A:

- a) materiały wymienione w punktach 1 do 10 w ilościach do 1 kg każdego z tych materiałów, jeżeli się znajdują w szczelnie zamkniętych i odpornych na oddziaływanie zawartości naczyniach, ściśle następnie umieszczonych w trwałych, szczelnych i szczelnie zamkniętych naczyniach drewnianych;
- b) akumulatory elektryczne z ługiem potasowym (pkt 3) w naczyniach metalowych, o ile naczynia te są tak zamknięte, że ług potasowy nie może z nich wyciekać i jeżeli akumulatory są zabezpieczone od zwarcia (krótkiego spięcia);
- c) bezwodnik kwasu siarkowego (pkt 6), również zmieszany z nieznaczną ilością kwasu fosforowego, jeżeli jest zapakowany w hermetycznie zamknięte i zaopatrzone w uchwyty mocne naczynia blaszane o wadze wraz z zawartością najwyżej 15 kg;
- d) pięciochlorok fosforu (pkt 7), prasowany w bryły o wadze nie większej niż 10 kg, jeżeli są zapakowane w hermetycznie spawane naczynia blaszane, umieszczone następnie pojedynczo lub po kilka w pacz w ła, w skrzyni lub w skrzyni ładunkowej (kontenerze).

2. Przepisy o przewozie.

(Przepisy dotyczące próżnego opakowania podane są pod lit. F.)

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

502 (1) Opakowanie powinno być tego rodzaju i tak zamknięte, aby nic z jego zawartości nie mogło się przedostawać na zewnątrz. Przepisy specjalne dla akumulatorów elektrycznych (pkt 1 i 3) są podane pod l. m. 504.

(2) Materiał opakowania i jego zamknięcia nie powinien ulegać oddziaływaniu zawartości, ani też tworzyć z nią szkodliwych związków.

(3) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić. Opakowanie wewnętrzne powinno być w naczyniu zewnętrznym nieruchomo ułożone.

(4) Jeżeli jest przepisane lub dozwolone użycie naczyń szklanych, porcelanowych, kamionkowych lub tym podobnych, to w przypadkach, kiedy nie ma innego przepisu, naczynia te powinny być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach ochronnych. Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości.

2. Opakowanie poszczególnych materiałów.

503 (1) Materiały wymienione w punktach 1 do 5 powinny być zapakowane w naczynia z zachowaniem następujących specjalnych przepisów:

- a) Zawierający kwas siarkowy szlam ołowiany (pkt 1) może być również zapakowany w naczynia drewniane, lecz tak, aby kwas nie mógł z nich wyciekać.
- b) Zawierające kwas siarkowy i mogące ociekać odpadki kwaśne po oczyszczaniu olejów mineralnych (pkt 1) powinny być zapakowane w naczynia drewniane lub żelazne.
- c) Kwas fluorowodorowy (pkt 1) powinien być zapakowany tylko w naczynia z ołowiu, z żelaza powleczonego ołowiem, z gutaperki, lub też w naczynia drewniane powlezione wewnątrz parafiną lub żywicą.

Kwas fluorowodorowy, zawierający od 60% do 85% fluorowodoru, można również pakować w naczynia żelazne nie powlezione ołowiem.

Naczynia z kwasem fluorowodorowym, zawierającym 41⁰/₀ i więcej fluorowodoru, nie powinny posiadać na stronie zewnętrznej śladów kwasu. Naczynia żelazne powinny być zamknięte wkrętkami.

O przewozie w wagonach-zbiornikach patrz l. m. 518 (2).

- d) Ciekły fluorowódór (pkt 1), również z zawartością do 15⁰/₀ wody, powinien być w butlach ze stali zlewnej, które, jeśli nie są zapakowane w skrzynie, powinny być zaopatrzone w urządzenie zapobiegające przetaczaniu się. Butle powinny być zamknięte wkręcany lub nakręcany korkami. Naczynia powinny być napełnione tylko do 95⁰/₀ ich pojemności przy 15⁰ C.

O przewozie w wagonach-zbiornikach patrz l. m. 518 (2).

(2) W przesyłkach wagonowych mogą być przewożone również bez opakowania: zawierający kwas siarkowy szlam ołowiany (pkt 1) i odpadki kwaśne po oczyszczaniu olejów mineralnych (pkt 1), zawierające tylko nieznaczną ilość mogącego ociekać kwasu siarkowego (patrz l. m. 517).

(3) Naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe i tym podobne lub z kauczuku surowego powinny być otoczone materiałem chroniącym od uderzeń i umieszczone w opakowaniu ochronnym. Jeżeli naczynia zawierają:

- a) kwas siarkowy dymiący (pkt 1), zawierający co najmniej 20⁰/₀ wolnego bezwodnika, albo
- b) kwas azotowy (pkt 1), którego ciężar gatunkowy wynosi przy 15⁰ C co najmniej 1,48 (46,8⁰ Baumé), albo
- c) czerwony kwas azotowy dymiący (pkt 1), albo
- d) roztwory wodne kwasu nadchlorowego (pkt 1), zawierające więcej niż 30⁰/₀ kwasu nadchlorowego, albo
- e) brom (pkt 4),

jako materiał chroniący od uderzeń powinien być użyty chłonny materiał niepalny (z wyjątkiem popiołu z węgla), ilość zaś tego materiału powinna się co najmniej równać objętości zawartości naczynia. Materiał chroniący od uderzeń nie jest wymagany, jeżeli naczynia są umieszczone sprężysto w koszach żelaznych o pełnych ściankach.

(4) Opakowanie ochronne z naczyniami z materiału kruchego, zawierającymi materiały wymienione w punktach 1 do 5, z wyjątkiem skrzyń, powinny być zaopatrzone w uchwyty. Sztuka przesyłki powinna przy nadaniu jako przesyłka drobna ważyć nie więcej niż 75 kg.

504 (1) Akumulatory elektryczne (pkt 1 i 3) i ich baterie z dobrze umocowanymi w skrzynkach ogniwoami powinny być zabezpieczone od zwarcia (krótkiego spięcia) i następnie umieszczone w materiale chłonnym w skrzyni zewnętrznej.

(2) Akumulatory mogą być nieopakowane, jeżeli ogniwa są z materiału odpornego i tak na wierzchu urządzone, że płyn z nich nie może rozpryskiwać się w ilościach niebezpiecznych; przy tym akumulatory powinny być zabezpieczone od uszkodzenia, przewrócenia lub przesuwania.

(3) Akumulatory i ich baterie, wbudowane do pojazdów, również nie wymagają opakowania; pojazdy jednak muszą być dobrze umocowane w wagonie kolejowym.

505 (1) Bezwodnik kwasu siarkowego (pkt 6) powinien być zapakowany:

- a) w zalutowane naczynia z czarnej lub białej blachy albo w hermetycznie zamknięte butle z czarnej lub białej blachy lub też z miedzi, albo
- b) w naczynia szklane o zatopionych końcach lub w hermetycznie zamknięte naczynia kamionkowe.

(2) Naczynia powinny być ułożone w niepalnym i chłonnym materiale wypełniającym w naczyniach z drewna, albo z czarnej lub białej blachy.

506 Materiały wymienione w punkcie 7 powinny być zapakowane:

- a) w naczynia ze stali, ołowiu lub miedzi, albo
- b) w naczynia szklane z doszlifowanymi korkami szklanymi, ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach drewnianych lub, jeżeli zawierają więcej niż 5 kg materiału, w naczyniach metalowych.

506/1 (1) Materiały wymienione w punkcie 8 powinny być zapakowane w naczynia z takim zamknięciem, aby w naczyniu nie mogło powstać nadciśnienie, ciecz jednak nie mogła wyciekać.

Zamknięcie to powinno być zabezpieczone od obluźnienia, jednak nie w sposób zaklinienia lub nacięcia korka.

(2) Naczynia szklane, porcelanowe, kamionkowe lub tym podobne powinny być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach ochronnych. Materiał wypełniający nie

jest wymagany, jeśli naczynia są umieszczone sprężysto w żelaznych koszach o pełnych ściankach.

(3) Naczynia ochronne dla naczyń z materiału kruchego powinny być zaopatrzone w uchwyty a otwarte naczynia ochronne powinny oprócz tego posiadać pokrywę ochronną. Sztuka przesyłki powinna przy nadaniu jako przesyłka drobna ważyć nie więcej niż 100 kg.

507

Ciekłe chlorowcowe ciała drażniące (pkt 9) powinny być zapakowane:

- a) w ilościach najwyżej po 100 g w szklane o zatopionych końcach ampułki, które mogą być napełnione tylko do 95% ich pojemności. Ampułki te powinny być ułożone pojedynczo lub po kilka w niepalnym chłonnym materiale wypełniającym w naczyniach blaszanych lub drewnianych. Albo
- b) w szklane z doszlifowanymi korkami szklanymi naczynia o pojemności najwyżej 5 l, które mogą być napełnione tylko do 95% ich pojemności. Naczynia te powinny być ułożone w niepalnym chłonnym materiale wypełniającym w wyłożonej blachą skrzyni, zawierającej przy kilku naczyniach nie więcej niż 20 l ciał drażniących, lub też oddzielnie w puszkach blaszanych, umieszczonych następnie pojedynczo lub po kilka w skrzyniach. Albo
- c) w metalowe ze śrubowym zamknięciem butelki, które mogą być napełnione tylko do 95% ich pojemności.

508

(1) Roztwory wodne nadtlenu wodoru (pkt 10) powinny być zapakowane w naczynia szklane. Roztwory, zawierające więcej niż 6% do 35% nadtlenu wodoru, mogą być również zapakowane w naczynia gliniane.

Jako naczyń szklanych do roztworów, zawierających więcej niż 35% do 45% nadtlenu wodoru, należy używać oplecionych balonów szklanych (demionów). W ilościach do 200 g roztwory te powinny być zapakowane w butelki szklane o pojemności co najmniej 300 cm³.

(2) Zamknięcie powinno być tego rodzaju, aby w naczyniu nie mogło powstać nadciśnienie, zawartość jednak nie mogła wyciekać. Zamknięcie takie nie jest wymagane przy stosowaniu butelek szklanych o pojemności 300 cm³ i napełnieniu do 200 g.

(3) Naczynia szklane i gliniane powinny być ułożone w materiale wypełniającym w naczyniach ochronnych, a mianowicie:

- a) naczynia szklane i gliniane z roztworami zawierającymi ponad 6% do 35% nadtlenu wodoru: w koszach wiklinowych, w koszach żelaznych z pokrywami lub w skrzyniach. Kosze wiklinowe i skrzynie powinny być zaopatrzone w uchwyty;
- b) oplecione balony szklane (demiony) z roztworami, zawierającymi ponad 35% do 45% nadtlenu wodoru: w koszach wiklinowych lub w koszach żelaznych lakierowanych z pokrywami. Słoma i wełna drzewna do pakowania użyta być nie może. Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 75 kg.

Butelki szklane z zawartością do 200 g: w puszkach blaszanych z ziemią okrzemkową, umieszczonych następnie w skrzyniach drewnianych;

- c) naczynia szklane z roztworami, zawierającymi ponad 45% do 60% nadtlenu wodoru: z ziemią okrzemkową w płynoszczelnych, osmołowanych koszach blaszanych o pełnych ściankach, umieszczonych w skrzyni z pochylonym wiekiem daszkowym.

(4) Zamiast przepisanych wyżej pod (1) do (3) opakowań są dopuszczalne również naczynia glinowe o grubości ścianek co najmniej 1,5 mm z zamknięciem umożliwiającym wyrównanie ciśnienia i zapobiegającym łatwemu wyciekaniu cieczy. Każde naczynie glinowe powinno być mocno umieszczone w trwałych ramach ochronnych, zabezpieczających je przed przewróceniem się i zaopatrzonych w dwa uchwyty.

(5) O przewozie w wagonach-ziornikach (w wagonach z garnkami) patrz l. m. 518 (3).

3. Pakowanie razem.

511

Spśród materiałów wymienionych pod l. m. 501 mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki pomiędzy sobą, z materiałami lub przedmiotami innych klas albo też z innymi towarami tylko materiały niżej wymienione i to tylko na warunkach następujących:

- a) pomiędzy sobą; materiały wymienione w tym samym punkcie. Materiały te, opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, powinny być złączone w drewnianym naczyniu zbiorowym;
- b) pomiędzy sobą, z materiałami lub przedmiotami innych klas — jeżeli i o ile pakowanie razem jest również dla nich dozwolone — lub z innymi towarami:
  1. materiały wymienione w punktach 1 do 6 w ilościach do 15 kg każdego materiału;

2. materiały wymienione w punkcie 7 w ilościach do 5 kg każdego materiału;
3. materiały wymienione w punkcie 10 a) w naczyniach o zawartości najwyżej po 1 kg, ogółem najwyżej 10 kg.

Materiały te, opakowane według przepisów dla sztuk przesyłki, powinny być złączone z innymi pakowanymi razem towarami w drewnianym naczyniu zbiorowym, które wraz z zawartością powinno ważyć nie więcej niż 75 kg.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki (patrz Dodatek III).

512 Skrzynie z akumulatorami elektrycznymi (pkt 1 i 3) powinny posiadać wyraźny i nie zacierający się napis „Akumulatory elektryczne“.

513 (1) Każda sztuka przesyłki z materiałami wymienionymi w punkcie 1 (z wyjątkiem sztuk przesyłki z kwasem fluorowodorowym zawierającym 41% i więcej fluorowodoru) oraz w punktach 2 do 4, 6, 7, 8 b) i 9 powinna jako przesyłka drobna być zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 8, a każda sztuka przesyłki z kwasem fluorowodorowym zawierającym 41% i więcej fluorowodoru oraz z ciekłym fluorowodorem powinna jako przesyłka drobna być zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 9. Naczynia z kwasem fluorowodorowym, zawierającym mniej niż 41% fluorowodoru, powinny być ponadto zaopatrzone w nalepkę według wzoru nr 10.

(2) W przesyłkach wagonowych sztuki przesyłki mogą takich nalepek nie posiadać (patrz również l. m. 519).

(3) Każda skrzynia z akumulatorami elektrycznymi (pkt 1 i 3) powinna być ponadto zaopatrzona w nalepkę według wzoru nr 10.

(4) Naczynia ochronne z naczyniami szklanymi, zawierającymi materiały wymienione w punkcie 7, powinny być oprócz tego zaopatrzone w nalepkę według wzoru nr 11.

(5) Nalepki ostrzegawcze przewidziane pod (1) i (4) powinny być umieszczone również na sztukach przesyłki, w których materiały wymienione w pkt 1 do 4, 6, 7, 8 b) i 9 są zapakowane razem z innymi towarami według l. m. 511.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

514 Materiały wymienione w punktach 1 do 6, 8 b) i 10 c) mogą być przewożone jako przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyspieszone tylko w przesyłkach wagonowych, z wyjątkiem takich przesyłek, które według l. m. 516 (2) mogą być ładowane do wagonów krytych.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

515 (1) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 501 i powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.

(2) Nadawca powinien w liście przewozowym wskazać:

a) w razie zapakowania w naczynia z materiału kruchego:

dla kwasu azotowego (pkt 1): ciężar właściwy przy temperaturze 15° C;

dla kwasu siarkowego dymiącego (pkt 1): zawartość procentową wolnego bezwodnika;

dla kwasu nadchlorowego (pkt 1): zawartość procentową kwasu nadchlorowego; dla roztworów wodnych nadtlenku wodoru (pkt 10): zawartość procentową nadtlenku wodoru.

W razie braku tych oświadczeń wymienione kwasy powinny być opakowane zgodnie z l. m. 503 (3), a roztwory nadtlenku wodoru zgodnie z l. m. 508 (3) c);

b) dla kwasu fluorowodorowego (pkt 1): zawartość procentową fluorowodoru.

W razie braku tego oświadczenia z kwasem tym należy postąpić jak z kwasem fluorowodorowym, zawierającym 41% i więcej fluorowodoru [l. m. 503 (1) c) i 513 (1)]; przy przewożeniu w wagonie-zbiorniku naczynia wagonu-zbiornika powinny być z blachy żelaznej pokrytej ołowiem [l. m. 518 (2)];

c) dla szlamu ołowianego z elektrycznych akumulatorów lub komór ołowianych (pkt 1), jeżeli jest zapakowany w naczynia drewniane: „Opakowanie zgodne z przepisami Załącznika A do RPT“;

d) dla zawierających kwasy mineralne roztworów (pkt 1), które według l. m. 516 (2) a), ustęp drugi, jako sztuki przesyłki o wadze nie większej niż 75 kg mają być przewożone w wagonach krytych bez przepisanego tam ułożenia w materiale wypełniającym w drewnianych naczyniach ochronnych: „Roztwór nie zawiera, oprócz kwasu fosforowego w ilości najwyżej 25%, innego wolnego kwasu“.

W razie braku takiego oświadczenia roztwory te należy przewozić według l. m. 516 (1) lub (2) a), ustęp pierwszy;

e) dla bielących ługów sodowych, potasowych i wapiennych (nadchlorowych ługów sodowych, potasowych i wapiennych) [pkt 8 a)]: zawartość procentową alkaliów i czynnego chloru.

W razie braku takiego oświadczenia z ługami tymi należy postępować jak z materiałami żrącymi wymienionymi w punkcie 8 b) (l. m. 501).

(3) W liście przewozowym dla przesyłki, w której sztukach znajduje się materiał wymieniony pod l. m. 501, zapakowany razem z innymi materiałami lub przedmiotami Załącznika A lub też z innymi towarami, należy wzmianki przewidziane dla każdego z tych materiałów i przedmiotów umieścić osobno.

D. Środki przewozowe.

I. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

516 (1) Sztuki przesyłki z materiałami wymienionymi w punktach 1 do 6, 8 b) i 10 c) powinny być załadowane do wagonów niekrytych.

(2) Do wagonów krytych można jednak ładować bez ograniczenia liczby sztuk przesyłki:

a) sztuki przesyłki o wadze nie większej niż 75 kg, zawierające materiały wymienione w punkcie 1 (z wyjątkiem czerwonego kwasu azotowego dymiącego) oraz w punktach 2, 3, 5 i 6, jeżeli naczynia są ułożone w materiale wypełniającym w drewnianych naczyniach ochronnych i naczynia te są zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze według wzoru nr 10.

Ułożenie w materiale wypełniającym w drewnianych naczyniach ochronnych nie jest jednak konieczne:

dla sztuk przesyłki z kwasem fluorowodorowym (pkt 1), których waga nie przewyższa 75 kg, pod warunkiem, że kwas jest zapakowany do mocnych naczyń żelaznych;

dla sztuk przesyłki z zawierającymi kwasy mineralne roztworami (pkt 1), których waga nie przewyższa 75 kg, pod warunkiem, że roztwory nie zawierają, oprócz kwasu fosforowego w ilości najwyżej 25%, innego wolnego kwasu;

dla sztuk przesyłki z zawierającymi ług smarami trawiącymi (pkt 3), których waga nie przewyższa 40 kg, pod warunkiem, że smary trawiące są zapakowane do konewek blaszanych lub do bębnow o pojemności nie większej niż 30 l;

b) bez ograniczenia wagi:

gaśnice zawierające kwasy wymienione w punkcie 1;

akumulatory elektryczne (pkt 1 i 3);

sztuki przesyłki z kwasem fluorowodorowym (pkt 1) w przesyłkach wagonowych, jeżeli kwas ten jest zapakowany do mocnych naczyń żelaznych;

sztuki przesyłki z materiałami wymienionymi w punktach 3 i 8 b), jeżeli materiały te są zapakowane do beczek żelaznych, które mogą być napełnione najwyżej do 95%;

zawierające ług smary trawiące (pkt 3), również jeżeli są zapakowane w puszkach blaszane, umieszczone w naczyniach ochronnych;

sztuki przesyłki z materiałami wymienionymi w punkcie 5, wysyłane w przesyłkach wagonowych;

c) sztuki przesyłki z czerwonym kwasem azotowym dymiącym (pkt 1), ważące nie więcej niż 55 kg, lub z bromem (pkt 4), ważące nie więcej niż 40 kg, jeżeli nie zawierają one więcej niż 15 kg materiału, a naczynia są ułożone w materiale wypełniającym w drewnianych naczyniach;

d) sztuki przesyłki z bromem (pkt 4) w naczyniach żelaznych, pokrytych wewnątrz warstwą srebra lub emalii, umieszczonych przy pokryciu warstwą emalii w żelaznym naczyniu ochronnym. Sztuka przesyłki powinna ważyć nie więcej niż 150 kg.

517 Przy przesyłkach wagonowych nieopakowanego szlamu ołowianego zawierającego kwas siarkowy i nieopakowanych odpadków kwaśnych po oczyszczaniu olejów mineralnych (pkt 1) podłoga wagonu powinna być pokryta wystarczającą warstwą zmielonego lub drobno potłuczonego wapnia albo gaszonego wapnia.

518 (1) Naczynia wagonów-zbiorników i ich zamknięcia powinny odpowiadać ogólnym przepisom o opakowaniu l. m. 502.

(2) Dla kwasu fluorowodorowego (pkt 1) powinny być stosowane naczynia wagonów-zbiorników z blachy żelaznej pokrytej ołowiem; dla kwasu fluorowodorowego zawierają-

cego od 60% do 85% kwasu fluorowodorowego oraz dla ciekłego fluorowodoru mogą być również stosowane naczynia żelazne, nie pokryte ołowiem. Naczynia te nie powinny posiadać rur odpływowych, lecz powinny być opróżniane za pomocą sprężonego powietrza.

(3) Zamknięcia naczyń wagonów-zbiorników (garnków) do przewozu ługów bielących (pkt 8) i roztworów wodnych nadtlenku wodoru (pkt 10) powinny być tak urządzone, aby w naczyniu nie mogło powstać nadciśnienie, ciecz jednak nie mogła wyciekać.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach (patrz Dodatek III).

- 519 Po obu stronach wagonów, do których załadowano sztuki przesyłki, zaopatrzone w nalepki według wzoru nr 8 lub 9 [l. m. 513 (1)], powinny się znajdować nalepki tego samego wzoru, jak również na wagonach, załadowanych sztukami przesyłki z materiałami wymienionymi w punktach 1 do 4, 6, 7, 8 b) i 9, jeżeli sztuki te, wysyłane jako przesyłki wagonowe, same nie są zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze [l. m. 513 (2)], jak też na wagonach-zbiornikach z tymi materiałami.

E. Zakaz ładowania razem.

- 520 Nie ma.

F. Próżne opakowanie. Inne przepisy.

- 521 (1) Naczynia wymienione w punkcie 11, nadawane jako przesyłki drobne, powinny być szczelnie zamknięte.
(2) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona *kursywą* pod l. m. 501 i powinna być *podkreślona czerwonym kolorem*.
(3) Nieoczyszczone próżne naczynia po kwasie fluorowodorowym (pkt 1), zawierającym 41% i więcej fluorowodoru, powinny być zaopatrzone w nalepki według wzoru nr 9 i nie powinny posiadać na stronie zewnętrznej śladów kwasu.

522-599

KLASA VI.

Materiały gnilne, wydzielające woń przykrą lub budzące odrazę.

1. Wyszczególnienie materiałów.

600 Spośród materiałów określonych w tytule klasy VI materiały wymienione pod l. m. 601 podlegają przepisom przewidzianym pod l. m. 601 do 614. Materiały te uważa się wskutek tego za materiały Załącznika A.

601 1. *Świeże ścięgna, świeże niewapniowane lub niesolone obrzynki skór do wyrobu kleju i odpadki świeżych ścięgien lub świeżych obrzynków skór do wyrobu kleju, nieoczyszczone z kości i miękkich części świeże rogi i kopyta, nieoczyszczone z mięsa i innych miękkich części świeże kości, surowa szczecina świńska i surowa sierść świńska.*

Uwaga. Mokre i świeże obrzynki skór do wyrobu kleju, wapniowane lub solone, nie są uważane za materiały Załącznika A i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

2. *Świeże skóry* tj. skóry niesolone i takie skóry solone, z których ściekają kroplami nadmierne ilości krwawej słonej posoki.

Uwaga. Należycie solone skóry, zawierające nieznaczna ilość wilgoci, nie są uważane za materiały Załącznika A i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

3. *Oczyszczone lub suche kości, jak też oczyszczone lub suche rogi i kopyta.*

Uwaga. Odłuszczone suche kości, nie wydzielające woni gnilnej, nie są uważane za materiały Załącznika A i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

4. *Świeże żołądki cielęce zupełnie oczyszczone z resztek pokarmu.*

Uwaga. Suszone żołądki cielęce, nie wydzielające przykrewj woni, nie są uważane za materiały Załącznika A i wskutek tego nie podlegają przepisom Załącznika A.

5. *Wyciśnięte pozostałości kotłowe przy wytwarzaniu kleju ze skór (wapno klejowe, ser klejowy lub nawóz klejowy).*

6. *Niewyciśnięte pozostałości kotłowe przy wytwarzaniu kleju ze skór.*

7. *Kał psi i nawóz ptasi.*

8. *Mocz zdrcwy, zabezpieczony od gnicia.*

9. *Inne wyżej nie wymienione, gnilne, wydzielające woń przykrą lub budzące odrazę materiały zwierzęce.*

10. *Obornik zmieszany ze słomą (patrz również l. m. 607).*

11. *Inne fekalia i odchody z ustępów (patrz również l. m. 607).*

12. *Śmieci domowe (patrz również l. m. 607).*

13. *Przeznaczone do zniszczenia materiały zwierzęce (całe sztuki, części ich i odpadki z nich) (patrz również l. m. 607).*

14. *Przeznaczone do celów naukowych lub badawczych części ciała ludzkiego, ciała zwierzęce lub części ciał zwierzęcych i materiały pochodzenia ludzkiego lub zwierzęcego (np. mocz, kał, plwociny, krew, ropa).*

15. *Próżne naczynia i próżne worki po materiałach wymienionych w punktach 1 do 7, 9, 11 i 14 klasy VI, jak również opony, które służyły do przykrycia materiałów klasy VI.*

16. *Próżne naczynia po materiałach wymienionych w punkcie 8 klasy VI.*

Uwaga do punktów 15 i 16. Materiały nieoczyszczone są wyłączone od przewozu.

2. Przepisy o przewozie.

(Przepisy dotyczące próżnego opakowania i open podane są pod lit. F.)

A. Sztuki przesyłki.

1. Ogólne przepisy o opakowaniu.

- 602** (1) Opakowanie powinno być tak szczelne i tak zamknięte, aby nie z jego zawartości nie mogło się przedostawać na zewnątrz. Przepisy specjalne dla naczyń metalowych z materiałami wymienionymi w punktach 1 i 9 są podane pod l. m. 609 (5) a).
- (2) Opakowanie oraz jego zamknięcia powinny być tak mocne i trwałe, aby czyniły zadość normalnym wymaganiom przewozu, części zaś ich powinny być tak dobrze połączone, aby podczas przewozu nie mogły się rozluźnić.
- (3) Materiał wypełniający i służący do układania w nim przedmiotów powinien być dostosowany do właściwości zawartości; w szczególności powinien on mieć właściwości chłonne, jeżeli zawartość jest ciekła.

2. Opakowanie poszczególnych materiałów.

- 603** (1) Materiały wymienione w punktach 1 do 7 i 9, wysyłane jako przesyłki drobne, powinny być zapakowane do beczek, kubłów lub skrzyń, materiały zaś wymienione w punkcie 8 do naczyń z ocynkowanej blachy żelaznej.
- (2) Do worków można również pakować:
- a) suchą surową szczerinę świńską i sierść świńską (pkt 1); dla materiału niesuchego pakowanie do worków dopuszcza się tylko w czasie od 1 października do 15 maja;
  - b) materiały wymienione w punkcie 2, jeżeli worki są nasycone odpowiednimi środkami odkażającymi i tylko w miesiącach od listopada do lutego;
  - c) materiały wymienione w punktach 3 i 4 oraz suchy nawóz ptasi (pkt 7).
- (3) Na sztukach przesyłki nie powinno być na zewnątrz żadnych śladów ich zawartości.
- 603/1** (1) Spośród materiałów wymienionych w punkcie 14 powinny być zapakowane (opakowanie wewnętrzne):
- a) Materiały, nie zawierające zarazków lub co do których nie zachodzi podejrzenie, że zarazki zawierają, a mianowicie:
ciała i ich części — w mocno osznurowane osłony z materiału nieprzepuszczalnego (papieru pergaminowego itp.); soczyste przedmioty powinny być oprócz tego owinięte w tkaninę lub zapakowane do worków.
Drobne materiały (poszczególne narzędzia, opuchliny, zarodki itp.) można umieszczać również w mocnych i dobrze zamykających się naczyniach metalowych, szklanych, porcelanowych, kamionkowych i tym podobnych. Naczyni takich należy używać do cieczy lub materiałów znajdujących się w cieczy, jak też do kału, płwocin lub podobnych materiałów.
  - b) Materiały zawierające żywe zarazki lub co do których zachodzi podejrzenie, że zarazki takie zawierają, a mianowicie:
ciała i ich części — w mocno osznurowaną tkaninę, nasyconą odpowiednim środkiem odkażającym (najlepiej roztworem sublimatu).
Materiały, zawierające zarazki nosaczyny lub co do których zachodzi podejrzenie, że zarazki takie zawierają, powinny być owinięte w tkaninę nasyconą odpowiednim środkiem odkażającym i mocno obwiązane, a następnie tak ułożone w chłonnym materiale pakunkowym w naczyniu, aby ciecz z niego nie przesiąkała.
Dla drobnych przedmiotów, płynów, kału, płwocin i tym podobnych materiałów należy używać mocnych i dobrze zamykających się naczyń metalowych, szklanych, porcelanowych, kamionkowych lub tp.
- (2) Opakowanie wewnętrzne według (1) a) i (1) b) (paczki i naczynia) powinny być mocno i tak ułożone w chłonnym materiale pakunkowym w naczyniu zewnętrznym, aby ciecz z niego nie przesiąkała.
- (3) Na sztukach przesyłki nie powinno być na zewnątrz żadnych śladów ich zawartości.
- 604** W przesyłkach wagonowych materiały wymienione w punktach 1 do 13 mogą być przesyłane przynajmniej w opakowaniu następującym lub też przy zachowaniu następujących warunków bez opakowania:
- a) materiały wymienione w punktach 1, 2 i 9:
    1. w czasie od 1 listopada do 15 maja bez opakowania, a w pozostałych miesiącach zapakowane do worków nasyconych odpowiednimi środkami od-

każącymi;

2. świeże rogi, kopyta i kości (pkt 1), o ile są skropione odpowiednimi środkami odkażającymi, również bez opakowania podczas wszystkich miesięcy; dotyczy to również innych materiałów, o ile będą one przewożone w specjalnie urządzonych wagonach krytych, zaopatrzonych w urządzenia dla przewietrzania [patrz l. m. 609 (3)];
3. jeśli jednak przez odkażenie przykra woń nie może być usunięta, materiały te powinny być zapakowane do beczek lub kubłów;
- b) materiały wymienione w punkcie 3 — bez opakowania;
- c) żołądki cielęce (pkt 4) — zapakowane do naczyń lub worków;
- d) materiały wymienione w punkcie 5 — bez opakowania, o ile są tak skropione mlekiem wapiennym, że nie czuć ich zgnilizną. Jeśli przykra woń nie może być usunięta, materiały te powinny być zapakowane do beczek, kubłów lub skrzyń;
- e) materiały wymienione w punkcie 6 — zapakowane do beczek, kubłów lub skrzyń;
- f) materiały wymienione w punkcie 7 — zapakowane w naczynia; jeśli są w stanie suchym, mogą być zapakowane również do worków;
- g) materiały wymienione w punkcie 8 — zapakowane do naczyń z ocynkowanej blachy żelaznej;
- h) obornik zmieszany ze słomą (pkt 10) — bez opakowania;
- i) fekalia i odchody z ustępów (pkt 11) — zapakowane w naczynia;
- j) śmieci domowe (pkt 12) — bez opakowania;
- k) materiały wymienione w punkcie 13 — bez opakowania, jednak tylko w specjalnie urządzonych wagonach [patrz l. m. 609 (4)].

3. Pakowanie razem.

- 605 Spośród materiałów wymienionych pod l. m. 601 mogą być łączone w jedną sztukę przesyłki tylko:
materiały wymienione w tym samym punkcie, pomiędzy sobą, w ich przepisowym opakowaniu.

4. Napisy i nalepki ostrzegawcze na sztukach przesyłki.

- 606 (1) Na każdej sztuce przesyłki z materiałami wymienionymi w punktach 1 do 9 i 14, nadanej do przewozu jako przesyłka drobna, powinien być wyraźny i trwały napis:
„Nie przechowywać w pobliżu środków żywnościowych lub spożywczych i nie ładować z nimi razem do tego samego wagonu!”.

(2) Przy przesyłaniu w drobnych przesyłkach pośpiesznych lub pośpiesznych przyspieszonych materiałów wymienionych w punktach 1 do 9 napis na sztukach przesyłki powinien brzmieć:

„Nie przechowywać i nie układać w wagonie w pobliżu środków żywnościowych lub spożywczych!”.

(3) Przy przesyłaniu materiałów wymienionych w punkcie 14 w drobnych przesyłkach pośpiesznych lub pośpiesznych przyspieszonych na sztukach przesyłki powinny być podane oprócz wyraźnego adresu odbiorcy również nazwisko i adres nadawcy oraz następujący wyraźny i trwały napis:

„Ostrożnie! Ludzkie (Zwierzęce) materiały do celów badawczych. Nie przechowywać i nie układać w wagonie w pobliżu środków żywnościowych lub spożywczych!”.

B. Sposób nadawania, ograniczenia w przyjmowaniu do przewozu.

- 607 (1) Materiały klasy VI nie mogą być w ogóle nadawane do przewozu jako przesyłki pośpieszne przyspieszone, zaś jako przesyłki pośpieszne tylko w przesyłkach wagonowych. Wyjątek stanowią:

materiały wymienione w punktach 1 i 9, jeżeli są opakowane według l. m. 609 (5) a) [patrz l. m. 606 (2)],

materiały wymienione w punkcie 14 [patrz l. m. 606 (3)],

które są dopuszczone do przewozu również jako drobne przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyspieszone.

(2) Materiały wymienione w punktach 10 do 13 mogą być nadawane do przewozu tylko jako zwyczajne przesyłki wagonowe.

C. Wzmianki w liście przewozowym.

- 608 Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa, oznaczona kursywą pod l. m. 601. Jeśli wspomniana l. m. nie zawiera nazwy materiału,

należy wskazać jego nazwę handlową z dodaniem „Towar klasy VI, punkt 9”. Nazwę towaru należy *podkreślić czerwonym kolorem*.

Przy przesyłkach drobnych z materiałami klasy VI nadawca powinien umieścić w liście przewozowym poniżej nazwy towaru następującą uwagę wpisaną lub podkreśloną czerwonym kolorem: „*Nie przechowywać w pobliżu środków żywnościowych lub spożywczych i nie ładować z nimi razem do tego samego wagonu!*”.

Przy nadawaniu do przewozu materiałów wymienionych w punktach 1, 9 i 14 jako drobne przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyspieszone [patrz l. m. 607 (1)] należy umieścić w przepisany sposób w miejsce tej uwagi następującą: „*Nie przechowywać i nie układać w wagonie w pobliżu środków żywnościowych lub spożywczych!*”.

Przy przesyłkach z materiałami wymienionymi w punkcie 14 nadawca powinien poza tym oświadczyć w liście przewozowym: „*Przeznaczenie i opakowanie odpowiadają przepisom Załącznika A do RPT*”.

D. Środki przewozowe.

1. Przepisy dotyczące wagonów i ładowania.

609 (1) Materiały wymienione w punktach 1 do 7 i 9 do 12 powinny być ładowane do wagonów niekrytych.

(2) Powinny być pokryte:

- a) materiały wymienione w punktach 1, 2 i 9 — nasyconą odpowiednimi środkami odkażającymi oponą, pokrytą następnie jeszcze oponą wagonową;
- b) nieopakowane i skropione odpowiednimi środkami odkażającymi świeże rogi, kopyta lub kości (pkt 1) — oponą wagonową lub smołowaną papą;
- c) nieopakowane materiały wymienione w punkcie 3 — oponą wagonową, chyba że materiały te zostały tak skropione odpowiednimi środkami odkażającymi, że nie czuć przykrew woni;
- d) nieopakowane materiały wymienione w punktach 10 i 12 — oponą wagonową.

Pokrywanie wilgotnego obornika zmieszanego ze słomą (pkt 10), jak też suchego obornika oponą nie jest wymagane, jeżeli wagon został załadowany tylko do wysokości brzegów i jeżeli suchy obornik został całkowicie przysypany cienką warstwą ziemi lub piasku. Dla śmieci domowych (pkt 12) opona nie jest wymagana, jeżeli zostały użyte wagony specjalnie urządzone, zapobiegające rozpylaniu się ładunku.

(3) Do specjalnie urządzonych wagonów krytych, zaopatrzonych w urządzenia do przewietrzania, mogą być również ładowane materiały wymienione w punktach 1, 2 i 9.

(4) Materiały wymienione w punkcie 13 można przewozić tylko w hermetycznych wagonach żelaznych, zaopatrzonych w zawory, zapobiegające rozerwaniu wagonu przez ciśnienie z wewnątrz.

(5) Do wagonów krytych można również ładować:

- a) materiały wymienione w punktach 1 i 9, jeżeli są one zapakowane w naczynia metalowe z zabezpieczającym zamknięciem, ustępującym pod ciśnieniem z wewnątrz;
- b) materiały wymienione w punktach 3 i 4, jak również suchy kał psi i suchy nawóz ptasi (pkt 7).

(6) Materiały wymienione w punkcie 14 powinny być przewożone w wagonach krytych.

2. Napisy i nalepki ostrzegawcze na wagonach.

610 Nie ma przepisów.

E. Zakaz ładowania razem.

611 Materiały klasy VI należy przechowywać oddzielnie od środków żywnościowych lub spożywczych oraz nie wolno ich ładować razem z nimi do tego samego wagonu.

Przy nadawaniu do przewozu materiałów wymienionych w punktach 1, 9 i 14 w drobnych przesyłkach pośpiesznych lub pośpiesznych przyspieszonych (patrz l. m. 607) materiały te mogą być jednak ładowane razem ze środkami żywnościowymi lub spożywczymi. Materiały te należy jednak wówczas układać w wagonie oddzielnie od środków żywnościowych lub spożywczych.

612 Dla przesyłek, które razem nie mogą być ładowane do tego samego wagonu, powinny być sporządzone osobne listy przewozowe (patrz § 6, pkt 14 RPT).

F. Próżne opakowanie. Inne przepisy.

- 613 (1) Przedmioty wymienione w punktach 15 i 16 powinny być oczyszczone i odkażone odpowiednimi środkami.
- (2) Przedmiotów wymienionych w punkcie 15 nie wolno przewozić jako drobne przesyłki pośpieszne lub pośpieszne przyspieszone; należy je ładować do wagonów niekrytych i nie wolno ich ładować razem do tego samego wagonu ze środkami żywnościowymi lub spożywczymi.
- (3) Nazwa towaru w liście przewozowym powinna mieć takie same brzmienie jak nazwa oznaczona kursywą pod l. m. 601 i powinna być *podkreśloną czerwonym kolorem*.
- (4) Przy przesyłkach drobnych z przedmiotami wymienionymi w punkcie 15 nadawca powinien umieścić w liście przewozowym poniżej nazwy towaru następującą uwagę wpisaną lub podkreśloną czerwonym kolorem: „*Nie przechowywać w pobliżu środków żywnościowych lub spożywczych i nie ładować z nimi razem do tego samego wagonu!*”.
- (5) Dla przesyłek, które razem nie mogą być ładowane do tego samego wagonu, powinny być sporządzone osobne listy przewozowe (patrz § 6, pkt 14 RPT).
- 614 (1) Kolej może ograniczyć przewóz materiałów i przedmiotów klasy VI do pewnych pociągów i wydawać specjalne zarządzenia co do czasu i terminu ich załadowania i wyładowania, dowożenia i odwożenia oraz żądać dostarczenia przez nadawcę opon.
- (2) W razie zauważenia przykrej woni, kolej może zawsze zarządzić zastosowanie odpowiednich środków celem usunięcia tej woni.
- (3) Kolej, która ostatnia przewiozła ładunki materiałów wymienionych w punktach 1, 2, 3, 9 i 10 luzem lub ładunki materiałów wymienionych w punktach 7 i 11, powinna wagony po każdorazowym użyciu poddać czyszczeniu lub odkażeniu sposobem przepisany dla usunięcia materiałów zaraźliwych przy przewozie bydła kolejami. Wyłączone od tego są te wagony, które są używane tylko do przewozu tych materiałów.
- (4) Wagony przeznaczone do przewożenia materiałów wymienionych w punkcie 13 powinny być odkażane jak wskazano pod (3) co cztery tygodnie, jeżeli zaś ich zawartość pochodziła od zwierząt dotkniętych wąglikiem, księgosuszem, wścieklizną, nosacizną albo pryszczycą, wagony takie powinny być odkażane natychmiast po wyładowaniu.
- (5) Przesyłki wagonowe z materiałami wymienionymi w punktach 1, 2 i 9 powinny być załadowywane lub wyładowywane na możliwie dalej położonych torach bocznych lub bocznicach.
- (6) Przy przesyłkach wagonowych kolej może żądać od nadawcy lub odbiorcy oczyszczenia miejsca ładowania. Przy załadowywaniu lub wyładowywaniu śmieci domowych (pkt 12) należy poczynić starania, wykluczające możliwie rozpylanie się. Kolej może żądać od nadawcy lub odbiorcy dostarczenia odpowiednich urządzeń.

Dodatek I.

A. Warunki stałości.

- 700** Podane poniżej warunki są najniższymi normami porównawczymi przy określaniu stałości, którym materiały dopuszczone do przewozu powinny zadość czynić.
- 701** Do l. m. 21, punkt 1, i l. m. 101, punkt 4: Nitroceluloza nie powinna w temperaturze 132° C w ciągu pół godziny wydzielać widocznych żółtobrunatnych tlenków azotu. Jej temperatura zapłonu powinna przewyższać 180° C. Nici piroksylinowe muszą odpowiadać tym samym warunkom stałości co nitroceluloza.
Patrz l. m. 751 a) i 752.
- 702** Do l. m. 21, punkty 3, 4, 14, 15 i 16:
1. Prochy nitrocelulozowe, nie zawierające nitrogliceryny:
3 g prochu nie powinny w temperaturze 132° C w ciągu jednej godziny wydzielać widocznych żółtobrunatnych tlenków azotu. Ich temperatura zapłonu powinna przewyższać 170° C.
  2. Prochy nitrocelulozowe, zawierające nitroglicerynę:
1 g prochu nie powinien w temperaturze 110° C w ciągu jednej godziny wydzielać widocznych żółtobrunatnych tlenków azotu. Ich temperatura zapłonu powinna przewyższać 160° C.
- Patrz l. m. 751 b) i 752.
- Do 1 i 2. Prochy nitrocelulozowe żelatynowane, nieporowate i niemielone i prochy nitrocelulozowe zawierające nitroglicerynę, które nie są niebezpieczniejsze niż proch nitrocelulozowy w płytkach o wymiarach $0,3 \times 1,3$ do 1,5 mm i o zawartości nie mniejszej niż 0,5% dwufenyloaminy, należą do grupy 1.
- 703** Do l. m. 21, punkt 5: Odpadki błon i taśm filmowych nitrocelulozowych, myte i następnie wygotowane pod ciśnieniem, nie powinny w temperaturze 132° C w ciągu pół godziny wydzielać widocznych żółtobrunatnych tlenków azotu.
Patrz l. m. 751 a).
- 704** Do l. m. 21, punkt 6: Suche nitrozwiązki organiczne nie powinny przy składowaniu w ciągu 48 godzin w temperaturze 75° C wykazać straty ciężaru a w stanie przeznaczonym do przewozu nie powinny na uderzenie, tarcie i zapłon być wrażliwsze od czystego kwasu pikrynowego.
Patrz l. m. 753, 754, 754/1, 754/2, 755 i 756.
- 705** Do l. m. 21, punkty 7 i 17: Suche nitrozwiązki organiczne nie powinny przy składowaniu w ciągu 48 godzin w temperaturze 75° C wykazać straty ciężaru a w stanie przeznaczonym do przewozu nie powinny na uderzenie, tarcie i zapłon być wrażliwsze od: trójnitrorezorcyny, jeżeli są rozpuszczalne w wodzie, czteronitrometyloaniliny, jeżeli nie są rozpuszczalne w wodzie.
Patrz l. m. 753, 754, 754/1, 754/2, 755 i 756.
- 705/1** Do l. m. 21, punkty 8 i 18:
- a) Suchy czteroazotan pięcioerytrytu nie powinien przy składowaniu w ciągu 48 godzin w temperaturze 75° C wykazać straty ciężaru.
Patrz l. m. 753.

- b) Sucha trójmetylenotrójnitroamina nie powinna przy składowaniu w ciągu 48 godzin w temperaturze 75°C wykazać straty ciężaru a w stanie przeznaczonym do przewozu nie powinna na uderzenie, tarcie i zapłon być wrażliwsza od czteronitrometyloaniliny.
Patrz l. m. 753, 754, 754/1, 754/2, 755 i 756.

705/2 Do l. m. 21, punkty 9 i 19: Nitrowana chlorohydryna i nitrowana chlorohydryna techniczna o zawartości nitrogliceryny nie większej niż 5% nie powinny przy składowaniu w ciągu 48 godzin w temperaturze 75°C wydzielać widocznych żółtobrunatnych tlenków azotu.

Patrz l. m. 753.

706 Do l. m. 21, punkt 10: Materiały wybuchowe amonowosaletrzone nie powinny przy składowaniu w ciągu 48 godzin w temperaturze 75°C wydzielać widocznych żółtobrunatnych tlenków azotu, przy czym składniki ciekłe materiału wybuchowego, jak nitrogliceryna, nitrozwiązki aromatyczne itp. nie powinny się w temperaturze próby oddzielać. W stanie przeznaczonym do przewozu materiały wybuchowe amonowosaletrzone nie powinny być na uderzenie, tarcie i zapłon wrażliwsze od porównawczego materiału wybuchowego o składzie następującym: 78% saletry amonowej, 14% trójnitrotoluenu, 6% nitrogliceryny i 2% mączki drzewnej. Należy ustalić temperaturę zapłonu tych materiałów wybuchowych.

Patrz l. m. 752, 753, 754, 754/1, 754/2, 755, 756 i 758.

707 Do l. m. 21, punkt 11 b): Saletra wybuchowa w stanie przeznaczonym do przewozu nie powinna być na uderzenie, tarcie i zapłon wrażliwsza od porównawczego materiału wybuchowego o składzie następującym: 75% saletry sodowej, 10% siarki i 15% węgla drzewnego bukowego. Należy ustalić temperaturę zapłonu tych materiałów wybuchowych.

Patrz l. m. 752, 754, 754/1, 754/2, 755, 756 i 758.

708 Do l. m. 21, punkty 13 a) i 20: Próbkki materiałów wybuchowych i dynamity nie powinny przy składowaniu w ciągu 48 godzin w temperaturze 75°C wydzielać widocznych żółtobrunatnych tlenków azotu a w stanie przeznaczonym do przewozu nie powinny być na uderzenie, tarcie i zapłon wrażliwsze od żelatyny wybuchowej, zawierającej 93% nitrogliceryny. Należy ustalić temperaturę zapłonu tych materiałów wybuchowych.

Patrz l. m. 752, 753, 754/1, 754/2, 755, 756 i 758.

709 Do l. m. 21, punkty 12 i 21: Mieszaniny chloranowe nie powinny zawierać żadnych soli amonowych. W stanie przeznaczonym do przewozu nie powinny one być na uderzenie, tarcie i zapłon wrażliwsze od chloranowego materiału wybuchowego o składzie następującym: 80% chloranu potasu, 10% dwunitrotoluenu, 5% trójnitrotoluenu, 4% oleju rycynowego i 1% mączki drzewnej. Materiały wybuchowe chloranowe i nadchloranowe, zawierające nitrozwiązki, nitroglicerynę i jej namiastki, nie powinny przy składowaniu w ciągu 48 godzin w temperaturze 75°C wydzielać widocznych żółtobrunatnych tlenków azotu. Należy ustalić temperaturę zapłonu materiałów wybuchowych chloranowych i nadchloranowych.

Patrz l. m. 752, 753, 754, 754/1, 754/2, 755, 756 i 758.

710 Do l. m. 21, punkty 11 a) i 22, oraz l. m. 61, punkt 10 e): Prochy czarne nie powinny w stanie przeznaczonym do przewozu być na uderzenie, tarcie i zapłon wrażliwsze od najdrobniejszego prochu myśliwskiego o składzie następującym: 75% saletry potasowej, 10% siarki i 15% węgla drzewnego kruszynowego.

Patrz l. m. 754, 754/1, 754/2, 755, 756 i 758.

711 Do l. m. 61, punkt 1 b): W stanie przeznaczonym do przewozu materiał wybuchowy nie powinien być na uderzenie, tarcie i zapłon wrażliwszy od czystego kwasu pikrynowego.

Patrz l. m. 754, 754/1, 754/2, 755 i 756.

712 Do l. m. 61, punkt 1 c): W stanie przeznaczonym do przewozu materiał wybuchowy nie powinien być na uderzenie, tarcie i zapłon wrażliwszy od czteroazotanu pięcioerytrytu.

Patrz l. m. 754, 754/1, 754/2, 755 i 756.

713 Do l. m. 61, punkt 5 d): W stanie przeznaczonym do przewozu materiał wybuchowy w ładunku wzmacniającym nie powinien być na uderzenie, tarcie i zapłon wrażliwszy od czteronitrometyloaniliny.

Patrz l. m. 754, 754/1, 754/2, 755 i 756.

714 Do l. m. 100 (2) d): Materiał wybuchowy nie powinien przy składowaniu w ciągu czterech tygodni w temperaturze 50°C ulec zmianom wskazującym na niedostateczne warunki stałości.

Patrz l. m. 757.

715-749

B. Przepisy dotyczące prób.

750 Dokonywane celem dopuszczenia do przewozu kolejowego lub na żądanie władz próby materiałów wybuchowych na bezpieczeństwo przewozu kolejami żelaznymi powinny być wykonywane według przepisów następujących:

751 **Próba cieplna stałości chemicznej** (patrz l. m. 701, 702 i 703).

a) Próba materiałów wymienionych pod l. m. 701 i 703:

(1) Do dwu próbek szklanych, mających wymiary:

długość	300 mm,
średnica wewnętrzna	15—16 mm,
grubość ścianki	1,5 mm

wkłada się po jednym gramie materiału wybuchowego, wysuszonego nad chlorkiem wapnia. Obie próbki nakrywa się luźno kołpakami szklanymi i umieszcza następnie w urządzeniu nagrzewającym (termostacie) tak, aby były widoczne przynajmniej w $\frac{4}{5}$ swojej długości, i trzyma przez 30 minut w stałej temperaturze 132°C. Przez ten czas obserwuje się, czy nie wydzielają się tlenki azotu w postaci żółto-brunatnych par, szczególnie dobrze widocznych na białym tle.

(2) Materiał uważa się za stały chemicznie, jeżeli się nie ukażą wspomniane pary.

b) Próba prochów, wymienionych pod l. m. 702:

(1) Prochy nitrocelulozowe, nie zawierające nitrogliceryny, żelatynowane lub niezżelatynowane: po 3 g prochu wkłada się do takich samych próbek szklanych, jakie wymieniono pod a), które umieszcza się następnie w urządzeniu nagrzewającym (termostacie), utrzymującym stałą temperaturę 132°C.

(2) Prochy nitrocelulozowe, zawierające nitroglicerynę: po 1 g prochu wkłada się do takich samych próbek szklanych, jakie są wymienione pod a), które umieszcza się następnie w urządzeniu nagrzewającym (termostacie), utrzymującym stałą temperaturę 110°C.

(3) Probówki z prochami wymienionymi pod (1) i (2) trzyma się w urządzeniu nagrzewającym (termostacie) przez godzinę. W ciągu tego czasu tlenki azotu nie powinny być widoczne. Stwierdzanie i ocena jak pod a).

752 **Temperatura zapłonu** (patrz l. m. 701, 702, 706, 707, 708 i 709).

(1) Temperaturę zapłonu określa się ogrzewając próbkę wysuszonego nad chlorkiem wapnia materiału wybuchowego w próbówce szklanej, zanurzonej w kąpeli ze stopu Wooda. Dla wszystkich materiałów z wyjątkiem materiałów wybuchowych amonowosaletranych bierze się do próby 0,2 g materiału, a dla materiałów amonowosaletranych 0,5 g. Probówkę zanurza się w kąpeli, po osiągnięciu przez nią 100°C. Temperaturę kąpeli podwyższa się następnie jednostajnie o 5°C na minutę. Jeżeli zapłon nie nastąpi do temperatury 300°C, próbę się przerywa.

(2) Probówki powinny mieć następujące wymiary:

długość	125 mm,
średnica wewnętrzna	15 mm,
grubość ścianki	0,5 mm

i powinny być zanurzone w kąpeli do głębokości 20 mm.

(3) Próbę należy powtórzyć trzykrotnie, notując za każdym razem temperaturę, przy której następuje zapłon tj. deflagracja wzgl. spalanie się gwałtowne wzgl. wyfuknięcie wzgl. eksplozja.

(4) Najniższa temperatura stwierdzona w trzech próbach jest uważana za temperaturę zapłonu.

(5) Do temperatury tej dodaje się poprawkę na wystający słup rtęci, obliczoną według wzoru:

$$\frac{n(t-t')}{600}, \text{ gdzie}$$

n — oznacza liczbę stopni na termometrze, licząc od powierzchni stopu Wooda do temperatury w której nastąpił zapłon,

- t — odczytana (najniższą) temperaturę zapłonu,
 t' — przeciętną temperaturę słupa rtęci termometru.

Aby określić temperaturę t' , umieszcza się równolegle do termometru mierzącego temperaturę stopu Wooda i tuż obok niego inny termometr na takiej wysokości, aby zbiornik rtęci tego termometru znajdował się w połowie wysokości nitki rtęci, licząc od powierzchni stopu Wooda do temperatury zapłonu.

753 Próba stałości: składowanie w temperaturze 75°C [patrz l. m. 704, 705, 705/1, 705/2, 706, 708 i 709].

Przy wykonywaniu próby należy stosować szklane naczynka wagowe z doszlifowanymi przykrywkami zewnętrznymi o następujących wymiarach:

średnica wewnętrzna	30 mm,
wysokość naczynka z przykrywką	65 mm,
„ „ bez przykrywki	50 mm,
„ szlifu (zewnętrznego)	10—12 mm.

a) Składowanie w naczynkach otwartych.

(1) Materiał wybuchowy wysusza się nad chlorkiem wapnia a następnie dwie jego próbki, mniej więcej po 10 g, dokładnie zważone, umieszcza się w otwartych naczynkach wagowych i trzyma w urządzeniu nagrzewającym (termostacie) w ciągu 48 godzin w stałej temperaturze 75°C.

(2) Strata ciężaru próbek powinna być nieznaczna.

b) Składowanie w naczynkach zamkniętych:

(1) Dwie próbki materiału wybuchowego po około 10 g w naczynkach wagowych dobrze zamkniętych składowuje się w urządzeniu nagrzewającym (termostacie) przez 48 godzin w temperaturze 75°C.

(2) Podczas składowania próbek materiału nie powinny wywiązać się tlenki azotu w ilości widocznej.

754 Próba zachowania się materiału na powierzchni ogrzanej do czerwonego żaru (patrz l. m. 704, 705, 705/1 b), 706, 707 i 709 do 713).

(1) Do rozżarzonego do czerwoności półkulistego naczynka żelaznego o grubości ścianek od 1 do 4 mm i o średnicy 120 mm wrzuca się próbki badanego materiału wybuchowego w zwiększających się ilościach następujących: 0,5 g, 1 g, 2 g, 3 g, 4 g i 5 g, przy czym ze względu na bezpieczeństwo próba może być ograniczona do odpowiedniej ilości poniżej 5 g.

Wyniki prób należy rozróżniać jak następuje:

1. zapalenie z powolnym spalaniem (np. przy materiałach wybuchowych amonowo-saletrzanych),
2. zapalenie z szybkim spalaniem (np. przy materiałach wybuchowych chloranowych),
3. zapalenie z gwałtownym spalaniem (np. przy prochu czarnym),
4. defonacja (np. przy piorunianiu rtęci).

(2) Należy liczyć się z wpływem ilości materiału wybuchowego na przebieg zjawiska.

(3) Badany materiał wybuchowy nie powinien wykazywać żadnych zasadniczych różnic w stosunku do wzorcowego materiału wybuchowego.

(4) Naczynia żelazne powinny być dokładnie oczyszczane przed każdą próbą i często zmieniane.

754/1 Próba na zapłon od płomienia (patrz l. m. 704, 705, 705/1 b) i 706 do 713).

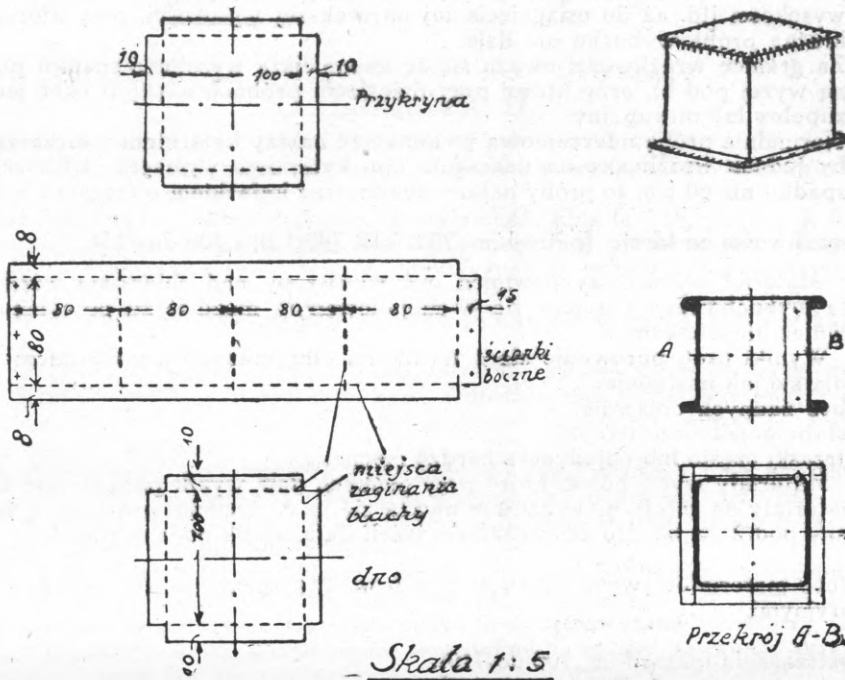
(1) Na płytce miseczkowej żelaznej umieszcza się w postaci stożka próbki badanego materiału wybuchowego zwiększając stopniowo jego ilość od 0,5 g do 10 g, odpowiednio do wyników próby opisanej pod l. m. 754.

(2) Wierzchołek stożka dotyka się płomieniem zapalniczki i obserwuje, czy materiał wybuchowy się zapala i spala powolnie, czy też deflagruje lub detonuje, tudzież, czy nie gaśnie po usunięciu zapalniczki. Jeżeli materiał od zapalniczki się nie zapali, należy zrobić podobną próbę, dotykając go nieświecącym płomieniem gazowym, i poczynić te same spostrzeżenia.

(3) Wyniki próby porównuje się z wynikami otrzymanymi z materiałem wzorcowym.

754/2 Próba spalania w zamkniętych pudełkach (patrz l. m. 704, 705, 705/1 b) i 706 do 713).

(1) Próbę wykonywa się w pudełkach z 1 mm blachy żelaznej, wykonanych według poniższego rysunku:

Wymiary w mm

(2) Pudełko napełnia się całkowicie badanym materiałem, przy czym należy starać się, aby gęstość materiału odpowiadała jego gęstości w stanie przeznaczonym do przewozu.

Należy podać ilość materiału, jaka zmieściła się w pudełku.

(3) Pudełko z materiału umieszcza się w ognisku z drzewa.

(4) Należy podać wynik próby, tzn. czy materiał spalił się, wyfuknął lub eksplodował. W wypadku spalania się materiału należy określić w przybliżeniu czas spalania przy pomocy sekundomierza.

(5) Próbę należy wykonać dwukrotnie.

755 Próba wrażliwości materiału na uderzenie (patrz l. m. 704, 705, 705/1 b) i 706 do 713).

(1) Materiały wybuchowe powinny być sproszkowane i wysuszone nad chlorkiem wapnia. Materiały wybuchowe, które ze względu na swe właściwości nie mogą być sproszkowane, kładzie się na małe kawałki lub struga; z materiałów wybuchowych plastycznych sporządza się małe krążki.

(2) Przyrząd do dokonywania prób składa się z kafarka spadającego wzdłuż dwóch kierujących drążków i mogącego być utrzymanym na potrzebnej wysokości i łatwo dla spadania zwalnianym. Próbkę materiału wybuchowego kładzie się między dwa objęte pierścieniem tłoczki stalowe, które umieszcza się na nieruchomym kowadłe stalowym. W górny tłoczek uderza spadający kafarek.

(3) Próby powinny być dokonywane porównawczo z materiałem wybuchowym badanym i z odpowiednim materiałem wzorcowym na przemian, w sposób następujący:

- Próbki wzorcowego i badanego materiału wybuchowego powinny być możliwie jednakowego ciężaru, nie mniejsze niż 0,025 g i nie większe niż 0,075 g. Każda próbka materiału wybuchowego powinna być tylko raz uderzona. Po każdej próbie tłoczki i pierścien powinny być dokładnie oczyszczone.
- Dla określenia granicy wrażliwości ustala się najpierw największą wysokość spadku, przy której przy dziesięciu próbach nie następuje wybuch. W tym celu próby

należy rozpoczynać od takiej wysokości spadku kafarka, przy której następuje wybuch materiału poddanego próbie. Następnie wysokość spadku zmniejsza się stopniowo, dopóki wybuch nie nastąpi. Przy tej ostatniej wysokości próbę powtarza się do dziesięciu razy, o ile wybuch nawet częściowy nie następuje. Jeżeli zaś choć jeden raz wybuch nastąpił, dziesięciokrotną próbę wykonywa się z nieco mniejszej wysokości itd. aż do osiągnięcia tej największej wysokości, przy której dziesięciokrotna próba wybuchu nie daje.

- c) Za granicę wrażliwości uważa się tę najmniejszą wysokość spadku ponad ustaloną wyżej pod b), przy której przy dziesięciu próbach nastąpił choć jeden wybuch zupełny lub niezupełny.
- d) Normalnie próbę uderzeniową wykonywać należy kafarkiem o ciężarze 2 kg; gdyby jednak wrażliwość na uderzenie tym kafarkiem wymagała większej wysokości spadku niż 60 cm, to próby należy dokonywać kafarkiem o ciężarze 5 kg.

756 Próba wrażliwości na tarcie (patrz l. m. 704, 705, 705/1 b) i 706 do 713).

(1) Materiał wybuchowy powinien być wysuszony nad chlorkiem wapnia. Próbkę materiału wybuchowego rozciera się w niepolewanym moździerzku porcelanowym tłuczkiem również niepolewanym.

(2) Wyniki prób porównuje się z wynikami otrzymanymi z materiałem wzorcowym i rozróżnia się jak następuje:

- 1. bez żadnych objawów,
- 2. słabe pojedyncze trzaski,
- 3. trzaski częste lub pojedyncze bardzo mocne.

(3) Materiały wybuchowe, które przy próbach dają wynik podany pod 1, są uważane za materiały na tarcie niewrażliwe; uważa się je za średnio wrażliwe, jeżeli dają wynik podany pod 2, za bardzo zaś wrażliwe, jeżeli dają wynik podany pod 3.

757 Stałość materiałów wymienionych pod l. m. 714 sprawdza się zwykłymi sposobami laboratoryjnymi.

758 Próba wstrząsania (patrz l. m. 706 do 710).

(1) Próbie wstrząsania poddaje się tylko materiały, będące mieszaniną składników oraz posiadające konsystencję sypką.

(2) Próba wstrząsania ma na celu stwierdzenie, czy przy regularnych wstrząsach, jakim np. ulega materiał przy przewozie kolejami żelaznymi, nie zostają wydzielane z mieszaniny składniki.

(3) Próbę wykonywa się w sposób następujący: w słoiku szklanym pojemności 300 cm³ zamyka się szczelnie 100 g materiału wybuchowego. Słoik umieszcza się w przyrządzie wstrząsającym, który wykonywa 300 skoków na minutę przy długości skoku 12 cm.

(4) Po pięciu godzinach wstrząsania materiału stwierdza się jego stan, tj. czy składniki nie uległy wydzieleniu z mieszaniny.

(5) Próbę wykonywa się dwukrotnie.

759-799

Dodatek II.

Przepisy dotyczące używania wagonów z urządzeniami elektrycznymi.

800 Materiały i przedmioty zagrożające wybuchem klas Ia i Ib, punkty 3, 5, 6, 7, 13 i 14 oraz materiały łatwo zapalne klas IIIa i IIIb mogą być przewożone w wagonach z urządzeniami elektrycznymi tylko wtedy, gdy wagony te odpowiadają następującym warunkom:

- a) Przewody elektryczne powinny być zamknięte w rurkach lub w kanałach kablowych.
- b) Jako lamp wolno używać tylko żarówek, zabezpieczonych mocnymi, szczelnymi kloszami szklanymi lub koszykami z dostatecznie gęstej plecionki z drutu metalowego, albo też mocnymi, przezroczystymi osłonami, szczelnie oddzielonymi od wnętrza wagonu.
- c) Przełączniki, bezpieczniki, przyrządy do regulowania i inne podobne urządzenia mogą być umieszczone wewnątrz wagonu, jeżeli pracują przy napięciu najwyżej 40 wolt i nie znajdują się bez osłony ochronnej w tym samym przedziale wagonu, w którym znajduje się ładunek.
- d) Maszyny elektryczne, piorunochrony, oporniki i grzejniki, urządzenia do regulowania, przełączania i bezpiecznikowe (np. bezpieczniki, wyłączniki automatyczne); w których przerywa się prąd, mogą być umieszczane wewnątrz wagonu razem z ładunkiem tylko o tyle, o ile są zamknięte w ogniotrwałych skrzynkach, i tak zbudowane, że nie mogą nastąpić wybuchy gazu. Urządzenia te, jeżeli pracują przy napięciu nie większym niż 40 wolt, mogą być umieszczone w wagonie również bez specjalnego zabezpieczenia, jednak nie w tym samym przedziale wagonu, w którym znajduje się ładunek.

801 (1) Materiały i przedmioty wymienione pod l. m. 800 nie mogą być ładowane do wagonów, posiadających elektryczne urządzenia do ogrzewania, ani w ogóle do wagonów z transformatorami.

(2) Używanie wagonów z transformatorami powietrznymi jest dozwolone tylko w stosunku do materiałów łatwo zapalnych klas III a i III b pod warunkiem, aby transformatory były zbudowane w sposób, usuwający wszelkie niebezpieczeństwo pożaru, umieszczone pod pudłem wagonu i oddzielone od niego izolacyjną warstwą takiego rodzaju i takich rozmiarów, ażeby pożar w transformatorze nie mógł przerzucić się na pudło wagonu.

(3) Wagony z transformatorami muszą być oznaczone znakami specjalnymi, jeżeli nie mogą bez tego być łatwo rozpoznane jako takie wagony.

802 Wagony, których urządzenie nie odpowiada niniejszym przepisom, mogą być mimo to użyte do przewozu wyżej wskazanych materiałów i przedmiotów, jeśli wszystkie urządzenia elektryczne, nie odpowiadające powyższym warunkom, są wyłączone z obwodu prądu elektrycznego i zabezpieczone od włączenia w czasie przewozu.

803-809

Dodatek III.

1. Przepisy dotyczące nalepek ostrzegawczych.

- 810 Przepisowe wymiary nalepek są te same, co formatu normalnego A 5 (148 × 210 mm). Wymiary nalepek umieszczanych na sztukach przesyłki mogą być zmniejszone do formatu A 7 (74 × 105 mm).
- 811 Nalepki ostrzegawcze powinny być nalepiane lub w inny odpowiedni sposób umocowywane na sztukach przesyłki. Tylko wtedy, jeśli zewnętrzne cechy sztuki przesyłki na to nie pozwalają, mogą one być nalepiane na tekturze lub tabliczkach, przywiązanych silnie do sztuk przesyłki. Zamiast nalepek można umieszczać na opakowaniu trwałe znaki ostrzegawcze, odpowiadające ściśle przepisanyemu wzorom.
- 812 Zapasy z dawniej wydrukowanych nalepek ostrzegawczych, nie odpowiadających dokładnie nowym wzorom, mogą być używane aż do ich wyczerpania. Również naczynia przesyłkowe z dawniejszymi trwałymi znakami ostrzegawczymi, nie odpowiadającymi dokładnie nowym wzorom, mogą być nadal używane.

2. Objaśnienie wzorów nalepek ostrzegawczych.

- 813 Przepisane dla materiałów i przedmiotów klas I do V nalepki ostrzegawcze (patrz tablice na końcu) znaczą:
nr 1 (bomba, czerwona, w pojedynczej ramce): przewidziana pod l. m. 43 a), 48, 78 b) i d), 82;	zagroza wybuchem; nie ładować do tego samego wagonu razem ze sztukami przesyłki, zaopatrzonymi w nalepki według wzoru nr 3 (czarne);
nr 1a (bomba, czerwona, w pojedynczej ramce z napisem u dołu „Tylko 300 kg”): przewidziana pod l. m. 43 a), 48;	zagroza wybuchem; nie ładować do tego samego wagonu razem ze sztukami przesyłki, zaopatrzonymi w nalepki według wzoru nr 3 (czarne);
nr 2 (bomba, czerwona, w podwójnej ramce): przewidziana pod l. m. 43 b), 48, 78 c), 82;	zagroza wybuchem; dopuszczone są do przewozu tylko w przesyłkach wagonowych; co do zakazu ładowania razem patrz l. m. 49, 83 i 314;
nr 3 (bomba, czarna, w pojedynczej ramce): przewidziana pod l. m. 78 a), 82;	zagroza wybuchem; nie ładować do tego samego wagonu razem ze sztukami przesyłki, zaopatrzonymi w nalepki według wzoru nr 1 (czerwone), 1a (czerwone), lub w nalepki według wzoru nr 4 (czerwone);
nr 3a (rakieta, zielona, w pojedynczej ramce): przewidziana pod l. m. 112;	ogień sztuczny;

- nr 4 (pochodnia, *czerwona*):
przewidziana pod l. m. 159 (2),
308 (1) i (2), 313;
- nr 4a (nieregularna gwiazda, *czerwona*, w
pojedynczej ramce):
przewidziana pod l. m. 308 (1)
i (2), 313;
- nr 5 (pochodnia, *niebieska*):
przewidziana pod l. m. 212 (1)
i (4), 217 (1);
- nr 6 (piec przekreślony na krzyż i kaloryfer
przekreślony na krzyż, *czarne*):
przewidziana pod l. m. 360;
- nr 7 (trupia czaszka, *czarna*):
przewidziana pod l. m. 159 (2),
420 (1), 426 (1), 428 (3);
- nr 8 (butla opleciona, *czerwona*):
przewidziana pod l. m. 513 (1)
i (5), 519;
- nr 9 (ręka z ciałem wyżartym na czterech
palcach i dwie strzały na płaszczyźnie
nie poziomej, *czarne*):
przewidziana pod l. m. 513 (1)
i (5), 519, 521 (3);
- nr 10 (dwie strzały na płaszczyźnie poziomej,
czarne):
przewidziana pod l. m. 151, 212
(2) i (4), 513 (1), (3) i (5), 516
(2) a);
- nr 11 (kielich, *czerwony*):
przewidziana pod l. m. 151, 212
(3) i (4), 308 (1) i (2), 513 (4)
i (5);
- nr 12 (otwarty parasol, *czarny*):
przewidziana pod l. m. 185, 420
(1);
- nr 13 (wentylator, *czarny*):
przewidziana pod l. m. 426 (2);
- nr 14 (trójkąt, *czerwony*, z *czarnym* na-
pisem):
przewidziana pod l. m. 159 (1),
217 (2), 313.
- niebezpieczeństwo ognia;
nie ładować do tego samego wagonu ra-
zem ze sztukami przesyłki, zaopatrzo-
nymi w nalepki według wzoru nr 3 (*czar-
ne*); co do dalszych zakazów ładowania
razem patrz l. m. 49 (2), 83 (1) i 314;
- niebezpieczeństwo ognia;
nie ładować do tego samego wagonu ra-
zem ze sztukami przesyłki, zaopatrzo-
nymi w nalepki według wzoru nr 3 (*czar-
ne*); co do dalszych zakazów ładowania
razem patrz l. m. 49 (2), 83 (1) i 314;
- samozapalne;
- nie zbliżać do kaloryferów, przewodów
ciepłych lub ogrzewanych pieców;
- materiał trujący;
przechowywać i układać w wagonach
oddzielnie od środków żywnościowych
lub spożywczych;
- żrące;
- zgaszczony kwas fluorowodorowy;
nie dotykać gołymi rękami zawartości
lub śladów tego kwasu;
do góry;
- do góry;
- obchodzić się ostrożnie, lub:
nie przewracać;
- chronić przed wilgocią;
- przewietrzyć dokładnie przed rozpoczęciem
wyładowania, lub:
przechowywać w miejscu przewiewnym;
- przetaczać ostrożnie.

NALEPKI OSTRZEGAWCZE.

Znaczenie: zobacz Dodatek III (l. m. 813)

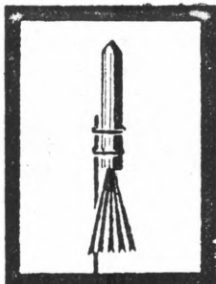
Odbitki pomniejszone: 1/24 normalnego formatu A 5 (148 × 210 mm).

Nr 1

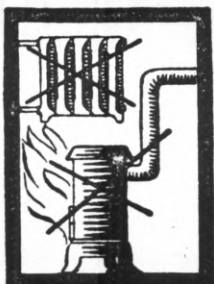
L. m. 43, 48, 78, 82

Nr 3a

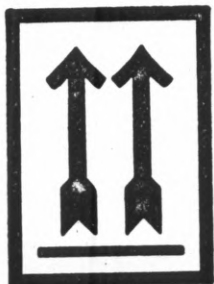
L. m. 112

Nr 6

L. m. 360

Nr 10

L. m. 151, 212, 513, 516

Nr 1a

Tylko 300 kg

L. m. 43, 48

Nr 4

L. m. 159, 308, 313

Nr 7

L. m. 159, 420, 426, 428

Nr 11

L. m. 151, 212, 308, 513

Nr 2

L. m. 43, 48, 78, 82

Nr 4a

L. m. 308, 313

Nr 8

L. m. 513, 519

Nr 12

L. m. 185, 420

Nr 3

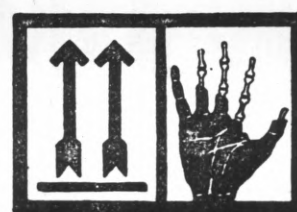
L. m. 78, 82

Nr 5

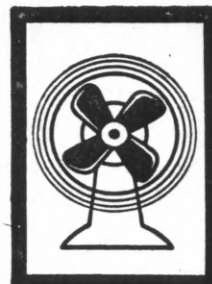
L. m. 212, 217

Nr 9

L. m. 513, 519, 521

Nr 13

L. m. 426

Nr 14

L. m. 159, 217, 313